

N A P R E L O M E T I -
S Í C R O Č Í

»NOVÝ VEK«

---

alebo

KONIEC TOHOTO (»STARÉHO«) VEKU?

Marek BEEM

DRUHÉ, UPRAVENÉ A DOPLNENÉ VYDANIE

O b s a h

Úvod (k druhému vydaniu)	3
Úvod (k prvému vydaniu)	4
I. „NOVÝ VEK“	5
Korene a z nich vychádzajúce predstavy	6
Spôsoby infikovania „Novým vekom“, prejavy a dôsledky infekcie	10
Prvé veľké mocenské vystúpenia síl „nového veku“ – nacizmus a komunizmus	16
Nacizmus – „mystický socializmus“	17
Paralely a odlišnosti	25
Globalizácia – cesta k „novému svetovému poriadku“	27
II. ČO NA TO KREŠŤANIA?	33
Otázky a odpovede	33
III. ZNAMENIA KONCA tohoto („starého“) veku a „druhý Advent“	44
dodatok: ...a predsa NOVÝ VEK?	55
IV. PRÍLOHY	58
<i>príloha 1: „Vedecký svetový názor“ – Je ním „evolučná teória“ (darwinizmus)?</i>	58
Seriózna veda a viera v Boha si neprotirečia!	59
„Hlinené nohy“ evolučnej teórie	62
Materialisti veria v zázraky	73
Etické dôsledky evolučnej teórie	74
<i>príloha 2: Éry, letopočty, kalendáre</i>	76
Záver	81

I.

Čo to je „NOVÝ VEK“ („NEW AGE“)?

„Nový vek“ (New Age) je názorové hnutie synkretického, novopohanského charakteru, ktoré sa (zdanlivo spontánne) v posledných desaťročiach šíri (takmer) po celom svete. Má rôzne viac-menej inštitucionalizované formy s viacerými ideovými a mocenskými špičkami, ktoré organizujú jeho šírenie. Možno ho oprávnenne označiť ako *celosvetové spiknutie proti kresťanstvu a jeho morálke – s konečným cieľom ovládnuť svet (ideologicky i mocensky) a nastoliť „novú morálku a kultúru“*.

Veľmi priliehavý názov „Spiknutie Vodnára“ má kniha jednej z najpopulárnejších vedúcich postáv tohto hnutia M. Fergusonovej. „Obdobie vlády Vodnára“, to je údajne práve „Nový vek“: „Vodnár“ sa spikol proti „Rakovi“, ktorý vraj zastupuje rybu (symbol Krista, teda kresťanstva); výsledkom tohto spiknutia má byť ústup 2000-ročnej éry kresťanstva novej ére – „Novému veku“.

„Meno a miesto narodenia“:

Výraz New Age sa prvýkrát objavil v r. 1843 (v čase veľkého rozšírenia milenaristických náboženských siekt) ako názov periodika vydávaného utopicko-sociálno-spirituálnym spoločenstvom v Ham Common (USA). Druhýkrát sa tento názov objavil v roku 1906, keď A. R. Orange (1873-1934) začal v Londýne vydávať časopis „The New Age“. Spočiatku to bola tribúna liberálnych sociálno-politických názorov (v podstate išlo o nadviazanie na spomínaných utopistov z Ham Commonu), neskôr však – keď sa Orange začína intenzívne zaujímať o okultizmus a rôzne „duchovné učenia“ a kontaktuje sa s Teosofickou spoločnosťou – so zmenou zmysľania editora mení sa postupne i obsah časopisu. A so zmenou obsahu časopisu nadobúda úplne iný význam aj to, čo stojí v záhlaví časopisu – samotný pojem „New Age“. V tridsiatych rokoch 20. stor. sa o šírenie myšlienok takéhoto „nového“ „Nového veku“ („New Age“) najviac pričínila Alice Baileyová, vedúca osobnosť spomínanej Teosofickej spoločnosti. Pojem „New Age“ sa po tretí raz dostáva do povedomia verejnosti – teraz však v už oveľa širšom meradle – po roku 1975. Rok 75. v každom storočí je podľa učenia teosofov mimoriadne priaznivý pre realizáciu „synkretických plánov okultných majstrov“), a hnutie New Age sa to snaží využiť – otvorene začína „útokom dobývať svet“. Používa pritom rôzne prostriedky a metódy (raz veľmi agresívne, inokedy rafinované, nenápadné) – zďaleka to nie je iba presvedčanie alebo „meditácie“ (aká sa uskutočnila napr. na Silvestra 1986, keď o polnoci všetky strediská New Age sa pokúsili spoločnou meditáciou vytvoriť „silové pole“, ktoré malo ovplyvniť, zmeniť celý svet).

V poslednej štvrtine 20. stor. sa začali pri šírení učenia New Age používať metódy „osvedčené“ u ideológov a propagandistov rôznych politických strán a hnutí – masívne sa indokrinuje pomocou masovokomunikačných médií, veľká pozornosť sa venuje mládeži (školám, učebným osnovám), infiltrujú sa rôzne vládne i mimovládne inštitúcie, používa (zneužíva) sa kultúra (pseudoumenie), ale i „prispôbená“ veda a alternatívna medicína (hojne sa pritom využíva akási vrodená vlastnosť mnohých ľudí – „túžba po tajomnom, zvláštnom“) atď.; útočí sa na skutočných kresťanov, sú označovaní ako „fundamentalisti“ (toto označenie nadobudlo veľmi pejoratívny charakter, diskreditovaní a neraz dokonca i odstraňovaní z miest, kde by mohli „prekážať“ pri šírení učenia „Nového veku“.

Hnutie sa k nám šíri – ako inak – zo Západu (darmo je, zdá sa, že stále platí staré „ex oriente lux“, z čoho vlastne implicitne vyplýva, že „ex occidente obscuritas“). Našej verejnosti pojem „Nový vek“ („New Age“) celkom iste nie je neznámy, aj keď sa mnohí možno osobne s jeho vyznávačmi, najmä tými militantnými, nestretli (v tomto, vďaka Bohu, je situácia u nás o niečo lepšia ako na „Západe“, najmä v USA). Informácie, ktoré má náš človek o tomto hnutí, pochádzajú najmä z článkov a kníh, pričom u nás vydané knihy o New Age sú zväčša prekladmi prác amerických autorov. Je to celkom pochopiteľné, ak si uvedomíme fakt, že toto hnutie dosiahlo najväčšej popularity (obľuby a rozšírenia medzi obyvateľstvom) práve v USA; okrem toho tam žijú, píšu, hlásajú, šíria všemožnými spôsobmi svoje učenie takmer vše-

ti jeho súčasní „lídrí“. Nie je to nič neobvyklé, veď v Amerike vždy boli najoptimálnejšie podmienky na šírenie akýchkoľvek názorov – vedeckých i pseudovedeckých, usľachtilých i amorálnych, rozumných i šialených, kresťanských i antikristovských. A to napriek tomu, že väčšina z nich mala /má/ korene mimo územia USA (platí to aj pre „Nový vek“).

Dovoľte pár poznámok (úvah) o príčinách tejto „pozoruhodnosti“ Ameriky. Obyčajne sa hovorí o zvláštnej mentalite Američanov, alebo o špecifických spoločenských a politických pomeroch („klíme“) v ich krajine. Je to síce pravdivé, ale veľmi všeobecné konštatovanie. Pokúsím sa to preto (pravdaže, bez nároku na úplnosť) konkretizovať: onú „zvláštnu mentalitu“ a „špecifickú spoločenskú a politickú klímu“ vytvára vlastne tradícia založená na dvoch hlavných pilieroch: (1) na úcte k osobnej slobode a (2) na obdive osobných úspechov. Ad (1): Tento faktor zohral v minulosti, dokiaľ normy života americkej spoločnosti určovala kresťanská morálka, veľmi pozitívnu rolu (Amerika bola útočiskom mnohých vzácných ľudí prenasledovaných cirkevnou i svetskou mocou, čo jej prinieslo značný intelektuálny i morálny kapitál); ale dnes, keď tam kresťanské normy morálky prestali platiť, zmenila sa úcta k slobode na „uctievanie modly bezbrehého liberalizmu“, ktorý toleruje nielen najrozličnejšie názory, ale často aj vyslovene deštruktívnu činnosť jednotlivcov i skupín. Ad (2): Osobný úspech (kariéra v zamestnaní, popularita, získanie bohatstva) je síce silným zdrojom motivácie neúnavnej práce, ale má aj dve veľké nebezpečia: a) zväzda skĺznuť na cestu nezákonnosti a nemorálnosti, b) zužuje záujem človeka na veci slúžiace tomuto úspechu. Jemu sa prispôbi všetko, a to dokonca nielen v živote jednotlivca, ale i spoločnosti. Napríklad systém vzdelávania poskytuje vysoké, ale jednostranné vzdelanie – hlboké, ale úzke, príliš špecializované (nie všeobecné) vedomosti. Dôsledkom toho je obmedzené „zorné pole“ väčšiny Američanov.

Pravdaže, sloboda a vidina úspechu vždy lákala a láka ľudí z celého sveta. A tak sa Amerika stala kotlom, v ktorom sa miešajú a vzájomne ovplyvňujú kultúry a náboženstvá rozličných národov a etník; ale stala sa aj nádejou (či skôr „eldorádom“) rôznych „mesiášov“, ktorí inde neuspeli – stala sa ich útočiskom, ale aj „útočiskom“ (miestom, kam sa uchýlili, keď im „nepriali“ spoluobčania v ich starej vlasti, ale i miestom, z ktorého môžu bezpečne a úspešne útočiť a „dobývať svet“).

V minulosti platilo, že máloktoré hnutie, ktoré zaplavilo Ameriku, dosiahlo väčšieho rozšírenia v iných častiach sveta, a to i napriek veľkému úsiliu jeho „misionárov“. Toto však, žiaľ, neplatí o hnutí New Age, ktoré je značne rozšírené aj v Európe, najmä západnej. Možno je to dané zvláštnosťou hnutia (predovšetkým jeho synkretickým charakterom, čo spôsobuje, že si „každý si v ňom môže nájsť niečo, čo sa mu páči“), možno tým, že medzičasom hodne pokročila „amerikanizácia“ Európy. Európa (vrátane nášho štátu) totiž v poslednom čase začala nevidane usilovne kopírovať všetko, čo je americké (nezávisle na tom, či je to dobré alebo zlé, hodnotné alebo úpadkové), a to v kultúre, umení, ideológii, vzdelávaní, spôsoboch (životnom štýle), ba i v jazyku (preberajú sa mnohé jazykové zvraty a názvy i tam, kde existujú dobré domáce výrazy) – skrátka svetom sa šíri obrovská vlna „všeobecnej amerikanizácie“. A tak možno oprávnené očakávať, že dokonca aj oná „zvláštna americká mentalita“ sa zakrátko stane „mentalitou Európanov“ (teda aj väčšiny Slovákov) – žiaľ, mnohé symptómy tomu už dnes nasvedčujú.

Nemienim sa tu detailne zaoberať jednotlivými formami (odnožami) hnutia New Age rozšírenými v USA, a to jednak preto, lebo si myslím, že sú na to povolanejší (už som spomenul, že aj u nás vyšli predklady cenných pojednaní zahraničných, najmä amerických autorov), ale najmä preto, že pre nás, Európanov nie je ani tak potrebné poznať typicky „americké“, často veľmi extravagantné, extrémne formy tohoto hnutia, ale skôr tie, ktoré sú navonok menej nápadné, no práve preto „bližšie“ nášmu človeku, a teda aj oveľa nebezpečnejšie. Rád by som tiež upriamil pozornosť na „euro-ázijské“ korene tohoto hnutia a na „európske špecifiká“ jeho súčasných, ale aj historických foriem, pričom, pravdaže, nemožno pustiť zo zreteľa jeho globálne – celosvetové (resp. „kozmicke“) ambície a nebezpečenstvo plynúce práve z týchto jeho ambícií. Niektorých typicky „amerických odrôd“ New Age sa dotknem len stručne, pretože, napriek spomenutej posadnutosti kopírovaním všetkého amerického, je pravdepodobnosť, že by sa tu tieto fantastické predstavy vo väčšej miere v dohľadnej dobe rozšírili, predsa len malá.

Korene a z nich vychádzajúce predstavy.

Tí, čo skúmajú korene „Nového veku“, nemusia sa vo svojich zisteniach vždy stopercentne zhodovať. Závisí totiž na tom, ako „hlboko“ do histórie zamieria svoj pohľad, poprípade pôvod ktorých znakov (resp. téz) hnutia skúmajú; tých je totiž nesmierne veľa, a nie všetky sú typické pre každú jeho odrodu. Niektoré z nich však predsa len môžeme prehlásiť za akési

základné, typické, resp. všeobecné atribúty učenia New Age; a práve na tie chcem zamerať pozornosť.

1. Prvým koreňom je humanizmus, ktorý je v podstate filozofickým vyjadrením naturalizmu, plodu racionalizmu 18. a 19. storočia.

Pozor: Nezamietať si „humanizmus“ (ateistický svetonázor) s „humanitou“ (s „ľudským“, čiže súcitným postojom!) alebo „racionalizmus“ (ateistické vyvyšovanie ľudského rozumu ako „jedinej zdroja poznania“) s „racionalnosťou“ (s rozumným, logickým uvažovaním a hodnotením rôznych javov materiálneho i duchovného sveta).

„Nový vek“ preberá z humanizmu jednak predstavu vesmíru ako „uzavretého systému“¹, v ktorom niet miesta pre Boha, jednak jeho vieru v neobmedzené schopnosti a možnosti človeka, t.j. akési „zbožštenie“ človeka².

2. Druhým koreňom, ktorý úzko súvisí s predchádzajúcim, je evolucionizmus, t.j. viera, že život sa vyvíja (buď kontinuálne alebo v skokoch, pričom hybným motorom je vraj prirodzený výber a mutácie), a to od jednoduchého k zložitejšiemu; toto „zdokonaľovanie“ údajne dokonca prekračuje hranice druhov – čiže „evolúciu vznikajú nových druhov“. Pravda, autori učenia New Age si Darwinovu hypotézu, resp. predstavy súčasných neodarvinistov, „upravili“ pre vlastné potreby. Ich predstavy sú napr. (na rozdiel od názorov neodarvinistov) oveľa optimistickejšie pokiaľ ide o prognózu vývoja (čiže o ďalší osud vyvíjajúceho sa sveta, no najmä človeka, ktorý by sa vraj mal vyvinúť v akéhosi „superčloveka“, ba vlastne „boha“ – homo sapiens sa má zmeniť v „homo universalis“); okrem toho darvinisti zameriavajú svoj pohľad viac do minulosti, zatiaľ čo tvorcovia názorov New Age do súčasnosti a budúcnosti (teda do „obdobia nového veku“).

Preto autori teórií New Age skôr ako v názoroch dnešných evolucionistov, hľadajú inšpiráciu v predstavách Theilharda de Chardina (1881 - 1955). Tento jezuita – „vedec“, ktorý sa pokúšal hovoriť do teológie, filozofie i do paleontológie³, i u nás mnohými obdivovaný, rozšíril metódu „interpolácie“, používanú bežne evolucionistami (na vyplnenie „medzier“ medzi jednotlivými „vývojovými štádiami“) o „superponovanie ďalších vývojových štádií“ (prišiel s predstavou ďalšieho „vývoja“ človeka až po tzv. „bod omega“), čo je predstava veľmi blízka pohanským učeniam (hinduizmu a budhizmu), ktoré, ako si ukážeme, patria k ďalším dôležitým koreňom učenia New Age.

Väčšina popredných predstaviteľov New Age sa domnieva, že práve teraz sa dostáva ľudstvo do kritickej fázy vývoja, kedy dôjde k radikálnym zmenám človeka (ľudstva); podľa niektorých dokonca už žijú medzi nami „pozitívni mutanti“, ktorí sú akýmiś prototypmi nového ľudstva (či skôr „božstva“). Práve z tejto predstavy vznikol spomenutý neuveriteľný optimizmus, presnejšie optimistická lož, šírená hnutím New Age. Tento ich optimizmus vzrástol najmä v poslednom čase, keď vedci začali s genetickými manipuláciami a keď sa im podarilo klonovať zvieratá (to znamená, že po „technickej stránke“ nič už nebráni ani klonovaniu človeka) – nebude teda treba čakať na „prírodu“, človek jej môže „pomôcť“ pri vytváraní „superľudí“ a (čo je iste snom lídrom New Age) bude časom možné „vyrobiť“ klony vodcov, bojovníkov, robotníkov (podobne ako je to napr. u niektorých druhov hmyzu, a ako o tom snívali nacisti – viď nižšie).

3. Tretím koreňom je orientálny panteistický monizmus. Z neho pochádza predstava splynutia vlastného „ja“ s vesmírom, s jeho podstatou (resp. „energiou“). Ide vlastne o „zmodernizovanú“ verziu hinduizmu; rozdiel medzi predstavami hinduizmu a New Age je vlastne iba

¹ Vesmír ako „uzavretý systém“ znamená, že nie je otvorený zásahom zvonku (napr. od transcendentného Boha). Odmietnutie existencie Boha a nadprirodzená je otvorene deklarované v tzv. „Humanistickom manifeste II“ (z roku 1973). Aj podľa jednej z verzií učenia New Age je vesmír uzavretý voči zásahom zvonku (Boha), ale je napr. otvorený voči zásahom „ja“ (bude o tom zmienka neskôr).

² I keď humanizmus, pravdže, formálne výraz „zbožštenie“ nepoužíva (lebo Boha, ani „boha“ nepozná), pripisuje človeku často schopnosti a možnosti, ktoré nemá, nikdy nemal, ani nebude mať, a ktoré sú Božími atribútmi.

³ V paleontológii sa „preslávil“, mimo iného, tým, že sa zúčastnil na škandalóznom paleontologickom podvode, pri ktorom skombinovaním častí lebky orangutana a súčasného človeka bol vytvorený svojrázny „paleontologický nález“ – lebka tzv. „pilitdovského človeka“.

v akcente: Zatiaľ čo hinduista hovorí „átman je brahma“⁴, čiže „ja“ nakoniec splynie s celkom, s božstvom (rozplynie sa v ňom, ako keď kvapka padne do mora), v New Age je dôraz na „ja“: „átman je brahma“ (najdôležitejšie je teda „ja“, od neho všetko závisí, ono je „stredom sveta“, je „bohom“). O dôsledkoch takýchto predstáv si povieme neskôr.

Z východných, pohanských náboženstiev – hinduizmu a budhizmu (hoci v prípade budhizmu nie je celkom správne hovoriť o „náboženstve“, keďže budhizmus nepozná žiadneho boha) preberá „Nový vek“ aj predstavu o kontinuite života, putujúceho v „cykloch reinkarnácie“ z jedného živého organizmu do druhého (rastlina – zvierat – človek, popríklad i opačne), pričom platí tzv. „zákon karmy“: v súčasnom živote človek vlastne pyká za svoje chyby, za všetko zlé, čo popáchal v minulom živote, alebo, naopak, teší sa z výhod, z odmeny za „dobré“ („dobré“ v ich ponímaní) vykonané v minulom živote. Dlhá reťaz cyklov reinkarnácií nakoniec – ak jedinec dosiahne istý stupeň dokonalosti – končí... (a tu je rozdiel – v ciele, ktorý sa snaží dosiahnuť hinduista, budhista a príslušník hnutia New Age):

...splynutím s „božstvom“ („brahma“) – v hinduizme

...rozplynutím sa v „nirváne“ (v podstate zaniknutím) – v budhizme:

Budhizmus pokladá život za utrpenie, ktorému nemožno uniknúť, a preto jeho rozplynutie v „nirváne“ je vlastne vrcholným cieľom budhistu: v opakovaných cykloch reinkarnácie sa život postupne zdokonaľuje, až je spôsobilý vstúpiť do „nirvány“, kde človek už nepocituje žiadne túžby ani potreby (ak je život „plameň“, nirvána je jeho „sfúknutie“)

...dosiahnutím „kozmickeho (vesmírneho) vedomia“ – v New Age:

Svet podlieha zákonu jednoty príčiny a účinku, je otvorený voči zásahom „ja“, ktoré ho vlastne riadi a voči bytostiam z „odpúťanej mysle“: „alternatívne vedomie“, „rozšírené vedomie“, „vesmírne vedomie“, „iná realita“, „univerzálna myseľ“ atď. – to sú iba niektoré z názvov používaných jednotlivými prominentnými autormi New Age), ktoré „ja“ môže zapojiť ako činiteľov zmeny. V uvedenom „stave vedomia“ sa tradičné kategórie priestoru, času a morálky strácajú. Neskôr si povieme, aké praktické dôsledky pre život jednotlivca i spoločnosti môžu mať takéto predstavy.

Veľmi podstatný rozdiel medzi uvedenými orientálnymi náboženstvami na jednej strane a učením New Age na strane druhej je aj v tom, že hinduista a budhista túži čím skôr ukončiť „reinkarnačnú reťaz“ (čiže netuží po návrate na svet, ale po spomínanom „splynutí s brahmom“, resp. „rozplynutí v nirváne“), stúpenec učenia New Age, naopak, pocituje „návrat na svet“ ako nádej, ako možnosť prežiť „nový život“ lepšie (a v ďalších cykloch stále lepšie a lepšie), na vyššej „evolučnej úrovni“ – čiže domnieva sa, že „nový život“ by mal začať tam (resp. na tom stupni), kde tento končí, a „evolúcia“, v ktorú verí, má progresívny trend. V skutočnosti teda vlastne ignoruje „zákon karmy“, podľa ktorého, ak tento život „zabral“, jeho „budúci život“ bude na nižšej úrovni spoločenskej alebo i biologickej (môže sa napr. narodiť ako negramotný príslušník nejakého primitívneho etnika, či dokonca ako jediniec dákeho hmyzu alebo jatočného dobytka a pod.). Ak sa teda učenie o „reinkarnácií“, ktorého súčasťou je aj „zákon karmy“, domyslí so dôsledkov, ukáže sa, že jeho vyznávač naozaj nemá dôvod na optimizmus, ktorý je taký typický pre New Age.

Ešte jednu vec tu treba zdôrazniť: Všetky tri učenia, napriek rozdielnym cieľom, majú spoločnú vieru nielen v reinkarnáciu, ale aj v to, že človek nie Božou milosťou, ale vlastným úsilím (spôsobom života, meditáciami a pod.) dosiahne tento cieľ; teda ani v jednom z týchto učení niet miesta pre Boha, ktorý je transcendentný (je mimo stvorenia, resp. nad ním), má záujem o človeka, miluje ho a zmilúva sa nad ním. Naopak, všetky tri menované náboženstvá veria v akési „božstvo“ vo vnútri človeka (bez ohľadu na to, ako ho nazývajú).

4. Z ďalších „koreňov“ (resp. „inšpiračných zdrojov“), ktoré dominujú aspoň v niektorých kruhoch („sektách“) hnutia New Age, treba menovať: animizmus a mytológiu (obdivovanie všetkých starých, najmä indiánskych náboženstiev, inšpirovanie sa nimi a viera v mýty a legendy), okultizmus (komunikovanie s duchovným svetom pomocou špiritizmu, tzv. „channelingu“ v hypnóze alebo inak zmenenom stave vedomia, využívanie astrológie a rôznych i-

⁴ Átman je podstata („duša“) každého človeka; brahma je podstata („Duša“) celého vesmíru. Podľa predstavy panteistického mizmu (hinduizmu) celú realitu tvorí jeden neosobný prvok – najvyššie nekonečné súcno (bytie) – „boh“ (brahma).

ných praktík); ale možno tu identifikovať aj prvky starovekého gnosticismu, v iných skupinách zasa napr. súčasného bahá'izmu⁵ alebo munizmu⁶.

5. Konečne sú to klasické psychické (duševné) choroby alebo umelo navodené psychické poruchy (najčastejšie tzv. halucinatívne, ako je LSD, meskalin a i., ale napr. aj akupunktúra, hypnóza, jóga, transcendentálnou meditáciou a inými praktikami), ktoré sa považujú za akési prejavy spomínanej „odpúťanej mysle“. A práve tieto stavy jednoznačne narušenej, popr. zmätenej mysle (s patologickými prejavmi, ako sú halucinácie, bludy a pod.), a nie zdravé ratio, ani zdravá viera, vraj majú byť zdrojom pravého poznania. Samotný tento fakt hodne napovie zdravo uvažujúcemu človeku. A predsa, napriek vyššie uvedenému, hnutie New Age najviac svojich stúpcov získava práve z kruhov naturalistov, hrdo sa hlásiacich k „racionalizmu“. Je to paradox, ale iba na prvý pohľad; ak si totiž uvedomíme, že práve týmto ľuďom chýba ochrana, ktorú kresťanom dáva ich viera a Duch Boží, potom v uvedenej skutočnosti nevidíme nič paradoxného.

Boli tu vymenované niektoré korene hnutia „Nový vek“. Výpočet nie je, pravdaže, úplný (o dôvodoch toho sme si už niečo povedali); niekomu možno bude chýbať medzi vymenovanými „koreňmi“ *teosofia*⁷ (táto síce v súvislosti s New Age bola spomenutá, nie však medzi jeho „koreňmi“). Teosofiu som medzi korene hnutia New Age nezarádil preto, lebo podľa môjho názoru toto staršie synkretické učenie má vo vzťahu k novšiemu New Age celkom osobitné postavenie – je jeho priamym predchodcom (akýmsi jeho „prototypom“ alebo skôr „vývojovým medzistupňom“). Ak by sme obrazne učenie New Age prirovnali ku korune stromu, potom teosofia by bola skôr súčasťou kmeňa ako jedným z jeho koreňov. To isté platí aj o ďalšej okultistickej spoločnosti – o *antroposofii*, založenej R. Steinerom (1861–1925).

Rôznorodosť „koreňov“ dáva tušiť, že i samo učenie bude rôznorodé, nejednotné. (I preto je vhodnejší názov „hnutie“ ako napr. „organizácia“, „náboženstvo“, sekta alebo kult). Patria k nemu naturalisti, zakladajúci si na „racionalizme“,⁸ a popri nich mystici, komunikujúci s duchovnými bytosťami;⁹ sú tam rigorózní až militantní ateisti (vlastne antiteisti) i ľudia hovoriaci o „bohu“. V celku možno rozoznať v hnutí New Age štyri hlavné prúdy – ateistický, okultistický, deistický a teistický. Všetky však majú spoločné **dva základné znaky – synkretizmus a globalizmus**.

⁵ Bahá'izmus, hoci vznikol v Perzii (dnešnom Iráne), na pôde šiitského islamu, má synkretický charakter; jeho zakladateľ Bahá'ulláh sa v r. 1963 prehlásil za „mesiáša“ (predpovedaného r. 1844 perzským „prorokom“ Bábom).

⁶ Zakladateľom munizmu, čiže tzv. „Cirkvi zjednotenia“, ktorá je rozšírená už aj u nás (a je známa napr. podľa jej veľkého „záujmu“ o rodinu, a tiež hromadnými sňatkami aj niekoľko tisíc párov snúbencov, pričom výber partnerov je robený ústredím z akési celosvetovej „banky kandidátov“), je Kórejecan San Mjung Mun (v angl. transkripcii „Moon“), ktorý učí, že Nový vek začal v r. 1960 a on sám je „mesiášom“. Samotný munizmus sa síce dosť výrazne líši od „klasického“ učenia New Age, napriek tomu niektoré skupiny sú ním silno ovplyvnené.

⁷ *Teosofická spoločnosť* založila v r. 1875 v New Yorku Ruska Jelena P. Blavatská, ktorá bola ovplyvnená najmä budhizmom, hinduizmom a brahmanizmom. O rozšírenie spoločnosti a propagáciu myšlienok, ktoré za svoje prijalo hnutie New Age (napr. okultizmus, komunikácia s duchovnými bytosťami prostredníctvom médií), sa pričínila najmä Alice Baileyová (neskôr založila tzv. Luciferovo spoločenstvo, ktorého dnešný názov je „Lucis Trust“ a slúži ako okultné plánovacie stredisko hnutia New Age).

⁸ Nadprirodzené javy si obyčajne vysvetľujú z „racionalistického“ hľadiska: napr. podľa nich médiá („channels“), prítivní šamani i moderní okultisti nedostávajú informácie od nadprirodzených bytostí, ale sú to ich „mimoriadne schopnosti“, ktorými sa dokážu „napojiť“ na akési „silové (energetické) pole“, ktoré údajne prestupuje celý vesmír. Pravdaže toto „pole“ (energiu) nedokážu bližšie definovať; len jedno-jediné „vedia“ – že „nemá nič spoločné s Bohom“, či s nejakými duchovnými bytosťami. Treba sa ich opýtať: je viera v akési „záračné“ hypotetické „energetické pole“ (ktorému sú v podstate pripisované Božie atribúty) „racionálnejšia“, ako viera v samotného Boha, resp. v realitu duchovna?

⁹ Média (*channels*) nielen oznamujú „informácie“, ktoré dostávajú od duchovných bytostí, ale často tieto bytosti aj podrobne opisujú (napr. ich vzhľad – často až príliš telesný, postavenie v hierarchii, dokonca ich mená – často tiež až príliš ľudské). I keď nepopieram existenciu duchovných bytostí, skôr naopak, ony opisované bytosti sa až príliš svojím vzhľadom i konaním podobajú „bytosťami“ známym skôr zo snov a halucinácií. Z najznámejších médií (mohli by sme ich nazvať „klasikmi“ v tomto „odbore“) spomeniem aspoň J. Foxa s dcérami, barónky Adelmu a Katarinu von Vay, E. Cayceho a A. Forda. V súčasnosti praktizujú toto „remeslo“ (treba povedať, že výnosné, najmä v Amerike) tisícky okultistov, ale i väčších či menších podvodníkov.

Synkretizmus: v „ateistickom prúde“ ide najčastejšie o prímes okultistických prvkov, ktoré je snaha prezentovať „racionálne“ (či skôr racionalisticky; pozri príslušnú pozn. pod čiarou). V „okultistickom prúde“ sa často vyskytujú prvky (alebo aspoň terminológia) teistická (dokonca kresťanská), a to spolu s prvkami ateizmu (napr. evolucionizmu) a pohanstva (hinduizmu, budhizmu a iných pohanských náboženstiev). Príslušníci „deistického prúdu“ veria v „slepého hodinára“, t.j. „boha“, ktorý „stvoril svet, ale sa oň nestará“, majú teda široký priestor „vysvetľovať“ dianie vo svete pomocou rôznych „kozmic-kých“ vplyvov, okultistických predstáv a pod. Aj v „teistickom prúde“ (ktorý u nás, zdá sa, dominuje) sú silné synkretické tendencie, prejavujúce sa nielen v tzv. „malom“ a „veľkom ekumenizme“, ale aj v preberaní prvkov okultistických („bielej mágie“, niektorých prvkov astrologie a iných povier), pohanských (vera v „reinkarnáciu“ a i.), ba dokonca ateistických (napr. darvinizmu; tzv. „kresťanský evolu-cionizmus“ je typickým príkladom „teisticko-ateistického synkretizmu“ – absurdnosť tohoto pojmu iba odráža absurdnosť snáh tých, čo sa pokúšajú takýto inkoherentný zlepenec vytvoriť). Teistický prúd New Age je vlastne totožný s tzv. „šelmou z mora“, o ktorej sa píše v Jánovom Zjavení.

Pre kresťana je dôležité tiež vedieť, že všetky „prúdy“ (vrátane „teistického“) majú spoločné popiera-nie (priame či nepriame) jediného, pravého, osobného Boha (v ktorého veria kresťania, Židia, a v istom zmysle i moslimovia), a ďalej, že často vyvyšujú vlastné ego na úroveň Boha (človeku pripisujú moc a iné schopnosti, atribúty, ktoré patria iba Bohu).

Globalizmus: všetky prúdy sa úporne snažia o najrôznejšie formy „zjednocovania“ a o šírenie svojej ideológie do celého sveta (vo všetkých „globalistických“ hnutiach a organizáciách zaujímajú predsta-vitelia New Age významnú vedúce miesta). Nevidanú expanziu učenia do istej miery uľahčuje práve jeho „synkretický“ charakter – obsahuje „zo všetkého niečo“, čo ľahko môže pomýliť, oklamať a zväbiť neinformovaných.

A práve najmä prostredníctvom týchto oklamaných, neinformovaných sa hnutie šíri po celom svete. Oni sú akýmsi „podhubím“, ktoré prerastá všetkými smermi a na ktorom miestami (často i tam, kde by sme to možno nečakali) vyrastú mohutné jedovaté „huby“ – plodnice plné výtrusov.

V nasledujúcej časti si ukážeme ako toto „podhubie“ vypadá, ale aj ako pomaly, takmer ne-pozorovane, ničí svojho „hostiteľa“, na ktorom parazituje – ako sa postupne rozkladá spoloč-nosť, popr. cirkev, ktorej hodnotové a mravné základy ukotvené v Bohu (v normách založe-ných na Jeho Zákone), sú postupne rozožierané týmto zhubným „mycéliom“.

Spôsoby infikovania „Novým vekom“, prejavy a dôsledky „infekcie“.

Niektorí ľudia v dobrom úmysle „urobiť niečo pre zlepšenie tohoto sveta“ aktívne pracujú v rôznych hnutiach, napr. ekologických, pacifistických, feministických¹⁰ a pod., a ani netušia o čo v nich v podstate ide; neraz sú to totiž iba „filiálky“ hnutia New Age, cez ktoré sa nebadane šíria jeho myšlienky a podrývajú tradičné zásady, podľa ktorých žije spoločnosť (a ktoré majú korene v kresťanskej morálke). Treba však podotknúť, že nie všetky organizácie „zele-ných“, či bojovníkov za mier alebo za emancipáciu sú ovládané týmto hnutím.

V dnešnej dobe väčšina ľudstva našej planéty je vo väčšej alebo menšej miere vystavená indoktrinácii názormi New Age, ktoré sa ako záplava šíria z kníh¹¹, časopisov, filmov a kon-certov skupín tzv. „populárnej hudby“, ale najmä z televízie, rozhlasu, a tiež zo škôl. Mnohí ľudia ani nebadajú, ako prostredníctvom spomenutých „vektorov“ (prostriedkov prenosu) vniká do nich „infekcia“, ako sa pomaly mení ich nazeranie na svet, ich hierarchia hodnôt, ako postupne začínajú akceptovať názory a predstavy, ktoré by možno pred rokmi boli roz-hodne odmietli alebo sa im vysmiali.

Je tu záplava tzv. „mysterióznych“ filmov (i celých seriálov), relácií (alebo článkov) o „para-normalných“ javoch, o „mimozemšťanoch“ a pod. Dnes existuje dokonca množstvo rozprá-vok s touto tematikou, čím sa začína s indoktrináciou už v útlom veku.

¹⁰ „Feministkám“ hnutia New Age vôbec nejde o emancipáciu žien, ale o totálne, všeobecné nastolenie tzv. „ženského princípu“ – vlastne vlády žien. Má k tomu poslužiť i tzv. „feministická teológia“, ktorá sa snaží nahradiť Boha (v „mužskej podobe“) božstvom ženským – ide predovšetkým o zavádzanie kultu „Matky Zeme“ (bohyňa Gaia), ale aj iných prastarých kultov pohanských bohýň (Izidy, Astarty, Héry a pod.).

¹¹ V knihe Tajemství New Age (v orig. Secrets of the NEW AGE) od K. R. Wade som našiel šokujúci údaj: jeden americký distribútor kníh o New Age uvádza, že rozširuje celkom 17000 (!) titulov do 3200 knižkupectiev, ktoré zásobuje.

Avšak i hodnotné, vysoko profesionálne, poučné prírodopisné a iné vedecké alebo vedecko-populárne filmy dostávajú vždy takú konečnú úpravu (sú opatrené takým komentárom), aby jednoznačne propagovali evolučnú hypotézu; hoci niekedy samotný obsah filmu ju v skutočnosti spochybňuje, resp. úplne vylučuje. Nikdy v komentári nezaznie ani slovo o skutočnostiach spochybňujúcich platnosť tejto hypotézy, alebo o iných alternatívach vysvetlenia niektorých podivuhodných (doslova „záračných“) skutočností, zaznamenaných vo filme (a v skutočnosti nachádzajúcich sa v prírode na každom kroku). Toto, a to dokonca ešte vo väčšej miere, platí aj o indokrinácii evolučnou hypotézou v školách. V niektorých štátoch (najmä v USA, ale preniká to už aj do západnej Európy) je prísne zakázané na pôde škôl akýmkoľvek spôsobom šíriť kresťanské názory, pričom niektoré praktiky, majúce pôvod v pohanských náboženstvách alebo v okultizme (a svojou podstatou jednoznačne protikresťanské) sú súčasťou učebného alebo „relaxačného“ programu žiakov. Možno toto konštatovanie niektorých prekvapí; dosiaľ sa u nás totiž mnohí domnievali, že takéto niečo bolo „špecialitou“ iba tzv. „socialistického školstva“. Uvedená skutočnosť je však faktom, a dosvedčuje iba jedno: komunizmus a New Age sa prinajmenšom v dvoch veciach zhodujú – v túžbe po ovládnutí sveta a v nepriateľstve voči kresťanstvu (neskôr si ukážeme, že rovnaké ciele mal aj nacizmus).

Potom sú tu vyslovene amorálne filmy a literatúra – nerozlišujú dobré a zlé, morálne a nemorálne, či dokonca priamo propagujú zlo, násilie, nemravnosť. Kiná a televízia sú plné takých filmov a kníhkupectvá takých kníh. Je to náhoda, poprípade iba „zábava“, túžba pritiahnúť čitateľa (diváka) prostredníctvom „vzrušenia“? Nie. Pozrime ako sa na otázky morálky dívajú niektorí „lídri“ New Age:

Silná skupina lídrov New Age (napr. i populárna Shirley MacLaineová) energicky presadzuje zánik rozdielov medzi dobrom a zlom, lebo tzv. „vesmírne vedomie“ údajne v sebe nesie „jednotu všetkého bytia“, teda „jednotu bez morálnych rozdielov“: „ja“ je „boh“, a čo je momentálne výhodné pre moje „ja“, to je „dobré, morálne“. I keď nie všetci lídri hnutia v tomto s ňou súhlasia, treba zdôrazniť, že takéto „filozofické zdôvodnenie“ amorálnosti v podstate automaticky vyplýva už zo samotnej viery v reinkarnáciu a „zákon karmy“, ktoré sú jedným z pilierov učenia New Age: Veď ak bieda a utrpenie v súčasnom živote sú „odplátou“ za zlý „predchádzajúci život“, a človek tak má niečo „odčiniť“ a súčasne urobiť si akúsi „zásluhu“, aby sa v „budúcom živote“ dostal na „vyššiu úroveň“ (Číže ak je životný údel spravodlivým trestom, či satisfakciou za minulosť a predplatením si budúcnosti), potom akákoľvek pomoc trpiacim, sociálna starostlivosť, dobročinnosť, skrátka všetko, čo by zmenilo životný údel človeka – všetko to by bolo iba nepriaznivým a neželaným zásahom do „zákona karmy“ (veď pomoc v núdzi a utrpení iba predĺžila reťaz prevetľovania, a tým by vlastne v konečnom dôsledku trpiacemu uškodila). Preto napr. v Indii a v iných krajinách, kde prevládajú tieto nábožensko-filozofické predstavy, je taká ľahostajnosť, nevšímavosť voči ľudskému nešťastiu a utrpeniu. Na druhej strane: ak sa človeku vedie dobre, ak je napr. bohatý, je to „odmena“ za jeho „minulý život“; a preto v tomto systéme nemôže byť miesta pre nejakú sociálnu spravodlivosť (veď „spravodlivé“ je to, čo komu určila „karma“), pre sociálne cítenie tých, čo sa im „dobro vedie“, a vôbec pre individuálnu, či spoločenskú solidaritu s biednymi. A pokiaľ ide o morálku? Už som sa zmienil o tom, že snahou budhistu a hinduistu je skrátiť „reťaz reinkarnácií“ (oni netúžia vracat' sa na tento svet), a preto – z obavy pred návratom a reinkarnovaním do jedinca nižšieho stupňa (či už v zmysle spoločenského postavenia alebo dokonca biologického druhu) – snažia sa správať mravne (aspoň v ich ponímaní). V New Age je však reinkarnácia chápaná ako „nádej“ – ako možnosť „zopakovať si na vyššej úrovni“ to, čo tu človek prežil, ako možnosť vylepšiť to, čo možno „zabral“ v tomto živote. A preto – načo sa znepokojuvať zlom, ktoré konám? Veď ak to zatažá moju „karmu“, vždy budem mať možnosť „odčiniť“ to v „budúcom živote“. Načo sa teda správať morálne?

Ale k rovnakým záverom – k ignorovaniu morálky – musí prísť nakoniec každý dôsledný vyznávač názorov, uvedených v zozname „koreňov“ New Age sub 1. a 2. (t.j. humanizmu a evolučnej hypotézy):

Etické normy, ktoré deklaruje tzv. „Humanistický manifest II“, sa síce nelíšia od tradičnej morálky, ale skutočnosť je iná. Keďže tieto normy nestoja na žiadnom pevnom, nemennom základe (ako je napr. pre kresťanov Dekalóg a Kázeň na vrchu), ale ich zdrojom je iba „ľudská skúsenosť“, poprípade konvencie, ktoré sú veľmi variabilné (menia sa podľa historického obdobia, kultúrneho prostredia, prevládajúcich filozofických názorov, ale aj individuálnych predstáv a „potrieb“), nie sú ani stále, ani všeobecne záväzné; a okrem toho, keďže za nimi nestojí žiadna skutočná autorita (Zákonodarcu a Sudcu), neberú ich vážne, ako si ukážeme, ani samotní prominenti (tvorcovia názorov) humanizmu. Bolo by tu možné uviesť desiatky príkladov, ale pre ilustráciu bude stačiť citovať pár myšlienok

populárneho a vplyvného ateistického (naturalistického) existencialistu,¹² šíriaceho svoje filozofické názory najmä románmi, divadelnými hrami a apelmi – J. P. Sartra (1905-1980):

a) „Existencializmus je humanizmus“. Tento Sartrov výrok (vlastne názov jeho prednášky z r. 1945) uvádzam iba preto, aby neboli pochybnosti, kam jeho autor patrí (kam sa sám zaraduje).

b) Vyvyšovanie („zbožšťovanie“) človeka humanistami, o ktorom už bolo hovorené, možno doložiť nasledujúcimi výrokmí J. P. Sartra: „Ak neexistuje Boh, je tu aspoň jedna bytosť, v ktorej existencia predchádza podstatu, bytosť, ktorá existuje ešte skôr, ako ju možno definovať nejakým pojmom, a... touto bytosťou je človek“, „...človek existuje, objavuje sa, prichádza na scénu, a až potom sám seba definuje.“ Teda človek nie je človekom, dokiaľ sa ním sám neurobí – stáva sa človekom podľa toho, ako nakladá s vedomím vlastného „ja“ a so svojím slobodným rozhodovaním: „Spočiatku človek nie je ničím. Až neskôr sa niečím stane, a on sám určí, čo to bude.“ Akcenty sú na: „ja“, „slobodné rozhodnutie“, „sám (človek) sa definuje, sám určí, čím bude“.

c) A aký je postoj J. P. Sartra k otázke morálky? Citujem: „...nikdy nemôžeme zvoliť zlo. Vždy si vyberáme dobro.“ Číže dobré je všetko, čo si človek zvolí. (Ide vlastne o tzv. „solipsizmus“ – tvrdenie, že každý človek sám určuje hodnoty; teda, že vo svete existuje v podstate toľko „hodnotových systémov“, koľko je ľudí). Túto zásadu Sartre ešte lapidárnejšie vyjadril sloganom „Zakazuje sa zakazovať!“ Týmto heslom sa opäjala najmä mládež, pod ním (od 60. rokov) nielen „demonštrovala“ svoju „nekonformnosť“, ale podľa neho aj konala – a ono sa stalo napokon „životnou filozofiou“ veľkej časti obyvateľov „civilizovaných“ krajín (a to dokonca aj tých, čo sa otvorene nehlásia k zásadám tzv. „liberalizmu“). Ale kde niet „zákazov“, tam niet noriem, kde nie sú normy, tam si každý robí čo chce; tam nielen niet morálky, tam končí normálne fungovanie spoločnosti, vlastne akéhokoľvek spoločenstva; veď dokonca aj zvieratá a hmyz, pokiaľ žijú v spoločstvách, majú svoje „normy“ (i keď im ich Stvoriteľ „vypísal“ nie do „Knihy Zákona“, ale do „knihy ich inštinktov“). Spoločenstvá zvierat, resp. hmyzu sa s jednotlivcami, ktorí by azda porušili tieto „normy“, vedia veľmi radikálne vysporiadať. Tak je to aj v niektorých spoločstvách ľudí; tak tomu bolo aj u nás, pokiaľ „humanistický liberalizmus“ (alebo „liberálny humanizmus“) nezačal deformovať najprv mysle ľudí, a potom aj legislatívu. (Ešte o tom bude reč neskôr).

Sartre žil podľa svojich zásad: amorálny bol jeho osobný život, a amorálnosť šírila aj vo svojom okolí, v celej spoločnosti – stal sa jedným z najväčších podnecovateľov ku zlu, k násliu. Možno ho považovať za „krsného otca“ mnohých teroristických akcií i celých hnutí, ktoré sa od konca 60. rokov začali vo veľkom množstve šíriť po svete, a zvlášť obľudných rozmerov dosiahli najmä v niektorých štátoch Afriky a v Kambodži (ich protagonisti, napr. Polpotovi „spolupracovníci“, bývalí študenti v Paríži, sa otvorene hlásili ku svojmu „ideologickému krsnému otcovi“). A jeho dlhoročná konkubína S. de Beauvoirová založila militantné „feministické hnutie“, ktoré má na svedomí tiež mnoho zla, nešťastia i násilia (hoci ona sama v súkromnom živote zradila všetko, čo do „programu“ tohoto hnutia vložila a čo toto hnutie veľmi agresívne presadzuje).

Evolučná hypotéza (ktorá je v hnutí New Age celkom samozrejme prijímaná – je jedným z jeho koreňov) však i sama osebe (aj bez podpory humanistických filozofov) vedie v konečnom dôsledku k popretiu morálky. Veď čo je hybným motorom evolúcie? Selekcia. A tá spočíva v boji o prežitie, v ktorom víťazí silnejší, t.j. „lepší“, zatiaľ čo slabší („menejcenný“) musí ustúpiť, zahnúť. Kde je tu miesto pre súcit, pomoc slabšiemu, pre morálku v tom zmysle, ako ju stále ešte (vplyvom kresťanstva) chápe väčšina našich ľudí (dokonca i tých, čo kresťanmi už prestali byť)?

O niektorých tragických dôsledkoch svetonázoru, v ktorom niet miesta pre morálku, si povie ešte neskôr, keď budeme hovoriť o jednej obzvlášť obľudnej „odnoži“ tohoto myšlienkového smeru, o nacizme. Miernejšie, zdanelivo „nevinnejšie“ jeho dôsledky môžeme vidieť však i dnes všade okolo seba (šíria sa väčšinou pod „hlavičkou“, resp. heslom „liberalizmu“): Je tu nevidaná explózia promiskuity, korupcie, zločinnosti vo všetkých „vyspelých“ („civilizovaných“) štátoch; legislatívne normy chránia zločincov, ale nezaručujú takmer žiadnu ochranu ich obetiam¹³; rôznymi právnymi normami je zaručená „sloboda podnikania“ pre šíritelov

¹² Naturalizmus zákonite vyúsťuje do nihilizmu; reakciou na túto skutočnosť bol vznik ateistického (naturalistického) existencializmu. Ten potvrdzuje všetky základné tézy naturalizmu okrem tých, ktoré sa týkajú podstaty človeka a jeho vzťahu ku svetu (hovoria o „význame človeka vo svete, ktorý nemá význam“), pričom proti cirkvi a polit. stranám ponúka alternatívu, spočívajúcu vo zvyšovaní doktríny individualizmu. Pozor však: Nezamieňajme si dva zásadne rozdielne filozofické smery – existencializmus ateistický a existencializmus teistický.

¹³ No nejde iba o legislatívu (zákony, predpisy), ale aj o samotnú prax justície (o realizácii „spravodlivosti“): napr. cynické počínanie si sudcov, dávajúcich príkazy k prepusteniu zadržaných zločincov alebo vynášajúcich nad nimi neuvěřiteľne mieme, či dokonca oslobodzujúce rozsudky. Ale tiež konanie advokátov, obhajujúcich zločincov, o vine ktorých sú sami presvedčení, a napriek tomu usilujú o ich nepostretanie. Nieкто možno povie: „to je predsa ich práca, ich povinnosť“. Co je to však povinnosť? Je to nut-

pornografie a iných spôsobov podnecovania k promiskuite (prítom napr. problém AIDS-u sa nerieši opatreniami na obmedzenie jeho hlavnej príčiny – promiskuity, ale rôznymi komickými akciami – napr. „osvetou“ robiacou reklamu ďalšiemu odvetviu „erotického biznisu“ – výrobcom prezervatívov); súkromný majetok je chránený ako „posvätný“, a to nezávisle na jeho výške, charaktere a pôvode (i keď je zrejmé, že nebol, poprípade, že za daných okolností nemohol byť nadobudnutý čestným, resp. legálnym spôsobom); a pritom mnohí slabí, biedni, nevybojní (často práve obeť tých „silných“, bývalé „zdroje“ ich „rozprávkových“ majetkov) sú ponechávaní bez ochrany, prípadne sú v mnohom odkázaní na pomoc „sponzorov“, alebo tých, ktorí ešte nepodľahli mysleniu „Nového veku“ (napr. cirkvi a ich diakonických, resp. charitatívnych zariadení). Aký je to protiklad toho, čo hlása a koná (raz viac, inokedy menej úspešne) kresťanstvo!

Legislatíva, vymedzujúca normy tejto „morálky naruby“ býva dokonca často pokrytecky vydávaná za tú „najhumánnejšiu“ – veď vraj v najväčšej miere chráni „ľudské práva“ (čo na tom, že zločincov a podvodníkov). „Humánnosťou“ je vysvetľované aj zrušenie trestu smrti, ba dokonca aj ochrana zvierat, ohrozujúcich zdravie a život ľudí (napr. veľkých dravcov a prenášačov nebezpečných nákaz). Odvolávanie sa na humánnosť, či dokonca na Božie prikázanie je kamufláž a pokrytectvo.¹⁴ Skutočnou príčinou tejto „humánnosti“ je viera tých, čo stoja pri tvorbe zákonov a verejnej mienky vo vedúcich (čiže najsilnejších) krajinách sveta (ostatné to od nich kopirujú) v reinkarnáciu a karmu (príčina je teda rovnaká ako pri spomínanej ľahostajnosti voči ľudskému utrpeniu – snaha nezasahovať do „zákona karmy“).

Že dlhodobá, postupná, niekedy nenápadná, zato však dôsledná indoktrinácia vyššie uvedenými formami – pomocou článkov, kníh a filmov (či už „umeleckých“ alebo odborných), školskej výchovy – alebo inými spôsobmi, je naozaj účinná, dokazujú niektoré štatistické údaje z USA (u nás zatiaľ, pokiaľ viem, takéto prieskumy neboli robené): Už začiatkom osemdesiatych rokov celá štvrtina Američanov verila v reinkarnáciu, okolo 80 miliónov z nich sa riadi radami astroλόgov v tlači, obrovské množstvo ich vyhľadáva rôznych „veštcov“ a „liečiteľov“.

Pozoruhodné je zistenie, ako iracionálne koná veľká časť spoločnosti, pýšiacaj sa svojou „racionálnosťou“: Ľudia vo veľkej miere využívajú napr. „informácie“ získané pomocou tzv. „duchovnej komunikácie“ („channelingu“), čiže vyzuďením špiritistických a iných „médií“, veria astrologickým a iným „vešteckým“ predpovediam, hoci napríklad pri jednom výskume, konanom v r. 1985 v USA, bolo zistené, že z 550 predpovedí sa splnilo iba 24, t.j. celých 95 % predpovedí sa nespĺnilo.

Iní vyhľadávajú „liečiteľov“ používajúcich rôzne okultistické, popr. „šamanské“ praktiky. Tu sa trochu pristavíme, a to z dvoch dôvodov: Jednak je tento jav veľmi rozšírený aj u nás, jednak mnoho ľudí nemá často ani len predstavu o tom, čo zo širokého sortimentu tzv. alternatívnej liečby sem patrí a prečo je to pre kresťana neprijateľné.

Treba však povedať, že nie všetky metódy alternatívnej medicíny (t.j. tej, čo sa nevyučuje na lekárskech fakultách, a je teda neoficiálna) patria medzi praktiky okultistické, resp. šamanské. Keďže v tejto oblasti je medzi ľuďmi veľa nejasností, a problém je veľmi aktuálny aj u nás, povedzme si o tom niečo podrobnejšie:

Holistické metódy uzdravovania. Pod pojmom „holizmus“ sa rozumie zdôrazňovanie celku pred jeho časťami, resp. akýsi princíp celosti (celistvosti), komplexnosti. Z takejto definície by vyplývalo, že ide o veľmi racionálnu, správnu zásadu. Skutočne, zásada, že pri liečbe sa treba zaoberať celým organizmom, a nie zamerať pozornosť iba na jeden symptóm (príznak) alebo orgán, je správna a rešpektuje sa (alebo aspoň mala by sa) aj v oficiálnej medicíne. Pri spomínaných „holistických me-

---

nosť vykonať príkaz niekoho alebo niečoho. Tým „niečím“ môže byť chamtivosť (túžba po zisku), pýcha (túžba po sláve), ale aj svedomie, či Boží Zákon (rešpektovanie Božej spravodlivosti). Záleží na každom, plnenie príkazu koho (čoho) pokladá za svoju povinnosť. Každý si sám vyberá svojho pána, ktorému chce slúžiť. Zodpovednosť je iba na ňom! Pred Bohom ani pred vlastným svedomím (pokiaľ ho ešte má) nepomôže mu žiadna výhovorka na „profesionálnu povinnosť“.

Skrátka, ochrana delikventov je v popredí záujmu zákonodarcov i justície. Potvrdilo sa to aj v istej diskusnej relácii Slovenského rozhlasu, kde generálny prokurátor priznal, že je poriadaných množstvo medzinárodných konferencií právnikov zaoberajúcich sa „ochranou práv obžalovaných a odsúdených“ (často páchatelov zločinov), ale nepamätá sa, žeby bola jedna-jediná konferencia, kde by sa rokovalo o ochrane ich obetí.

¹⁴ V Dekalógu naozaj nachádzame prikázanie „nezabiješ!“, avšak v originálnom texte je použitý výraz, ktorý znamená úkladné (teda samozrejme protizákonné) zabitie človeka, t.j. vraždu. Božie prikázanie sa teda netýka spravodlivého trestu smrti (ten je v Božom Zákone dokonca viackrát vyslovene prikázaný), a už vonkoncom nie zvierat.

tódach“ však ide o niečo úplne iného – tam pojem „celistvosť“ sa chápe mysticky, a okrem toho nezvŕhajúe sa iba na celistvosť organizmu, ale vlastne celého vesmíru – niekedy sa hovorí o „kozmickej energii“, inokedy o „silách z duchovného sveta“ alebo o iných „paranormálnych“ javoch – a ide tu teda o zapojenie „vesmírnych síl“ („energie“) do uzdravovania, pričom sa používajú rôzne praktiky, často veľmi podobné rituálom pohanských šamanov. A práve prítomnosť týchto „šamanských“ metód pri vyšetrovaní a liečení – môžu to byť rôzne tajomné úkony (pohyby, dotky, popr. slová), predmety nezvyčajné alebo poznačené mystickou symbolikou (najčastejšie virgule, kyvadlá, kryštály, sviečky, občas však aj veľmi kuriózne veci), zmienky o „aure“, „energií“, „magnetizme“, „kozme“, „karme“ a pod. – to všetko jednoznačne svedčí o tom, že máme do činenia s okultistom alebo podvodníkom.

Platí to aj o u nás tak populárnej akupunktúre. Túto, ako jednu z metód tzv. reflexnej liečby, môže nielen s dobrým úmyslom a svedomím, ale aj s dobrým efektom, používať aj človek, ktorému je na hony vzdialená orientálna (pohanská) tzv. „filozofia“ akupunktúry, založená na viere v akúsi podivnú, nedefinovateľnú „energiu“ prúdiacu po „meridiánoch“, v zmysel niektorých iracionálnych „vyšetrovacích metód“, poprípade občasné podmieňovanie účinku liečby čudným podmienkam vyslovene šamansko-okultného charakteru. Ziaľ, väčšia časť akupunkturistov (i keď nie všetci) používa tieto veci, prijíma ono starobylé pohanské náboženstvo („filozofiu“) akupunktúry a snaží sa ju v praxi aplikovať. Napriek tomu (našťastie) väčšinu z nich za okultistov považovať nemožno, pretože vlastne iba imitujú čosi, čo neovládajú, resp. čomu ani dobre nerozumejú. V každom prípade by však bolo vhodné, ak sa pacient rozhodne (napr. pri nedostatočnej účinnosti klasickej liečby) pre akupunktúru, aby sa opýtal lekára (liečiteľa), aký je jeho postoj k tejto liečebnej metóde, konkrétne ako si napr. vysvetľuje mechanizmus jej účinku.

Podobne je to s fytoterapiou (čiže liečením pomocou liečivých rastlín). Táto liečba môže byť vhodná a účinná, ak ju predpíše skutočný odborník. Ziaľ, častejšie ako vzdelaní a skúsení odborníci, používajú túto metódu rôzni šarlatáni („bylinkári“), a to buď samostatne alebo spolu s inými vyslovene šamanskými, resp. okultistickými praktikami (ako o nich bolo hovorené vyššie). Nebezpečnou pre kresťana vlastne nie je ani tak samotná fytooterapia (i keď niektoré rastlinné alkaloidy nesprávne indikované alebo dávkované môžu vážne poškodiť zdravie, ba i ohroziť život pacienta); neprijateľným môže byť pre neho skôr liečiteľ, ktorý ju používa! Preto si treba dať pozor: sledovať, ako si najprv, ako sa vyjadruje i čo (okrem rastlín) používa.

Manipulačná liečba je oficiálnou a účinnou liečebnou metódou pri niektorých poruchách pohybového ústrojenstva, ale reflexnou cestou môže priaznivo ovplyvniť aj iné, vzdialené ťažkosti. Patrí do veľkej skupiny metód reflexnej liečby. Niektorí šarlatáni („chiropraktici“) sa však neraz pokúšajú dodať jej nádych tajomnosti („ezoterična“), holistickej mysterióznosti, keď hovoria napr. o „uvolňovaní prúdu energie“ a pod. Tým, pochopiteľne, diskreditujú túto liečebnú metódu. V očiach informovaného človeka však v skutočnosti diskreditujú a súčasne diskvalifikujú sa oni sami.

Oveľa jednoduchšie je zorientovať sa pri iných „liečebných“ alebo „preventívnych“, resp. „relaxačných“ metódach, ako je joga, transcendentálna medicína, dianetika¹⁵ a pod. Tieto sú jednoznačne za-

¹⁵ Dianetika (z gr. *día* = cez a *nous* = myseľ) je pôvodne predchodkyňou, dnes súčasťou tzv. „Scientológie“. (R. 1950 vychádza kniha Rona Hubbarda „Dianetika, moderná veda o duševnom zdraví“. Na prelome rokov 1953/54 Hubbard „transformuje“ svoju „vedu“ do náboženstva, ktoré nazval „Scientológia“ – z lat. *scio* a gr. *logos*, teda doslova „veda o vede“, resp. „poznani“ – a súčasťou tohoto náboženstva je aj „liečebná metóda“ dianetika). Scientológia je jednou z najagresívnejších odnoží New Age. Keďže je prísne (takmer vojensky) organizovaná, býva mnohými uvádzaná samostatne (mimo hnutia New Age). O jej zakladateľovi Američanovi R. Hubbardovi nám veľa môžu napovedať tieto údaje z jeho životopisu: v detstve bol (údajne) vychovávaný medzi indiánmi, neskôr strávil dva roky v Číne a Japonsku „medzi kňazmi, lárami a mudrcmi“ (odtiaľ si asi doniesol vieru v reinkarnáciu, ktorá je súčasťou učenia scientológie) a v štyridsiatych rokoch bol aktívnym členom satanskej lóže O.T.O. Spomínaná dianetika používa zvláštnu metódu, tzv. auditing, pomocou ktorej sa má údajne „vyčistiť myseľ“ (navodiť stav „clear“), čiže má byť z nej odstránená tzv. „reaktívna zložka mysle“ (približne to, čo je bežne známe pod názvom povedomie). Ale slovo „clear“ má v dianetike širší význam: „clear“ je cieľom človeka, a scientológia, resp. dianetika mu ho má pomôcť dosiahnuť; „clear“ znamená „čistý“ v zmysle duševného zdravia, zbavenia sa bolesti, mravnej čistoty; tento výraz má označovať nielen „stav duše“, ale má aj akýsi magický význam – je to označenie pre nadčloveka, ktorý nielen že nemá žiadnu (ani potenciálnu) chorobu, ale má aj zvláštnu schopnosť a možnosti. Hubbard nemá iba psychologické ambície, ale aj sociálne a politické ciele: nechce mať iba „čistých“ jedincov, ale aj spoločnosť. „Klíni“ podľa neho by mohli ovládnuť zvyšok ľudstva – pravda, „v jeho záujme“ (sú to tie isté ciele, ktoré mali nacizmus a komunizmus a ktorý má aj New Age). A ako taký „auditing“ vyzerá? Pre ilustráciu aspoň pár poznámok: „Auditor“ dáva množstvo, často veľmi intímnych otázok. Zaujímá ho napr. či ti niekedy niekto povedal, že to čo robíš, robíš zle; ak áno, dopustil sa proti tebe „invalidácie“, dal ti pocit mámosti, „nulifikoval“ Ťa. Alebo: „Zakázal ti niekedy niekto (napr. rodičia) niečo? Príkázal ti, aby si niečo vykonal, alebo aby si ho počúval? Odporel ti niekedy niekto niečo?...“ Ak áno, je to tvoj „supresor“ – utláčateľ (najčastejšie je nim niekto z rodičov alebo aj obaja). A auditing Ťa má „oslobodiť“ – napr. tým, že opakovane (20 – 30 krát i viac) budeš musieť podrobne líčiť nejakú banálnu situáciu, keď sa k tebe napr. otec zachoval ako „supresor“. Zveľičovaním najobčejnejších príhod sa robia z nich „problémy“, a potom nasleduje ich odstraňovanie – „očisťovanie“. Ak sa tu však vychádza z názoru, že pri výchove zákaz, príkaz, odoprenie niečoho, ba dokonca i putočovanie, je zdrojom neskorších problémov, ako bude človek, ktorý prešiel „auditingom“, vychovávať svoje deti? Opozíci sa napr. odoprieť dať loptu svojmu dieťaťu, keď sa s ňou bude chcieť ísť hrať na vozovku rušnej ulice, alebo zakázať mu hrať sa v bytke so zápalkami? Asi nie (ak sa

ložené na pohanských, resp. mystických základoch, a sú teda pre kresťana – v akejkolvek forme – neprijateľné (ich účinnok liečebný, preventívny alebo relaxačný nemožno oddeliť od ich základu, podstaty – účinnok na telo, resp. na psychiku od účinku na ducha človeka).

Zvláštnu kapitolu tvorí tzv. **homeopatia**. Táto liečebná metóda býva občas „vedecky“ (alebo aspoň „logicky“) zdôvodňovaná veľmi naivným spôsobom: „podobné sa lieči podobným“. Ľudia, ktorí majú isté predstavy napr. o vakcinácii, tomuto vysvetleniu ľahko naletia; prehliadnu totiž dve zásadné „malíčkosti“: 1. pri vakcinácii sa aplikujú neškodné dávky „škodliviny“ bielkovinnej povahy (malé dávky bakteriálneho toxínu, umŕtvnených alebo oslabených mikróbov), proti ktorým organizmus dokáže vytvárať špecifické (t.j. presne proti aplikovanej bielkovine zamerané) protilátky (tiež bielkovinnej povahy); tieto protilátky pri napadnutí organizmu virulentnými baktériami príslušného kmeňa, dokážu ho ochrániť pred ochorením (alebo aspoň zmierniť jeho priebeh). 2. vakcinácia je preventívne opatrenie (aplikuje sa ešte v dobe zdravia). O ničom takom pri homeopatii nemôže byť ani reč: 1. pri homeopatii sa aplikujú látky prevážne nebielkovinnej povahy (proti ktorým organizmus nedokáže vytvárať protilátky), ale najmä nešpecifické – iba na základe toho, že v toxickej dávke vyvolávajú podobné symptómy ako dané ochorenie – pričom sa nerespektuje fakt, že podobný symptóm (resp. ochorenie) môžu vyvolať najrozličnejšie príčiny (napr. rôzne mikróby, chemické látky i fyzikálne vplyvy). Avšak liečba, ak má byť účinná, mala by byť kauzálna, nie symptomatická (t.j. zameraná na skutočnú príčinu, nie na príznak choroby), čo homeopatia ignoruje. 2. Homeopatia sa neaplikuje preventívne, teda v období zdravia, keď organizmus by si mohol (aspoň teoreticky, keďže má ešte silu a čas) vytvoriť nejaký obranný systém, ale v dobe ochorenia, keď organizmus je už zaplavený a oslabený príslušnou „škodlivinou“; v tomto štádiu však ďalšie dodávanie látky (i keď v malom množstve), ktorá pôsobí synergicky s patogénnym agensom, môže (teoreticky) chorému organizmu iba uškodiť. 3. Predsa však neuškodí! Ale to len preto, že sa s „liekom“ do organizmu v skutočnosti žiadna diferentná látka nedostane. Riedenie je totiž také „dokladné“, že nakoniec zostane prakticky iba čisté riedidlo (obyčajne alkohol): od riedenia D_{23} sa v roztoku štatisticky žiadna molekula východzej látky nenachádza. Prítom homeopati tvrdia, že ešte riedenie D_{1000} je údajne účinné; o aké riedenie ide, uvidíme z týchto príkladov: riedenie $D_{20} = 1$ liter prostriedku zriedený vo vode všetkých svetových morí, $D_{31} = 1$ kvapka látky na 1 milión zemegulí). Teda ak „liek“ (napriek svojej neprítomnosti v roztoku) účinkuje, dá sa to vysvetliť iba dvoma spôsobmi: a) placeboovým efektom (týmto spôsobom účinkuje akákoľvek indiferentná látka, ak je pacient presvedčený, že ide o liek) alebo b) pôsobí tu niečo iné ako substancia, ktorá bola na začiatku prípravy (riedenia) do rozpustidla pridaná. Postup prípravy „lieku“ totiž veľmi pripomína praktiky alchymistov – nekonečným miešaním, trepaním (u alchymistov tiež napr. tisícokrát opakovanou destiláciou) sa napokon „niečo niekedy“ dosiahne. Dôraz treba položiť na to „niekedy“ (teda rozhodne nie vždy). Čo to zohralo rolu? Racionálne to nemožno vysvetliť. Je to mágia? Účasť duchovných, démonských síl? Samotný Hahnemann, zakladateľ homeopatie, hovorí, že lieky nepôsobia chemicky, ale „dynamicky“, čiže, že v nich pôsobí zvláštna „sila“ (niektorí ju stotožňujú s tzv. „kozmicou energiou“) – a sme pri učení New Age. I keď mnoho o mechanizme účinku homeopatik nevieme (nevie to nik!), toľko vieme, aby sme sa im vyhýbali!

Za veľmi dôležité považujem na tomto mieste ešte upozorniť, že pre rozpoznanie s kým máme do činenia – či so serióznym liečiteľom alebo s okultistom, resp. s podvodníkom – vôbec nie je smerodajné napr. to, že sa o sám vyhlasuje za kresťana (možno až pri ďalšom rozhovore by sme mohli zistiť, aká podivná je jeho predstava o kresťanstve), alebo že používa niektoré výrazy „zo slovníka kresťanov“ (to veľmi často robia aj tí, čo s kresťanstvom nemajú nič spoločné – niekedy zámene, inokedy z neznalosti). Rovnako lekársky diplom (sám osebe) nechráni človeka ani pred šarlatánstvom, ani pred okultizmom; aj medzi lekármi (i keď, pravdaže, podstatne menej ako medzi laickými liečiteľmi) sú totiž jedinci používajúci nielen nevedecké, ale neraz i vyslovene okultistické, škodlivé metódy.

To boli stručne opísané spôsoby, ktorými hnutie New Age cez rôzne svoje filiálne organizácie a inštitúcie, ako aj za pomoci obrovskej armády jednotlivcov – „aktivistov“ (mnohých veľmi „cieľavedomých“, ale aj takých, ktorí si konečný cieľ toho, na čom sa podieľajú, ani nevedomujú) ovplyvňujú masy. Hlavným cieľom je oslabiť, podkopať alebo zdeformovať kresťanskú vieru najširších vrstiev ľudí (vytvoriť ono spomínané podhubie), aby sa pripravila pôda pre realizáciu hlavného cieľa lídrov hnutia – ovládnuť nielen ideologicky, ale aj mocensky celý svet (podľa ich predstáv dokonca celý kozmos). O tomto si niečo povieme v časti o nacizme a o novodobých „globalizačných snahách“ lídrov New Age.

Teda „New Age“ – to nie sú „iba myšlienky“, názory, to je usilovanie o zmenu tohoto sveta, a súčasne o jeho ovládnutie. Naznačili sme, a ešte ukážeme, akými cestami o to hnutie usiluje. Že to myslia na-

---

nehce stať „supresorom“ vlastného dieťaťa); ale možno potom vôbec hovoriť o výchove? (K čomu takáto „výchova“ vedie podľa vieme si v kap. **ZNAMENIA KONCA...**)

ozaj veľmi vážne, dosvedčuje aj okolnosť, že už dnes existujú akési „prototypy“ ich vysnívanej spoločnosti – experimentálne mestečká, komunity, kde v podstate ako „štát“ v štáte, „civilizácia“ v civilizácii, žijú „pionieri“ tohoto hnutia. V Európe sú najznámejšie dve takéto enklávy: 1. **Findhorn** v severnom Škótsku. Je tu farma, resp. veľké záhradníctvo a škola (založili ju manželia Caddyovci začiatkom šesťdesiatych rokov), kde žije trvalo silná komunita. Pre hnutie má zrejme veľký význam; dokazuje to skutočnosť, že všetci významní vodcovia hnutia toto miesto aspoň navštívili, ak už v ňom nejaký čas nežili. 2. „**Damanhur**“ – „Mesto svetla“ v severnom Taliansku (v Piemonte). Založil ho Oberto Airaudi v r. 1975. Žije tam asi 700-členná komunita na území veľkom 185 ha. Majú vlastnú vládu, súdnictvo, bezpečnostnú službu, školstvo (vrátane univerzity), vlastné peniaze, tajný jazyk, noviny, televízny vysielateľ atď. Je tam rozsiahly podzemný chrámový komplex a tzv. „reinkarnačné laboratórium“. V ezoterike tejto komunity prevažujú prvky staroegyptského pohanstva. Majú veľkú podporu mnohých „silných“ (napr. strany „Forza Italia“, a osobne S. Berlusconiho).

Na tomto mieste je treba ešte spomenúť **Glastonbury** v južnom Anglicku, akési pútnické miesto stúpenčov hnutia New Age. Je o ňom zmienka (v súvislosti s tzv. „posvätným grálom“) v kapitole **Nacizmus – „mystický socializmus“**.

Chcel by som na tomto mieste veľmi dôrazne upozorniť, že všetko, čo ponúkajú vyššie vy-
menované praktiky a k čomu vedú spomenuté metódy – či už ide o indokrináciu rôznymi no-
vopohanskými predstavami, o okultistické postupy, sľubujúce „spojenie so záhrobím“ (event.
s duchovnými bytosťami alebo „kozmickejšími silami“), či predpovedanie budúcnosti, vylieče-
nie, alebo jednoducho zvädzanie k nemorálnosti a bezohľadnosti – to všetko je v príkrom
rozpore s učením Biblie. Preto ľudia, ktorí podľahli týmto zvodom, prestali byť kresťanmi (ak
nimi vôbec niekedy boli). To si treba uvedomiť! Neexistuje totiž také „kresťanstvo“, ktoré by
praktikovalo niečo, čo je s ním nezlučiteľné. Človek skrátka nemôže byť súčasne kresťanom
i pohanom, nemôže byť nasledovníkom Krista i antikrista! (Podrobnejšie o tom v kapitole **Čo
na to kresťania?**).

Prvé veľké mocenské vystúpenia síl „nového veku“ – nacizmus a komunizmus

V prvej polovici 20. storočia Európa zažila niečo nevídané: Objavili sa tu dva zvláštne, dia-
bolské systémy, ktoré boli tak rozdielne, a predsa v mnohom tak si podobné. Istý čas aj koo-
perovali, nakoniec sa však stretli v strašnom konflikte, ktorý v počte ľudských obetí, ako i
v devastácii mravných a materiálnych hodnôt nemá v doterajšej histórii ľudstva obdoby. Áno,
ide o komunizmus a fašizmus, presnejšie – o boľševickú verziu komunizmu a o nacistickú
verziu fašizmu.

Spomenutá podobnosť oboch systémov nie je žiadnou náhodou; ide totiž v podstate iba
o dve svojrázne odnože ideológie „Nového veku“, o akési jeho spupné, „emancipované“
dcéry. Nech nás tu nemýli chronológia niektorých historických skutočností – ideológia „No-
vého veku“ v istej forme (i keď „menej rozvinutej, resp. prepracovanej“) existovala oveľa skôr
ako sa zaužíval jeho terajší názov. A tieto „dcéry“ – každá „na vlastnú päsť“ a každá svojím
spôsobom (jedna pod vplyvom výplodov chorej mysle F. Nietzscheho o „vôli k moci“ a o
„nadčloveku“, druhá na základe teoretických konštrukcií o „spravodlivom svete“, ktorý treba
nastoliť násilím, majúcimi pôvod vo fantázii K. Marxa) – sa pokúsili o dosiahnutie jeho hlav-
ného cieľa – o ovládnutie sveta.

To, čo mali spoločné, nebol iba ich názov – oba systémy totiž samy seba nazvali „socializ-
mus“ (aj keď jeden z nich si pridal prívlastok „národný“, t.j. „nacionálny“: nacionálny socializ-
mus = nacizmus) – ale bola to aj príbuzná ideológia (jej podstata), no najmä rovnaký koneč-
ný cieľ a podobné metódy, ktorými sa ho pokúšali dosiahnuť. Konkrétne zhoda alebo prí-
buznosť systémov spočívala:

a) predovšetkým v už spomenutých mocenských, svetovládnych ambíciách,

b) v mesiánskych ambíciách (obom išlo o „spásu“, resp. „vylepšenie“ sveta),

c) v diferencovaní ľudí na „tých správnych“ a „zbytok“, ktorý vlastne za ľudí ani nemožno po-
kladať, a je určený na likvidáciu; a tú obidva systémy aj dôsledne, systematicky realizovali
(považovali milióny ľudí iba preto, že nepatrili medzi „vyvolených“, resp. boli „nevhodní“ účast-
niť sa na realizácii ich „šlachetných“ plánov),

d) v nevidanej **ideologickej indoktrinácii**, ktorej základnými znakmi boli podvody, klamstvo, priam chorobné „tajnostkárstvo“, ale najmä demagogické zdôrazňovanie domnelých „šlachetných“ cieľov (v prípade nacizmu to boli napr. „národné záujmy“, v prípade komunizmu „sociálna spravodlivosť a ekonomická prosperita“ podľa naivných Marxových predstáv), ktoré však v skutočnosti boli iba „zásterkou“ zakrývajúcou hlavné, mocenské, resp. svetovládne ciele.

e) Veľmi dôležitým spoločným znakom bol agresívny, likvidačný **boj proti kresťanstvu**; pritom však občas vznikal dojem jeho tolerovania, či dokonca podpory. Tento dojem vznikal zo spolupráce s časťou lojálnej cirkevnej hierarchie, ktorá sa buď priamo stotožnila s ideológiou hnutia, alebo sa výrazne prejavovala svojou „liberálnou teológiou“, či naopak dogmatickými, ale nebiblickými názormi – čo oboje vedie k deformácii, a v konečnom dôsledku vlastne k likvidácii kresťanstva (z tohoto hľadiska bola teda spomínaná časť cirkevnej hierarchie „vítanou“ spojenkyňou týchto systémov).

Pravdaže, boli tu i rozdiely, i keď podstatne menšie, ako sa obyčajne súdi. Hlavný rozdiel spočíval v tom, že jeden systém (komunistický) vychádzal z naturalizmu, druhý (nacistický) z mystiky; oba systémy pritom zhodne odmietali nielen morálku, ale i vedu všeobecne akceptovanú v celom vtedajšom civilizovanom svete (jedni jej dali pejoratívny prívlastok „buržoázna“, druhí „židovská“); samy si teda tvorili nielen „etické kódexy“, ale i vlastnú „vedu“: ich vedci vo veľmi krátkom čase vytvorili nové „teórie“ najmä o pôvode, vývoji a budúcnosti sveta, resp ľudstva. Dnes sa nad nimi možno usmievame (pre ich naivitu a neakceptovanie najzákladnejších známych poznatkov), ale vo svojom čase a vo svojom systéme to boli vážene a plne akceptované teórie. To však iba dokazuje zvláštny fenomén, ktorý možno mnohí prehliadajú (hoci sa v istých smeroch uplatňuje aj dnes), že i najväčšia absurdita, ak sa jej dá potrebná publicita, ak sa ňou intenzívne indoktrinuje spoločnosť (najmä cez školy a masmédiá), veľmi rýchlo je väčšinou ľudí akceptovaná – stáva sa všeobecne uznávanou, „jedine správnou, vedeckou“.

Časť nášho obyvateľstva zažila oba systémy. Komunizmu sme sa zbavili pomerne nedávno, mali by sme ho teda mať (aspoň stredná a staršia generácia) ešte v živej pamäti (čo, pravda, neznamená, že ho nutne všetci aj poznáme – práve pre jeho už spomenuté „tajnostkárstvo“ a klamstvá). O nazizme sa vie podstatne menej; jednak pre väčší časový odstup, ale najmä preto, že „slovenský variant fašizmu“ mal spoločné s nacizmom skôr vonkajšie, formálne známk, ale chýbali mu jeho podstatné, ideové, resp. mystické základy – veď Nemci nemohli mať záujem zasvätiť svojho slovenského spojenca (presnejšie „satelita“, vazala) do svojich tajomstiev, keďže Slovania podľa nich (i keď boli niečo vyššie ako napr. Zidia a cigáni) patrili medzi ony menejcenné, degenerované plemená, ktoré nie sú schopné spolupodieľať sa na budovaní nového sveta (a bude ich preto treba niekedy – v ďalšej fáze „očisťovania“ ľudstva – zrejme tiež zlikvidovať). Hlavným dôvodom prečo sa tu chcem venovať práve nacizmu, je však skutočnosť, že má mimoriadne veľa spoločného s dnešným New Age, a preto poznatky o jednom (o jeho plánoch, cieľoch, praktikách) nám pomôžu poznávať, identifikovať, poprípade aj demaskovať druhý, a do istej miery azda aj chrániť sa pred ním.

Nacizmus – „mystický socializmus“

Mnohí ľudia nemajú ani len základnú predstavu o tom, čo to bol nacizmus: dávajú si ho pri najlepšom iba do súvisu s hrôzami 2. svetovej vojny, resp. s „holokaustom“. Objavujú sa aj názory, že išlo o náhodný, ojedinelý prípad zmanipulovania nás jedným psychopatom; on jediný bol vraj príčinou toho zvláštneho fenoménu – nacizmu. Iní, v zhode s prežívajúcimi poverami marxistickej politickej ekonomie, hľadajú príčiny v ekonomike, v boji o thry atď. Samozrejme, že „pri veľkých pohyboch sa hýbe všetko“; treba však odlišiť (alebo sa o to aspoň pokúsiť) sprievodné javy od príčinných faktorov.

Naučili nás chápať dejiny ako opis vojen, ríš, revolúcií – skrátka dejiny ľudstva bývajú stotožňované s politickými dejinami. V skutočnosti je však história ľudstva históriou civilizácie, a tá je určovaná najmä dvoma základnými faktormi – stavom (pokrokom, resp. úpadkom) duchovnosti a stavom techniky. Ale históriu týchto základných, určujúcich faktorov väčšina his-

torikov ignoruje. A tak nám nezostáva iné, ako za príbehmi, opísanými v učebniciach dejepisu, iba tušiť iné dejiny – tie „neviditeľné“. Niekedy sa nám pošťastí uvidieť aj niečo z toho „neviditeľného“, a to najmä vďaka bádateľom, ktorí ignorujú oficiálnu metodiku historiografie a zaujímajú sa aj o to, „čo bolo v pozadí“ historických (t. j. politických) udalostí. Tak je to aj s dejinami nacistického Nemecka. Niekoľko faktov práve z toho „neviditeľného“ chcem tu predložiť čitateľovi; nie preto, aby som ho „šokoval“, ale aby som ho vystríhal – lebo v dnešnej dobe s úžasom môžeme pozorovať predohru takmer doslovnej reprízy toho, čo sa odohralo pred viac ako polstoročím v centre „civilizovaného sveta“.

Poukážeme si tu na niekoľko pilierov (základov alebo prameňov) nacistickej ideológie. Niektoré sú známejšie (viditeľnejšie), iné menej známe (menej viditeľné) alebo úplne neznáme (aspoň širokej verejnosti). Medzi tie prvé (známejšie) patrí napríklad „filozofia“ **Friedricha Nietzscheho** (1844-1900); od neho pochádza aj pojem „nadčlovek“.

Menej je už ale známe, že Nietzsche vychádzal dôsledne z Darwinovej teórie „prirodzeného výberu“, že jeho vývody boli vlastne iba „filozofickým dotiahnutím“ evolucionistickej ideológie; vezmime si napr. jeho strašnú vetu: „Všetci slabí a chorí musia zahynúť – to je prvá veta našej lásky k človeku.“ Nietzsche sa intenzívne zaoberal myšlienkami vyšľachtenia „nadčloveka“ a likvidácie celých tzv. „menejcenných“ národov: „Nebudeme rásť (vyvíjať sa) do šírky, ale len k vyšším kvalitám.“ Jeho „filozofia“ bola plná nenávisťi voči kresťanom, židom a farebným národom.

Pri odhaľovaní menej viditeľných základov nacizmu nám pomôže napr. objasnenie si symbolov nacizmu, významu jeho organizovaných spoločenstiev, mnohých jeho skutkov, ale i terminológie samo osebe hodne napovie. Napr. už spomenutý výraz „nadčlovek“ nie je len akousi „hyperbolou“ (ktorá znamená, že ide iba o nejakého inteligentnejšieho, viac talentovaného, výkonnejšieho, vzdelanejšieho, šikovnejšieho človeka), ale je mienený doslovne – myslí sa ním nový biologický druh človeka, ktorý s „obyčajným človekom“ nemá takmer nič spoločné (ani z hľadiska minulosti – pôvodu, ani prítomnosti – jeho postavenia a významu v spoločnosti, ale najmä nie z hľadiska budúcnosti – perspektívy, ďalšieho „vývoja“).

Nemecko v čase, keď sa rodil nacizmus, bolo krajinou exaktných vied, povestné svojou „nemeckou prísnosťou, dôkladnosťou, logikou“. A v takomto prostredí naraz sa začne šíriť z malého ohniska jedna nesúrodá, šialená doktrína, popierajúca dovtedy platnú, resp. uznanú vedu, logiku, morálku; a šíri sa neobyčajne rýchlo. V krajine Einsteina a Plancka sa začína hlásať „árijská fyzika“, v krajine Humboldta sa hovorí o rasách. Tento fenomén nemožno vysvetliť iba „hospodárskou krízou 20. rokov“. Oveľa logickejšie je hľadať tu súvislosť so vznikom istých čudných spoločností a kultov. Určite to boli ony, čo zohrali hlavnú úlohu pri zmenách v duchovnej, spoločenskej, ale i politickej oblasti. Prostredníctvom nich došlo k jednému z prvých skutočne relevantných, razantných vpádov ázijských myšlienok do európskeho kresťansko-karteziánskeho systému.

Otto Dietrich, ktorý bol 12 rokov šéfom führerovej tlačovej služby, nazval Hitlera „démonickým mužom“. Podľa všetkého to nemyslel obrazne, ale doslovne – skutočne mal na mysli muža posadnutého démonom. Chcel by som tu pripomenúť, že keď niektorí jednotlivci už na začiatku šírenia sa Hitlerovej moci hovorili v súvislosti s „nahradením Kristovho kríža na nemeckom nebi hákovým krížom o úplnom a bezohľadnom poprení evanjelia“ a Hitlera označovali ako „antikrista“, mnohí sa možno iba pousmiali nad týmito „bájkami fundamentalistov“; niektorým z nich sa však neskôr otvorili oči – vtedy, keď sa v nacistickej ideológii začalo objavovať stále viac ezoterických, magických prvkov, keď bolo jasné, že vo vojne, ktorú započal Hitler, nejde iba o ovládnutie územia, ale aj o ovládnutie duší; iní však zostali „slepí“ aj vtedy, keď videli neslýchané zverstvá, vymykajúce sa ľudskému chápaniu, a predsa konané „ľudmi“, a to „v mene vyšších princípov, ideálov“.

Uvedieme si postupne niekoľko konkrétnych prípadov „čudného“ konania nacistických pohlavárov. Čudným sa nám to však bude zdať možno len dovtedy, kým nepochopíme všetky súvislosti.

Napr. Himmler uprostred vojny zorganizoval výpravu, ktorá mala nájsť „posvätnú nádobu“ („posvätný grál“).

Tento podivný Himmlerov čin býva obyčajne pripisovaný vplyvu okultistických kníh A. Machena „Veľký boh Pan“ a „Najvnútornejšie svetlo“. No boli tu iste aj iné vplyvy („zdroje inšpirácie“); aspoň o jednom z nich sa stručne zmienim v nasledujúcich poznámkach:

Najprv však niekoľko slov o tom, čo to malo byť – ten „svätý (resp. posvätný) grál“. Podľa starodávnej legendy išlo o kalich (pohár), ktorý použil Ježiš pri Poslednej večeri a ktorý údajne Jozef z Arimatie (ktorý sňal Ježiša z kríža) priniesol na územie Británie. [V tejto legende hrá rolu – pri hľadaní grálu – aj Arthur, kráľ keltských Britov (u nás známy ako „kráľ Artuš“) z prelomu 4. a 5. storočia – hrdina početných stredovekých legiend]. Grál mal byť ukrytý kdesi v okolí Glastonbury. [To, že sa táto lokalita v súčasnosti stala pútníckym miestom mnohých stúpencom New Age, potvrdzuje už spomínanú skutočnosť, že učenie New Age pripisuje veľký význam legendám – pohanským i tzv. „kresťanským“ (ktoré však v skutočnosti majú s kresťanstvom veľmi málo spoločného)].

V súvislosti s grálom a s oným „iným zdrojom inšpirácie“ Himmlera treba spomenúť jeho krajana (Nemca, ktorý sa však neskôr odsťahoval do Rakúska), v tom čase veľmi populárneho zakladateľa sekty **Hnutie grálu**, O.E. Bernhardta alias Abd-ru-shina (toto meno si dal, keď „si uvedomil svoje poslanie“, t.j. okolo roku 1921), ktorého základný („vieroučný“) spis „Vo svetle Pravdy“ vyšiel v roku 1932. Bernhardt si legendu o grále prispôbil potrebám svojho „učenia“ (ktoré malo určité vplyv nielen na Himmlera, ale aj na iných nacistických pohlavárov). V tomto „učení“ sa hovorí o tzv. štyroch duchovných úrovniach. Medzi božskou a praduchovnou úrovňou stojí hrad Grál, strážený anjelskými rytiermi. V ňom je uložená bájna nádoba, do ktorej údajne spomínaný Jozef z Arimatie zachytil pri ukrížovaní Ježišovu krv. Z tejto nádoby sa každoročne na „sviatok Holubice“ rozlieva sila do celého stvorenia. Kráľom hradu Grál je Parsival, časť Božej vôle (Immanuel), vyziarenej von z božskej úrovne.

Aký bol v skutočnosti vzťah nacistického režimu k Bernhardtovi, dá sa iba tušiť. Keďže Hitler bol presvedčený o svojom „mesiášskom poslaní“ – realizovaní „záračného osudu ľudstva“ (viď ďalej), museli byť Bernhardtove „mesiášske“ ambície¹⁶ najvyššími predstaviteľmi nacizmu vnímané prinajmenšom ako „konkurenčné“, čo totalitný režim nemohol tolerovať. Na druhej strane mnohé prvky jeho učenia a ideológie nacizmu sú prakticky totožné; z toho sa dá predpokladať jednostranná alebo vzájomná podmienenosť (najpravdepodobnejšie sa autori nacistickej ideológie v mnohom „inšpirovali“ Bernhardtovým učením): Všimnime si napr. Bernhardtov kritický, presnejšie nepriateľský postoj voči „slaboškému“ kresťanstvu, ktoré vraj vzniklo z nepochopenia Ježišovho poslania jeho apoštolmi. (Bernhardt vo svojom učení, ako sám tvrdí, údajne vysvetľuje – na rozdiel od kresťanstva – biblické správy „bez bielych miest a rozporov“. Od svojich nasledovníkov vyžaduje prísnu mravnosť a kontrolu vnútorného života). Okrem toho hlása rasistické a nacionalistické názory, ako dokazuje napr. nasledujúci citát z jeho publikovanej prednášky „Povolanie“: „...*biela rasa je vo vývoji najvyššia zo všetkých... V bielej rase možno dnes považovať za najvyššieho skutočne nemeckého ducha*“.

Takýmto rozporným vzťahom režimu k Bernhardtovi sa azda dá vysvetliť aj jeho prechodné internovanie („ochranná väzba“), a po prepustení trvalý dohľad gestapa. Možno išlo o isté „preventívne opatrenie“, možno o výstrahu – zrejme účinnú: Bernhardt je sklamaný a očividne zastrašený – usiluje sa čo najviac upokojiť búрку, ktorú rozpútal, mnohé svoje predchádzajúce prehlásenia sa snaží oslabiť, rozdrobiť, ohradzuje sa proti uctievaniu svojej osoby (ktoré prv sám vyprovokoval) a pod. – ale hnutie zakázané nebolo.

(Hnutie grál, napriek absurdnostiam, ktoré obsahuje jeho učenie, má aj dnes hodne stúpencom, či aspoň obdivovateľov – dokonca aj u nás).

Avšak táto Himmlerom zorganizovaná výprava za „posvätným grálom“ by sama o sebe bola asi príslabou indíciou magickej podstaty nacistickej ideológie. Podívajme sa teda na ďalšie súvislosti:

V 80-tych rokoch 19. stor. vo Francúzsku, Anglicku a Nemecku sa zakladajú spoločnosti „zaväťencov“ a hermeticky uzavreté rády. Medzi ne patrila aj „Spoločnosť ružového kríža“. Z nej vznikla spoločnosť „Zlatý úsvit“, ktorej cieľom bolo ovládnutím mágie dosiahnuť zvláštnu moc a znalosti. V jej radoch nájdeme neskorších členov tzv. „antropozofického hnutia“ a iných podobných spoločností a novopohanských hnutí prednacistického obdobia. Tesne pred nástupom nacizmu existovala v Nemecku malá „duchovná spoločnosť“ – „Svetelná lóža“ alebo „Spoločnosť Vriliu“ (Vril je údajne obrovská energia, z ktorej v obyčajnom živote používame len nepatrnú časť, ona je základom našej možnej „božskosti“; kto sa stane pánom Vriliu, stane sa pánom seba, druhých i sveta). Členovia týchto spoločností používali isté

¹⁶ Bernhardt – Abd-ru-shin si privlastňuje mesiášsky titul „Syn Človeka“, stotožňuje sa s už spomínaným Parsivalom, a tým „častou Boha“ – Immanuelom, údajne „poslaným Bohom do hmotnosti“ kvôli poslednému súdu a nastoleniu Tisícročnej ríše. Immanuel – „zosobnenie Božej vôle“ je vraj jedným z dvoch Božích Synov (druhým je Ježiš – zosobnenie Božej lásky).

metódy sústredenia sa, „vnútornej gymnastiky“, vedúcej k vlastnej premene. Lóža mala priateľov medzi „teozofmi“ a v skupinách „Spoločnosti ružového kríža“, ktorá mala vo svojich radoch aj vysokých slobodomurárskych hodnostárov. Jedným z nich bol Bulwer Lytton (známy aj ako autor „Posledných dní Pompejí“), ktorý inšpiroval o desiatky rokov neskôr vzniknú prednacistickú spoločnosť, v ktorej boli veľmi zdôrazňované skutočnosti duchovného sveta, no najmä „sveta pekelného“. Lytton sa pokladal za „zasvätenca“ a prostredníctvom svojich románov hovoril o bytostiach nadaných nadľudskou mocou, ktoré privedú „vyvolencov“ ľudského plemena k obrovskej premene. S jeho myšlienkami „premeny rasy“ a „neznámych nadradencov“ sa stretávame v rôznych, najmä východných mystikách – a túto vieru prijal a začal realizovať aj nacizmus.

Myšlienka skrytých možností človeka nakoniec viedla k zamietnutiu vedy a k pohrdaniu „obyčajným“ ľudstvom: nacistická strana sa prejavovala jednak antiintelektuálnosťou (pálila knihy, teoretických fyzikov hodila do „jedného vreca“ s tzv. „židomarxistami“), jednak masovým likvidovaním „menejcenných“.

Rauschning, bývalý nacistický pohlavár, spomínal na jeden svoj rozhovor s Hitlerom o otázke premeny ľudskej rasy. On sám to chápal ako prácu „šľachtiteľa plemien“, ktorý môže istými zásahmi „pomôcť prírode“; ale zo slov Hitlera poznal, že jeho predstavy sú diametrálne iné: „Nový človek žije medzi nami! Je tu! Videl som nového človeka. Je nebojácný, krutý...“ – Hitler sa pri týchto slovách údajne triasol extatickým vzrušením.

Počas vlády nacizmu, panoval v Nemecku „iný svet“, iná „civilizácia“ – založená na mágii, okultizme, novopohanstve. Prejavmi tohoto „iného sveta“ boli aj spoločnosti zasvätencov. Do týchto spoločností vniesla orientálne prvky i terminológiu najmä tzv. „teozofia“ (zmienili sme sa o nej ako o „kmeni“ New Age). Už spomínané spoločnosti „Ružového kríža“, „Zlatý úsvit“ a „Spoločnosť Vrilu“ boli pri vzniku (čiže ich možno považovať za korene) nacistickej spoločnosti „Thule“, v ktorej nájdeme Haushoffera, Hessa, Hitlera a iných nacistických pohlavárov. Ale o nej si povieme viac neskôr.

Zmenil som sa už o antiintelektualizme nacizmu, o jeho odmietnutí „dekadentnej, židovskej“ vedy; ukážme si stručne, čím boli teórie tejto vedy nahradené v nacistickom Nemecku:

Dnes sa nechce veriť, že v 20. storočí v jednom z najvyspelejších štátov sveta vznikli teórie „o zamrznutom vesmíre“ a „o dutej Zemi“.

Autorom prvej bol H. Hörbiger. Nástup novej teórie sa začal svojrázne – ultimatívny listom, ktorý dostali všetci vedci; stálo v ňom: „Musíte si vybrať, či pôjdete s nami alebo proti nám. Tak ako Hitler vyčistí politiku, tak Hans Hörbiger vymetie falošné vedy. Náuka o večnom ľade bude znakom znovuzkriesenia nemeckého národa. Dajte si pozor! Zaradte sa medzi nás, kým nie je neskoro!“

Mnohí to spočiatku považovali za „zlý žart“, ale za nejaký čas sa ukázalo, že to bolo myslené smrteľne vážne: začali čistky – kto neveril teórii večného ľadu, bol nepriateľ, a jednou z prvých sankcií bola strata zamestnania.

Teória od samého začiatku nadchla Hitlera i Himmlera, veď úzko súvisela s predstavami „magického socializmu“ a s mystickými praktikami lídrov nacizmu. Niet tu miesta opisovať podrobne túto absurdnú „teóriu“, niektoré jej predstavy však spomeniem, lebo z nich vyplývajú isté ideologické a morálne dôsledky: Základom všetkého je údajne večný zápas medzi ohňom a ľadom, medzi odpudivou a príťažlivou silou. Planéty sú obrovské kusy ľadu. Vývoj sveta prebieha v cykloch; pri prechode jedného do druhého sa vždy udia celosvetová katastrofa, ktorá bola zapríčinená zrútením sa Mesiaca na Zem (dosiaľ sa zrútili tri Mesiace, čo zodpovedá obdobiam druhohôr až štvrtohôr; terajší satelit Zeme je štvrtý Mesiac, a ten sa tiež po istom čase zrúti) – a práve v tomto bode teória tohoto „Koperníka 20. storočia“ (ako ho nazývali) súvisí s nacistickými predstavami „nadľudí“. Pred pádom na Zem sa totiž každý Mesiac priblížil k Zemi a istý čas krúžil v jej blízkosti; jeho gravitačné pôsobenie sa tak mohutne zvýšilo, že spôsobilo celosvetovú potopu (vody vystúpili, zaplavili všetko okrem najvyšších končiarov (Tibet, Andy a pod.), kde sa sústredila ľudská civilizácia – sú to bájne Atlantidy (bolo ich vraj viac, najmenej dve). Enormná príťažlivosť Mesiaca okrem toho spôsobila gigantický vzrast živých bytostí (zvierat i ľudí), zväčšenie lebečných dutín (a tým inteligencie), zvieratá začínajú lietať (vyvíjajú sa vtáky); silné kozmické žiarenie spôsobuje početné (pozitívne) mutácie – vývoj sa urýchľuje. V „evolúcii človeka“ to bolo obdobie superinteligentných obrov (vyvinuli sa už v období druhohôr). Neskôr (v treťohorách, keď už nepôsobila zväšená príťažlivosť Mesiaca) už existujú „obyčajní“ ľudia, menší, menej inteligentní – naši predkovia; ale žijú ešte aj inteligentní obri, ktorí „civilizujú“ menších ľudí. Pri poslednej katastrofe (pred 150000 rokmi, keď sa zrútil tretí Mesiac, teda keď príťažlivosť tohoto Me-

siacia prestala pôsobiť, a štvrtý Mesiac ešte nebol na obežnej dráhe), vody opadli, Atlantidy zanikli (avšak nie preto, žeby boli zatopené vodou, naopak, boli „opustené“ vodou). Obrovská civilizácia zmizla pomerne rýchlo: veď čím je niečo technicky viac dokonalé, tým je zraniteľnejšie (stačí napr. aby sa narušil energetický alebo komunikačný systém, a spoločnosť prestane fungovať). Obdobie prvých obrov skončilo, prišla éra divochov.

Pred 12000 rokmi si Zem zachytila štvrtý Mesiac, a prišlo znovu ku katastrofe; vtedy zanikla druhá civilizácia Atlantov, tento raz však pohltená vodami (bola to vraj práve tá potopa, o ktorej píše Biblia). Po strašnom úpadku sa rodí nová civilizácia ľudí odtrhnutých od bájne minulosti – civilizácia „židovsko-kresťanská“.

Takže po niekoľkých cykloch žijú na Zemi rôzne rasy: trpasličie (vyvinuli sa vtedy, keď Mesiac nejstvoval), stredné (keď bol Mesiac „vysoko“); sú tu rasy upadajúce, a iné na vzostupe; jedny degenerované, druhé už majú základy pozitívnych mutácií – sú to „páni zajařská“. Na Zemi sa aj v budúcnosti budú opakovať pády a vzostupy – apokalypsy a zrody nových „odrôd“ človeka.

To, čo sa odohráva na oblohe (vo vesmíre), určuje to, čo sa odohráva na Zemi; je tu však vzájomný (obojsstranne závislý) vzťah. Z tejto koncepcie vyplýva „odôvodnenosť“ jednak astrológie, jednak koncepcii tzv. „vesmírnej energie“, resp. „vesmírneho vedomia“ (ako ich poznáme aj z učenia New Age).

Hörbigerova teória nielen „vedecky“ zdôvodňuje rasizmus, ale aj podporuje predstavy o záračnom osude, budúcnosti ľudstva. Hitler bol tým, kto mal tento osud naplniť; pritom politika (v užšom slova zmysle), bola len akýmsi vedľajším produktom jeho hlavného „poslania“. Sám o tom hovorí: „Národné myšlienky som musel použiť z oportunistických dôvodov, ale vedel som, že majú iba dočasnú hodnotu... Príde deň, keď nezostane veľa z toho, čo dnes nazývame nacionalizmus... Na tomto svete zavládne celosvetové bratstvo pánov a vládcov“. Inými slovami: politika (s nacionalistickou alebo nejakou inou demagógiou) je iba taktika, zatiaľ čo stratégiou sú mystické ciele a ovládnutie sveta „pánmi“ – „nadľudmi“. Všimnite si – sú to tie isté ciele, ktoré majú dnešní „mocní“ a ktoré sú aj súčasťou učenia New Age.

Hitler sa považoval za zvestovateľa „nového evanjelia“ pre celé ľudstvo, za jeho mesiáša; veril, že jedna z periód cyklického vývoja sa chýli ku koncu (učitelia New Age ju nazývajú „érou Raka“, t.j. kresťanstva) a už možno pozorovať prvé „exempláre nadčloveka“. Mesiac (dnešný, t.j. štvrtý) sa v krátkej dobe priblíži k Zemi, čo spôsobí zrod nového druhu ľudí, ktorý zatlačí staré ľudstvo („éra Vodnára“ v terminológii New Age). V súčasnej dobe vedľa seba žijú rôzne druhy človeka, pochádzajúce z rozličných období – od druhohôr, po štvrtohory; z fáz vzostupu a poklesu; niektoré z nich sú degenerované, iné nesú v sebe zárodok budúcnosti – teda ľudstvo nepatrí k jednému biologickému druhu. Príslušníci degenerovaných rás vlastne si ani nezaslúžia nazývať sa ľuďmi. Hitler raz o tom povedal: „Nenazývam Žida zvieratom. On je väčšmi vzdialený od zvierata (myslí sa opačným smerom) ako my. Vyhubiť ho neznamená spáchať zločin proti ľudstvu, lebo on k ľudstvu nepatrí. Je to bytosť cudzia prírodnému poriadku.“

Pri norimberskom procese stáli proti sebe dva svety, ktoré sa vôbec nechápali – nerozumeli myšlienkovým pochodom toho druhého, pod tými istými výrazmi si predstavovali niečo úplne iné; stretli sa dve civilizácie – jedna z nich sa vyvinula za niekoľko málo rokov, a to nie kdeisi v pralese, ale uprostred civilizovaného sveta. Ako len málo stačí na takú obrovskú zmenu v myslení ľudí, národa, ľudstva, na zmenu jednej civilizácie v inú! To je memento aj pre dnešnú dobu!

Iná civilizácia, ale pritom technika zrovnateľná s ostatným vyspelým svetom – toto možno mnohých mylí: je to možné? Áno, je. Civilizácia totiž závisí (už to raz bolo konštatované) od technickej a od duchovnej úrovne. A v nacistickom Nemecku bola diametrálne odlišná od ostatných vyspelých krajín duchovná (nie technická) zložka civilizácie: magické myšlienky sa tu spájali s vyspelou technikou. Píšem o tom pomerne podrobne aj preto, že (znovu to zdôrazňujem) s rovnakým fenoménom, a to dokonca v ešte vypuklejšej podobe, sa stretávame aj dnes.

O ezoterických praktikách a mágiou ovplyvnených politických a iných činoch pohlavárov hitlerovského Nemecka by sa dalo veľa písať. Bola by z toho celá kniha; preto sa tu obmedzujem iba na niektoré javy, a aj tie musím opísať čo najstručnejšie:

Na jar 1942 traja alpinisti z radov SS vystúpili na Elbrus, ktorý je posvätným štítom árijcov, údajne jedným z miest pradávnych supercivilizácií a okrem toho magický vrcholom sekty „Luciferových priateľov“. Vztýčili tam vlajku so svastikou („hákovým krížom“), posvätenú podľa obradov Čierneho rádu. Malo to byť symbolom novej éry. Hitler tak veril týmto magickým úkonom, že bol presvedčený, že vďaka nim zvíťazí nad nepriateľským ľadom, zimou (spomeňte na Hörbigerovu teóriu večného boja ohňa a ľadu), a tak poslal svoju armádu do Ruska úplne nedostatočne vybavenú proti tamojším silným mrazom. A to bol zrejme hlavný dôvod historickej porážky Nemcov pri Stalingrade.

V predošlom príbehu som spomenul svastiku. Možno nie každý pozná jej význam a pôvod. Tu je stručné vysvetlenie: Haushoffer, jeden z hlavných autorov i realizátorov ideológie nacizmu často chodieval na Daleký východ: v Japonsku sa stal zasvätencom jednej dôležitej tajnej budhistickej spoločnosti. A práve on vybral za znak nacistického hnutia hákový kríž (svastiku). Svastika bola odjakživa magickým symbolom rôznych vecí uctievaných v pohanskom svete (Slnka, prameňa, plodnosti, blesku...); objavuje sa v Indii už v 4. stor. pr. n.l., a v 6. stor. n.l. v Japonsku ju budhizmus prijíma za svoj znak. Pod vplyvom teozofov sa dostala aj na ruský cársky dvor, ale najmä – od pradávna sa bežne používala v Tibete. Svastika v znaku nacistov symbolizuje spojenie s orientálnou mystikou.

Zmenil som sa o niektorých predstavách, ktoré boli súčasťou podivnej Hörbigerovej teórie; no v Nemecku sa istý čas veľkej obľube tešila ešte absurdnejšia „teória“ – o „dutej Zemi“: vesmír je jedna obrovská skala, a naša zem je v nej dutina; zemský povrch teda nie je konvexný, ale konkávny, je to povrch veľkej dutiny. S touto myšlienkou prišiel ako prvý Američan C. Symmes už v r. 1818, a neskôr C.R. Teed, ale v Európe (v Nemecku) ju oživil Bender, a to v 20. a 30. rokoch. Hitler a jeho spoločníci pokladali Benderovu teóriu za prijateľnejšiu ako teórie „nejakých Židov“ (napr. Einsteina a i.). Pravda, vznikla tu konkurencia s už spomenutou Hörbigerovou teóriou. Nakoniec zvíťazil Hörbiger a Bender skončil – v koncentračnom tábore.

V r. 1920 sa D. Eckard a A. Rosenberg zoznámili s vtedy bezvýznamným Rakúšanom – Hitlerom. Podujali sa na jeho výchovu, lebo vybadali v ňom vlastnosti dobrého média. Náplňou ich školenia bol hlavne okultizmus a staré legendy; najmä legenda o Thule, prastarom vyspelom domove Germánov. Neskôr vzniká „Spoločnosť Thule“, a zásluhou Haushoffera nadobúda charakter tajnej, ezoterickej spoločnosti. V nej Haushoffer akoby hral úlohu čarodajníka a Hitler úlohu média. Hess zabezpečoval spojenie medzi nimi.. Spoločnosť Thule mala tiež úzke spojenie s istým tibetským mníchom žijúcim v Berlíne.

V r. 1925 začínajú aktivita Nacionálno-socialistickej strany. Jej zakladatelia skladajú prísahu, ktorá má zdroj v istej tibetskej legende. Pre členov „Spoločnosti Thule“ boli „srdcom sveta“ Tibet, Gobi, Pamír, Turkestan; na základe legendy totiž verili, že práve tam má svoj pôvod „árijský kmeň“. Poriadali do Tibetu početné expedície až do roku 1943. Členovia skupiny Thule mali získať vládu nad svetom, ktorá mala trvať 1000 rokov (až do ďalšej potopy). Za chyby sa zaväzovali zaplatiť vlastným životom; okrem toho mali prinášať ľudské obete. Hromadné vraždy vo vyhladzovacích táborech mali, mimo iného, aj tento rituálny účel – podobne ako obeť Mayov, mali prelomiť ľahostajnosť „Mocnosť“, pripútať ich pozornosť.

Hitler, malý, po každej stránke podpriemerný človek robil „divy“, všetko sa mu darilo. Ním – médiom prechádzala sila, ktorej mohutnosť a smerovanie ani sám plne nechápal. A v ňom sa zrodila i diabolská idea SS. Bolo to v r. 1934. Himmler dostal rozkaz zorganizovať SS – nie ako policajné oddiely, ale ako náboženský rád.

Hitler raz povedal Rauschningovi: „Zakladám rád“ a vymenoval hrady, kde sa bude konať zasvätenie, „odtiaľ vziđe druhý stupeň človeka, ktorý bude mierou a stredom sveta, človeka-boha...“

Len úzky kruh najvyšších hodnostárov SS bol zasvätený do teórií a hlavných cieľov Čierneho rádu. Príslušníci SS boli v skutočnosti mnísi: stratili súkromný život, prakticky na všetko (nielen v pracovnom pomere, ale aj v osobnom živote) potrebovali povolenie veliteľa. Pritom každý vedel, že kto sklame, bude zničený aj s rodinou...

Je to úplne iný svet. Tu už nejde o „večné Nemecko“ a „národnosocialistický štát“, tu ide o magickú prípravu človeka-boha, ktorý príde po ľuďoch.

Aby členovia SS boli dokonale izolovaní od sveta, plánovalo sa vytvoriť pre nich zvláštne sídla, mestá, ba Himmler uvažoval dokonca o zvrchovanom štáte SS (malo sa ním stať Burgundsko).

Opäť uvediem citáty, ktoré potvrdzujú faktickú totožnosť teórií a cieľov nacistov a New Age:

Výňatok z doktríny, vyučovanej na hradoch pred zasväcovaním príslušníkov Čierneho rádu: „Existuje len Kosmos, čiže Vesmír, živá bytosť; všetky veci, všetky bytosti, vrátane človeka, sú len rozličné a v priebehu stáročí sa rozmnožujúce formy živého vesmíru.“ (Skúste si zalis-

tovat pár strán dozadu, kde sa hovorí o učení New Age v súvislosti s Vesmírom; uvidíte nie podobnosť, ale totožnosť týchto predstáv).

Hitlerove výroky: „Na tomto svete zavládne celosvetové bratstvo pánov a vládcov...“ a „Vôbec nejde o potlačenie nerovnosti medzi ľuďmi, ale naopak, o jej znásobenie, a o to, aby sa z nej stal zákon chránený neprekročiteľnými hradbami... Ako bude vyzerat' budúci spoločenský poriadok? Kamaráti, poviem vám to: bude v ňom trieda pánov, bude v ňom dav rozličných členov strany hierarchicky usporiadaný, bude v ňom veľká masa anonymov, kolektív slúžiacich, naveky podriadených, a ešte pod nimi trieda ovládnutých cudzincov, moderných otrokov. A nad tým všetkým nová vysoká šľachta, o ktorej nemôžem hovoriť... Ale o týchto plánoch sa nesmú prostí bojovníci dozvedieť...“ (Sú tu jednoznačné paralely medzi víziami nacistov a dnešných vodcov New Age).

Treba spomenúť ešte jednu spoločnosť – Ahnenerbe (bola neskôr pričlenená k Čiernemu rádu), ktorá mala tieto ciele: „Vyhľadávať miesta, ducha, činy, dedičstvo indogermánskej rasy a zoznámiť ľud zaujímavou formou s výsledkami týchto bádani...“ Pri tomto výskume boli používané jednak vedecké metódy, ale aj okultné praktiky, vívisekcia na väzňoch, ba i špionáž a kriminálne činy (bola napr. zorganizovaná už spomínaná akcia, ktorej cieľom bolo ulúpiť „posvätný grál“); zvláštna sekcia sa zaoberala skúmaním „nadprirodzených síl“. Porady generálneho štábu sa začínali jogistickou seansou.

Plný ezoteriky bol život, a mystický, rituálny bol i koniec väčšiny nacistických pohlavárov: Hausinger zabil svoju ženu a sám spáchal samovraždu podľa japonskej tradície. Rovnako Himmler a Hitler skončili samovraždu. Sievers pod šibenicou odriekaval spolu s Hielscherom akési podivné „modlitby“ zvláštneho pohanského kultu.

Ale ešte krátko pred koncom sa Hitler pokúsil strhnúť všetko so sebou do záhuby: nastoľuje vládu smrti, nariaduje totálne zničiť Nemecko, popravovať zajatcov, dáva zabiť svojho lekára i švagra; vydáva rozkaz zaplaviť berlínske metro, kde zahynulo 300 000 ľudí, ktorí sa tam ukrývali pred bombardovaním. Goebbels pozdravuje s nadšením nepriateľské bombardéry ničiace Nemecko. Predtým ako zabije svoju ženu, deti i seba, napíše článok, v ktorom tvrdí, že táto dráma neprebíha v pozemskom, ale kozmickom meradle: „náš koniec bude koncom celého vesmíru.“

Ich šialené myšlienky ich dvíhali do nekonečných výšok – a skončili buď pod zemou, v bunkroch, či vo väzenských celách vlastnou samovražednou rukou (revolverom, nožom, slučkou či jedom); alebo na šibenici popraviska. Pripravovali svet pre vládu ľudí-bohov – a pripravili o život milióny ľudí a zničili veľkú časť Európy. Mali magickú koncepciu sveta i človeka, robili všetko, aby si udržali „priazeň mocností“, pohrdali západnou (meštiackou) i východnou (robotníckou) civilizáciou – a napokon ich práve ony rozdrvili.

Dodatok: **V celách smrti alebo ...Božia milosť je nekonečná**¹⁷

Že Boh môže prijať na milosť aj zločinca, a to i v poslednej hodine jeho života (keď už nemôže nič napraviť z toho, čo pokazil, keď nemôže činní „dokázat“, že sa zmenil), vieme z Písma (Lk 23,40-43). Bohu stačí zmena srdca, mysle – pokánie, obrátenie sa k Nemu v dôvere, úprimná prosba o milosť a prijatie udelenej milosti. Možno to dokumentovať aj na osude niektorých nacistických pohlavárov. V nasledujúcich riadkoch si môžete prečítať málo známe údaje o tom, ako prežili svoje posledné dni a hodiny niektorí poprední nacisti: daktori zostali do smrti odporcami, nepriateľmi Boha, zostali verní svojmu podivnému nietzscheovsko-mysticko-pohanskému „náboženstvu“, ale našli sa aj takí, ktorí ofutovali a v pokání sa uchádzali o Božiu milosť, a istotne ju aj dosiahli.

Proces s vojnovými zločincami sa konal v Norimbergu (Nürnberg) od 20.11.1945 do 1.10.1946. Pred Medzinárodným vojenským tribunálom prokurátor vznesol obžalobu proti 24 vedúcim predstaviteľom nacistického režimu. Obžalovaní boli: 1. zo spiknutia proti svetovému mieru, 2. z plánovania a uskutočnenia útočnej vojny, 3. zo zločinov proti vojenskému právu, 4. zo zločinov proti ľudskosti. Dňa 1.10.1946 boli vynesené rozsudky: v 12 prípadoch trest smrti, v siedmich väzenie, traja boli oslobodení. Robert Ley sa ešte pred tým obesil, Gustava Kruppa von Bohlen a Halbacha vylúčili z procesu pre chorobu. Z 24 obžalovaných pätnásť si želali styk s prideleným vojenským duchovným; ako sme spomenuli, bol ním T. Gerecka. Tu je časť jeho spomienok:

»Keď som bol nacistickým vodcom predstavený, pýtal som sa: Ako mám oslovit' týchto ľudí, ktorí spôsobili celému svetu toľko nevysloviteľnej bolesti a sú zodpovední za stratu miliónov životov? Aj moji dvaja synovia sa vo vojne stali ich obeťou. Ako som mal s týmito mužmi hovoriť, rozprávať im o

¹⁷ Dokumentárny materiál, uvedený v nasledujúcej kapitole, je spracovaný podľa spomienok evanjelického vojenského duchovného T. Gerecka z USA, ktoré boli uverejnené v periodiku Idea Spectrum z 15.11.1995.

II.

ČO NA TO KREŠŤANIA?

Ako sa vyrovná kresťan, pre ktorého je záväzná biblická zvesť (autentické Božie Slovo) s otázkami, vyplývajúcimi z učenia New Age, popri prípade z náboženských a filozofických systémov, ktoré tvoria jeho korene? Otázky tu uvedené nadväzujú na opisy jednotlivých „koreňov“ New Age (sú aj rovnako zoradené a očíslované):

1. Je svet „uzavretý systém“, v ktorom niet miesta pre Boha? A ako je to so „zbožšťaovaním“ človeka, s vkladáním dôvery iba v seba, či v iného človeka, a nie v Boha (ako to robí humanizmus, niektoré pohanské náboženstvá a New Age)?

2. Kto je pôvodcom (Tvorcom) všetkého – Boh, či „príroda“? Vyvíjal sa život v minulosti od primitívnych foriem k stále vyšším, dokonalejším (ako to tvrdí evolučná hypotéza, New Age, ale i niektorí „kresťania“)? Bude sa tento svet v budúcnosti vyvíjať k vyššej dokonalosti a nadobudne človek (dokonca už v krátkej dobe) „vývojom“ nové vlastnosti „superčloveka“, resp. „boha“ (ako to tvrdí New Age)?

3. a) Kto je Boh – jediný, pravý? Možno ho nahrádzať iným „božstvom“ (ako to robí pan-teistický monizmus a iné pohanské – ale, žiaľ, i niektoré „kresťanské“ – náboženstvá a New Age)?

b) Platí téza o kontinuálnom (večnom) živote – o živote pokračujúcom po smrti človeka v putovaní reinkarnačnými cyklami (ako to tvrdí napr. hinduizmus a New Age), popri prípade pokračuje v inej forme, napr. ako „duša“, ktorá je „večná“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)? Alebo je pravda, že človek je smrteľný, a iba Boh je večný?

c) Je možné „predplatiť“ si formu, resp. kvalitu „života po smrti“ skutkami, a existuje ešte nejaká možnosť „odčiniť“ si svoje chyby (hriechy) po smrti – či už v ďalších „reinkarnačných cykloch“ (ako to tvrdia pohania a novopohania) alebo v „očistci“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)?

d) Je pravda, že čo je pre mňa momentálne výhodné, je dobré, morálne (ako to tvrdia niektorí prominenti humanizmu a New Age)?

4. Možno rôznymi pohanskými („šamanskými“), popri prípade okultistickými praktikami – veštvom, astrológiou, nadviazaním spojenia s duchovnými bytosťami (pomocou špiritizmu, „channelingu“ a pod.) resp. s „vesmírnym vedomím“, „zdrojom kozmickej energie“ atď. – získať nové vedomosti a aktivizovať nepoznané sily (ako o to usiluje New Age)?

5. Sú ľudia so zmätenou myslou (chorobou, intoxikáciou alebo posadnutím démonom) tými, ktorí sú v stave nadviazať spojenie s Bohom, resp. s „bohom“, „vesmírnym vedomím“ a pod. (ako to tvrdí a snaží sa dokazovať New Age)?

Otázky a odpovede

1. Je svet „uzavretý systém“, v ktorom niet miesta pre Boha? A ako je to so „zbožšťaovaním“ človeka, s vkladáním dôvery iba v seba, či v iného človeka, a nie v Boha (ako to robí humanizmus, niektoré pohanské náboženstvá a New Age)?

Ide tu vlastne o dve otázky: a) Existuje Boh?, a ak existuje, – b) zasahuje do diania vo svete (v prírode, v dejinách i v živote jednotlivca), a je teda opodstatnené spoliehať sa na Neho, dôverovať Mu? Podľa toho ako na tieto otázky odpovedajú, možno ľudí rozdeliť na tri skupiny:

– teistov – odpovedajú na obe otázky „áno“

– ateistov – odpovedajú na obe otázky „nie“

– deistov – odpovedajú na prvú (a) otázku „áno“, na druhú (b) otázku „nie“.

Sú tu pozoruhodné dve skutočnosti: poprvé, že odpovede nie sú závislé ani od vzdelania (vo všetkých skupinách sú ľudia vysoko vzdelaní i analfabeti), ani od inteligencie (vo všetkých skupinách môžeme nájsť ľudí nadpriemerne inteligentných, dokonca nositeľov Nobelovej ceny, ale i ľudí mentálne zaostalých, oligofrenikov – a medzi tým celú „škálu“ ľudí „priemerných“); a podruhé, že si každý myslí, že má dobrý dôvod pre „svoje“ presvedčenie, názor. To „svoje“ je v úvodzovkách preto, lebo dojem, že ide o „vlastný“ názor (iba výsledok svojich úvah), nie je ani presný ani úplný: Sú tu totiž prinajmenšom dva faktory, ktoré určujú to, ku ktorému názoru sa prikloníme: poprvé je to naša vôľa (tá sa môže napr. prejaviť v ochote a vytrvalosti hľadať argumenty a východiská, ale i v ochote revidovať svoje názory, ak sa ukáže, že sú chybné), podruhé je to posúdenie vierohodnosti tých, ktorí nám sprostredkujú informácie. Ale jedno i druhé – vôľa i vybranie si „vierohodného učiteľa“ (sprostredkovateľa informácií) – je ovplyvnené (ba možno povedať, že jednoznačne určené) tým, čo (kto) je v nás (kto v nás sídli), čo (kto) ovláda našu myseľ – Boh (Boží Duch) alebo Satan. Preto kresťania oprávnenne hovoria, že viera je Boží dar.

a) Otázka Božej existencie.

Povedzme si niečo o vierohodnosti dôkazov a ich sprostredkovateľov. Veľkým „tromfom“ v rukách ateistov a deistov je evolučná teória. (Rozdiel medzi nimi je iba v tom, že ateisti vylučujú Boha zo svojich úvah úplne, deisti však veria, že „na začiatku“ tu pôsobila „inteligencia“, ktorá všetko naplánovala a spustila; ale potom sa o svoje dielo prestala starať – ako hodinár, ktorý zostrojí a nathahne hodiny, a tie už potom ďalej bežia automaticky – „samy od seba“). Avšak evolučná teória v skutočnosti nie je žiadnym tromfom: nemôže nič dokázať, pretože sama je nedokázateľná. Popredný evolucionista sir Arthur Keith sa vyjadril veľmi jednoznačne: „Evolúcia je nedokázateľná a nedokázateľná; veríme jej preto, lebo jediná druhá možnosť je Božie stvorenie, a to je pre nás nemysliteľné.“ A to sir Keith ešte nepoznal najnovšie vedecké objavy – fakty, ktoré vyvrátili takmer všetky predpoklady, o ktoré sa táto teória opiera (o tom si môžete prečítať viac v prílohe 1. tejto knihy „**Vedecký svetový názor**“ – je ním „**evolučná teória**“ (darvinizmus)?).

Avšak vedecké poznatky, ktoré podkopali základy stavby evolučnej teórie, nie sú faktami, ktoré by automaticky dokazovali existenciu Boha. A to jednoducho preto, že prírodné vedy nie sú kompetentné vyjadrovať sa k tejto otázke. Ich metodika im nedovoľuje skúmať nič, čo je mimo prírody! Ale kde potom hľadať dôkazy pre potvrdenie alebo poprenie existencie Boha, ktorý – ako veria kresťania – stvoril svet (vesmír, Zem, život v celej nesmiernej rozmanitosti) a ktorého stvoriteľské dielo pokračuje dosiaľ, a to formou Jeho trvalej intervencie do dejov prebiehajúcich v Jeho stvorenstve (v prírode, v dejinách – v živote národov i jednotlivcov)? Je viacero možných spôsobov ako skúmať veci, ktoré ležia mimo oblasti záujmov, resp. možností prírodných vied. Jedným z nich je použitie metodiky nového vedného odboru tzv. „inteligentného designu“ (bližšie o ňom v už spomenutej prílohe). Tu iba zjednodušene naznačíme podstatu metodiky jeho dokazovania: Príliš veľké množstvo „náhod“ vylučuje náhodnosť, resp. veľké množstvo indícií mení indície v istotu (dôkaz). A takých „indícií“ vidíme všade okolo seba nekonečné množstvo. Preto mohol apoštol Pavel napísať: „...to, čo je možné o Bohu poznať, je im (ľuďom) prístupné; Boh im to predsa odhalil: Jeho večnú moc a božstvo, ktoré sú neviditeľné, je možné totiž vidieť v stvorenej prírode, keď ľudia premýšľajú! Takže nikto nemá výhovorku, že o Bohu nevedel.“ (R 1, 19,20). Toto je však iba jeden z pilierov, o ktorý sa opiera viera teistov – hovorí sa mu **Božie zjavenie v Jeho stvorenstve**. Boh sa však zjavil ľuďom aj inak: predovšetkým vo **svojom Slove**: prostredníctvom svojich „hovorcov“ – Duchom Božím vedených, inšpirovaných ľudí – oznámil nám všetko podstatné, čo o ňom máme vedieť: Jeho atribúty (vlastnosti), Jeho vôľu i zámyery s týmto svetom. V Jeho Slove môžeme čítať svedectvá spoľahlivých svedkov o ich vzťahu k Bohu, o ich komunikovaní s Ním, o priamych zásahoch Boha do života jednotlivcov i národov; sú tam i početné prorockvá, ktoré sa presne vyplnili (a tým potvrdili spoľahlivosť, pravdivosť Božieho Slova), ale i také, ktoré ešte čakajú na svoje naplnenie. Tretím pilierom viery je **Božie zjavenie** (Jeho prítomnosť) **v osobnom živote tých, ktorí prostredníctvom daru Jeho Ducha dostali schopnosť Ho vnímať, s Ním komunikovať – poznávať Ho.** (Bližšie o tom pojednávajú moje pred-

chádzajúce publikácie, najmä **Ateizmus** → **teizmus** → **kresťanstvo** a **Poznanie... – otázka života a smrti**). Splnené proroctvá (ako už bolo spomenuté), ale i osobná skúsenosť veriacich ľudí s Bohom, svedčia o stopercentnej vierohodnosti Boha, Jeho Syna a ostatných, ktorých použil, aby nám ich prostredníctvom zjavil svoje posolstvo – pre nás životne dôležité informácie. Naopak vierohodnosť Darwinu a jeho nasledovníkov sa ukázala, najmä vo svetle najnovších prírodovedeckých poznatkov, prakticky nulovou.

b) Otázka dôvery v Boha, či spoliehania sa na „zbožšteného“ človeka (na seba, či na iných ľudí).

Pre toho, kto ignoruje Božie zjavenia, kto nepozná a nevníma Boha napriek tomu, že „*mu je prístupné, čo je možné o Bohu poznať*“, je táto otázka bezpredmetná. Veď ak niekto ignoruje, či dokonca popiera existenciu Zákonodarcu a Záchrancu, nebude akceptovať ani Jeho Zákon, a nebude ani od Neho očakávať záchranu či pomoc. Odpoveď na túto otázku je teda dôležitá iba pre tých, čo veria v Boha.

„Zbožšťovanie“ človeka môže mať rôzne formy: Niektoré smery New Age to myslia doslovne – človek sa vraj naozaj stáva (stane) bohom, ovláda (ovláadne) „vesmírne vedomie“ („energiu“) atď. (ako o tom bolo hovorené v kapitole **NOVÝ VEK**). Inou formou „zbožštenia“ človeka je pripisovanie človeku možností, ktoré síce nie sú nazvané priamo „božskými“, ale v skutočnosti takými sú – to je zmysľovanie ateistických humanistov. Tretia forma (častá, žiaľ, i u „kresťanov“) spočíva jednoducho vo vysokom „sebahodnotení“, v pýche a egoizme. Ježiš Kristus bol skromný, pokorný, a to isté žiadal od svojich nasledovníkov. Zdôrazňoval to mnohokrát: napr. v podobenstve o farizejovi a publikánovi (L 18,9-14), či keď hovoril o ponížení povýšených a povýšení ponížených (Mt 23, 12), o blahoslavených prostých, miernych, žalostiacich, prenasledovaných atď. (Mt 5,3-11). Pýcha a egoizmus stoja takmer za všetkým zlom: z nich pramení pohrdanie a odsudzovanie, závišť i nenávisť. Ony sú najčastejším „nástrojom“ v rukách Satana pri zvädzaní ľudí („*Budete ako Boh...*“ – 1M 3,5; alebo aj „*budeš viac ako iní...*“). Nadmerná „sebadôvera“ (týmto výrazom sa často eufemisticky označuje práve pýcha a egoizmus) vylučuje dôveru v Boha. Ale viera v Boha bez dôvery v Neho nie je mysliteľná (nestačí veriť v Boha, treba aj veriť Bohu, t.j. dôverovať Mu!). A práve v tomto spočíva problém mnohých. Keďže Božia spravodlivosť a Jeho „cesty“ (Jeho konanie) sa zásadne líšia od spravodlivosti a „ciest“ (rozmýšľania a konania) ľudí, vyvstáva často dilema: komu veriť, v koho vkladať nádej, komu dôverovať? Obom súčasne (pre uvedenú rozdielnosť „ciest“) dôverovať nie je možné. A tu Boh celkom jasne a jednoznačne hovorí: „*Prekliaty muž, ktorý dúfa v človeka... jeho srdce odvracia sa od Hospodina...*“ (Jer 17,5,7); „*Lepšie je utiekať sa k Hospodinu, ako dúfať v človeka*“ (Ž 118, 8); „*Dúfaj v Hospodina a nespoliehaj sa na svoju rozumnosť*“ (Pr 3,5); „*Kto sa spolieha na svoj um, je pochabý*“ (Pr 28,26). Dá sa povedať, že dôvera (úplná, bezpodmienečná) v Boha je skúškou viery v Boha. Okrem „pochabého“ dôverovania v seba alebo v iných ľudí však existuje ešte iná forma „dôverovania“ (spoliehania sa), ktoré je už jednoznačným modlárstvom. Mám na mysli spoliehanie sa na amulety, maskotov, na „sväté“ obrázky, na mŕtvych ľudí (ich „duchov“, na rôznych „patrónov“ atď.), ďalej hľadanie pomoci v okultných praktikách (veštenie, liečiteľstvo) a podobne – toto všetko je nielen poprením dôvery v Boha, ale aj ignorovaním Jeho prvého (hlavného) prikázania: „*Ja som JHVH (Hospodin), tvoj Boh... nebudeš mať iných bohov okrem mňa*“, a tiež druhého: „*Neurobíš si... modlu, ani podobu ničoho... nebudeš sa im klaňať ani im slúžiť*“. Človek nemôže slúžiť dvom pánom, nemôže byť kresťanom (hlásiť sa k službe Bohu) a zároveň pohanom (slúžiť odvekému Božiemu nepriateľovi – Satanovi a jeho démonom). (O tomto však viac pri otázke č. 3).

2. Kto je pôvodcom (Tvorcom) všetkého – Boh, či „príroda“? Vyvíjal sa život v minulosti od primitívnych foriem k stále vyšším, dokonalejším (ako to tvrdí evolučná hypotéza, New Age, ale i niektorí „kresťania“)? Bude sa tento svet v budúcnosti vyvíjať k vyššej dokonalosti a nadobudne človek (dokonca už v krátkej dobe) „vývojom“ nové vlastnosti „superčloveka“, resp. „boha“ (ako to tvrdí New Age)?

Odpoveď na túto otázku je venovaná celá kapitola – *príloha č. 1* – tejto knihy. Na tomto mieste by som rád iba zdôraznil, že i tu platí „*buď – alebo*“: Buď veriš v Boha (a veriš Bohu), alebo veriš v „náhody a prirodzený výber“ (veriš Darwinovi). V oboje (obom) veriť nemôžeš; je

tu totiž inkompatibilita – jedno vylučuje druhé. Niečo také ako „teistický evolucionizmus“ je rovnaký nezmysel ako napr. „horúci ľad“ alebo „suchá voda“. V obidvoch biblických správach o stvorení (1M, 1. a 2. kapitola) sa hovorí o stvorení človeka a iných tvorov: Boh stvoril živé organizmy (rastliny, zvieratá, človeka) podľa druhov. Evolučná teória však tvrdí, že jeden druh sa vyvinul z iného, „nižšieho“. A tu je zásadný a neprekonateľný rozpor. Moderná veda, a toto treba zdôrazniť, dáva za pravdu tým, ktorí tvrdia, že hranice druhov sú neprekročiteľné!

Napriek tomu aj niektorí farári a teológovia koketujú s evolučnou teóriou; dokonca sa k nej oficiálne hlásia i niektoré „kresťanské“ cirkvi. Ako dôkaz uvediem citát z „Malého teologického lexikónu“, vydaného Spolkom sv. Vojtecha; tam pod heslom „evolucionizmus“ môžeme čítať: „...teológia nič nenamieta proti tomu, že svet sa z prvotného stavu za súčinnosti Božej vyvíňoval až po človeka, v ktorom hmota dostáva za podstatný tvar rozumnú duchovnú dušu, a tak dosahuje vrchol dokonalosti.“ Takéto vyjadrenia nemajú naozaj nič spoločného s kresťanstvom (viera kresťanov je totiž založená na Božom Slove, a nemôže byť s ním v protiklade), naopak, majú veľmi blízko k predstavám ateistov, resp. deistov a ich pokračovateľov v hnutí New Age. Musí nám byť jasné, že viera v Boha ako Stvoriteľa (samozrejme v zmysle biblickom) je základným kameňom kresťanskej viery. Ak sa tento základný kameň podkope, zrúti sa celá stavba. Za príkladmi nemusíme chodiť ďaleko: Učenie (v tejto knihe už spomínaného) jezuitu, „teológa“, evolucionistu Teilharda de Chardina sa stalo časťou jedného z pilierov (alebo „koreňov“) učenia New Age (podrobnejšie o tom pozri v príslušných kapitolách).

A ako je to s ďalším „vývojom“ človeka až k „bodu omega“ (podľa T. de Chardina), či k „bohu-človeku“ (podľa New Age)? Azda netreba dokazovať to, čo každý (kto má za sebou skúsenosť niekoľkých desaťročí) mohol pozorovať „na vlastné oči“, totiž strašný regres v duchovnej oblasti, čoho obrazom je úpadok morálky a kultúry (napriek technickému rozvoju). Ale „bod omega“ a „božstvo“ človeka predpokladajú opak – rozvoj (progres) človeka v duchovnej sfére. Skutočnosť, fakty teda vyvracajú „optimistické lži“ T. de Chardina a jeho nasledovníkov v New Age. (Bližšie o tom v kapitole **ZNAMENIA KONCA...**)

3. a) Kto je Boh – jediný, pravý? Možno ho nahrádzať iným „božstvom“ (ako to robí panteistický monizmus a iné pohanské – ale, žiaľ, i niektoré „kresťanské“ – náboženstvá a New Age)?

b) Platí téza o kontinuálnom (večnom) živote – o živote pokračujúcom po smrti človeka v putovaní reinkarnačnými cyklami (ako to tvrdí napr. hinduizmus a New Age), poprípade v inej forme, napr. ako „duša“, ktorá je „večná“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)? Alebo je pravda, že človek je smrteľný, a iba Boh je večný?

c) Je možné „predplatiť“ si formu, resp. kvalitu „života po smrti“ skutkami, a existuje ešte nejaká možnosť „odčiniť“ si svoje chyby (hriechy) po smrti – či už v ďalších „reinkarnačných cykloch“ (ako to tvrdia pohania a novopohania) alebo v „očistci“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)?

d) Je pravda, že čo je pre mňa momentálne výhodné, je dobré, morálne (ako to tvrdia niektorí prominenti humanizmu a New Age)?

Preberme si tento komplex veľmi závažných otázok postupne:

a) Kto je Boh – jediný, pravý? Možno ho nahrádzať iným „božstvom“ (ako to robí panteistický monizmus a iné pohanské – ale, žiaľ, i niektoré „kresťanské“ – náboženstvá a New Age)?

Ježiš Kristus, Boží Syn hovorí, že podmienkou večného života je, aby ľudia „poznali jediného pravého Boha a toho, ktorého poslal, Ježiša Krista“ (J 17,3). Lebo naozaj nemožno veriť v Boha a v Jeho Syna, a nič o nich nevedieť. Okrem uvedeného citátu nachádzame v Biblii mnoho výziev k poznávaniu Boha (hoci vzhľadom na Jeho transcendentnosť, to úplne nie je možné). Tu však nejde o to, aby ľudia úplne poznali Boha, ale aby o ňom nemali skreslené, falošné predstavy. (Podrobnejšie o týchto veciach pojednávam v knihe **POZNANIE... – o**

tázka života a smrti. Tu iba stručne upozorním na niektoré najzávažnejšie chyby a omyly v tejto oblasti).

Spomenul som Božiu transcendentnosť; to znamená, že Boh je „nad“ svetom – On, ako Stvoriteľ, je „mimo“ svojho stvorenia. Panteistické predstavy hinduistov a vyznávačov jednej z vetiev učenia New Age sú absolútne falošné; veď „*Hospodinovi (JHVH-mu) patrí zem i to, čo ju naplňa*“ (Ž 24, 1) – teda: „patrí Mu“, a nie „splyva s Ním“ – to je zásadný rozdiel.

Na tomto mieste treba zopakovať prvé Božie prikázanie: „*Ja som JHVH (Hospodin) tvoji Boh... nebudeš mať iných bohov okrem mňa!*“ To „iných bohov“ znamená: niekoho (niečo), koho (čo) by si oslavoval, komu (čomu) by si vzdával česť namiesto Boha; to ale tiež znamená: na koho (na čo) by si sa spoliehal, komu (čomu) by si dôveroval okrem Boha; a konečne: komu (čomu) by si venoval hlavnú časť svojej pozornosti a času – teda viac ako svojmu Bohu. Zahŕňa to teda v sebe:

– božstvá primitívnych, animistických pohanských náboženstiev (predmety, zvieratá, prírodné javy a pod.) ako i „zbožšteného“ človeka a „duchovných vodcov“ New Age,

– akési „náhradné božstvá“ niektorých kresťanov sa tváriacich pohanov – mŕtvych ľudí (ich „duše“) prehlásených za „svätých“, „patrónov“ a pod. Vysvetlenie, že ide iba o „prostredníkov“ („orodovníkov“) neobstojí, pretože: **1.** na Boha, ako na svojho Otca sa máme obracať priamo – tak ako sa na Neho obracal Jeho Syn Ježiš Kristus a ako to učil aj nás: „*Vy sa takto modlite: Otče náš...*“ (Mt 6,9); a keď už cez prostredníka, tak práve cez neho – Jeho Syna; On je totiž jediným prostredníkom medzi ľuďmi a Bohom (1Tim 2,5), **2.** veľa razy sa na nich (najmä na Ježišovu matku) ľudia obracajú s prosbami o priamu pomoc, a nie o sprostredkovanie (takéto „obchádzanie“ Boha, vybavovanie si niečo „za Jeho chrbtom“, je hrubé znevážovanie Boha), **3.** týmto ľuďom (i keď boli počas svojho života možno vzácní a šľachetní) býva často preukazovaná úcta, ktorá patrí iba Bohu (čo je ignorovanie Jeho prvého prikázania) a **4.** obracanie sa na „duchov“ mŕtvych (hoci by boli aj vyhlásení za „svätých“) je u Boha „ohavné“ – je to hriech (5M 18, 12),

– predmety a úkony, ktorým povery pripisujú nadprirodzenú moc. Ide teda v podstate o okultizmus. Patria sem „sväté“ sochy, obrazy, relikvie, pútnické miesta, amulety, maskoty, drahé kamene, rôzne kultické predmety a kultické praktiky, teda i mnohé tzv. „ľudové zvyky“ založené na poverách.

Ba čo viac, treba sem zaradiť aj symboly a zvyky dosiaľ používané pri „oslavách kresťanských sviatkov“, ako sú napr. vajce, zajac, oblievačka a pod. na Veľkú noc, alebo obdarovanie sa a neraz i obzerstvo a hyenie na Vianoce atď. To všetko má pohanský pôvod: niečo v starorímskych „saturnáliách“, niečo chaldejskom, t.j. babylonskom kulte bohyně Astaraty (zrovnať s angl. popr. nem. názvom Veľkej noci) – čo je jeden z titulov Beltis, „kráľovnej neba“, známej aj pod názvom „Ištar“ – a niektoré zvyky majú starosloviensky pohanský pôvod). **Nášho Boha však nemožno oslavovať oživovaním, resp. udržiavaním kultov pohanských „bohov“. On sa nebude deliť o slávu a uctievanie ani s pohanskými „bohmi“, ani s inými modlami, ani s ľuďmi!** Boh predsa jasne hovorí: „*...nebudeš mať iných bohov okrem mňa...!*“ (2M 20,3; 5M 5,7) a „*...svoju slávu nedám inému, ani svoju chválu modlám.*“ (Iz 42,8; 48,11).

– ale i tí, čo odmietajú uctievanie vyššie uvedených modiel, čo neveria v povery a nepraktikujú modloslužbu a okultizmus, áno i tí, ktorí vedia, že viera kresťana musí byť založená iba na viere v Boha a Jeho Syna, neraz blúdia, a to preto, lebo ich „boh“ nie je ten jediný pravý Boh, o ktorom hovorí Božie Slovo – ich „bohom“ nie je všemohúci Stvoriteľ, večný, svätý, nepremenný Pán (Pán pánov a Kráľ kráľov), prísny, ale súčasne milosrdný a milujúci Otec tých, ktorí sa stali Jeho deťmi; ich „bohom“ je totiž ich vlastný výtvor – je to často akási „kópia“ ich samých alebo iných ľudí: Pod vplyvom antropomorfných predstáv začali pripisovať Bohu vlastnosti, ktoré odporovali u iných ľudí (alebo i u seba), a tak namiesto jediného pravého Boha, o ktorom svedčí Písmo, v ich myšliach sa vytvorili akési karikatúry Boha:

a. Neprístupný, prísny, vzdialený: Boh sa od stvorenia vzdialil, prestal sa oň zaujímať, a tak sa „nemôže“ zaoberať ani záležitosťami ľudí. K takémuto Bohu sa nemožno priblížiť; a ak, tak iba prostredníctvom niekoho, kto má u Neho kredit, „protekcii“ („svätých“ sprostredkovateľov, „patrónov“ a pod.).

b. **Odpočívajúci „dôchodca“²¹**: Kedysi (v dobe SZ) sa staral o svoj ľud, teraz však všetku prácu prenechal svojim „zástupcom“ (ktorí sú v podstate jeho „nástupcami“) – láskavému Synovi a múdreému, šikovnému Duchu sv. Ak teda komunikovať s Bohom, tak len s nimi, ak čakať pomoc, tak len od nich.

c. **Dobry, vždy láskavý „starý otec“**: Naďalej sa stará o svet, ale keďže je starý (senilný), je nadmieru „tolerantný“ (ako mnohí starí rodičia voči vnúčatám), všetko ľuďom odpustí, prepáči, lebo ich miluje nie otcovskou, t. j. prísnou, ale starootcovskou (či skôr „staromaterskou“) tzv. „láskavou“ láskou. Takáto predstava vedie k nerešpektovaniu Božej autority a Jeho Zákona, čo sa prejaví najmä neposlušnosťou.

d. **Otec, ale slabý, v podstate bezzásadový**: Je obrazom mnohých dnešných rodičov, ktorí vyžadujú od svojich detí mnohé (správne) veci; ale ak ich deti z lenivosti, neposlušnosti, teda vlastne z nerešpektovania autority rodičov, nespĺnia, títo nevyvodía z toho žiadne dôsledky, rezignujú: „Rob si čo chceš.“

e. **„Ľudový líder“**: Pri riadení sveta rešpektujúci „demokratické zásady“, napr. mienku väčšiny; pri budúcom súdení sveta riadiaci sa zásadami „spravodlivosti“ ľudí, ich „legislatívou“, ich ponímaním dobrého a zlého. Ľudia sa takýmto obrazom „Boha“ sa cítia bezpečne tam, kde je väčšina (a to napriek jednoznačnému výroku Ježiša Krista, ktorý hovorí o presnom opaku²²), nevedia nič o Božej suverenite, svätosti, ani o skutočnosti, že rozhodovať o tom, čo je dobré a čo zlé, si Boh vyhradil pre seba, že On určuje „pravidlá hry“, On je nielen Stvoriteľom, ale aj Zákonodarcom, aj Sudcom.

f. **Dôverný „priateľ“ (kamarát)**. Dôsledky takejto predstavy o Bohu sú podobné ako je uvedené sub c.

Boh však (našťastie) nie je taký, akého si ho niektorí ľudia „vytvorili“ vo svojich predstavách, ale

– je predovšetkým stále *ten istý* (Ž 102,28), **nepremenný**: Boh Novej zmluvy nie je iný ako Boh, o ktorom svedčí Stará zmluva – večný, všemohúci, vyvýšený, svätý, verný, milosrdný, spravodlivý

– *Boh je láska* (1J 4,8) – **agapé**, ktorá sa prejavuje v Jeho diele **stvoriteľskom** a **vykupiteľskom**; láska zachraňujúca, vyslobodzujúca, ale aj vychováajúca (teda i trestajúca)

– je Bohom **živým** a **konajúcim** – *pracuje dosiaľ* (J 5,17): Jeho stvoriteľské (tvoriace) i vykupiteľské **dielo** stále trvá, **pokračuje**. Boh neustále tvorí, stará sa o svoje stvorenie a bojuje s deštruktívnymi silami života²³, ktoré (v službe Satana) stoja proti Nemu a proti Jeho stvoreniu (teda stoja aj proti človeku, pôsobia na neho, ale i v ňom a často aj cez neho)

– je skrátka tým, ktorým je („*SOM, KTORÝ SOM*“ – 2M 3,14). A Kým je i akým je, to o sebe zjavil vo svojom Slove, ale aj prostredníctvom svojho stvoriteľského a vykupiteľského diela a vo svojom Synovi. Kto túži poznať Ho, kto Ho úprimne, *celým srdcom hľadá, nájde Ho* (5M 4,29; Pr 8,17; Jr 29,13). Pravdaže, človek nikdy neobsiahne, nepochopí a nespozná Boha v celej Jeho veľkosti, múdrosti, moci, vznešenosti a sláve, ale to, čo ňom potrebuje vedieť, to sa môže (s pomocou Božieho Ducha) dozvedieť – to môže (a musí) poznať a pochopiť.

Dovoľte, aby som to ilustroval na príklade: mnohé zložité veci (televízor, auto atď.) väčšina ľudí dopodrobna nepozná, ale **niečo musí každý vedieť**, aby mohol s vecou „komunikovať“. To „niečo“, to je návod na použitie a bezpečnostné pripisy.

Ak chce človek komunikovať so svojím Stvoriteľom a Pánom, musí o ňom vedieť aspoň to základné – akési „komunikačné minimum“: musí poznať Jeho vlastnosti (atribúty), ktoré sú relevantné v Jeho vzťahu k človeku, ale i Jeho požiadavky, ktoré sú relevantné vo vzťahu

²¹ Takáto predstava vychádza z koncepcie „dvojakeho Boha“ – „Boha Starej Zmluvy“ a „Boha Novej Zmluvy“.

²² Ježiš hovorí: *...priestranná brána a široká cesta vedie do záhuby, a mnoho je tých, čo ňou vchádzajú. A do života vedie tesná brána a úzka cesta, a málo je tých, čo ju nachádzajú.* (Mt 7,13.14)

²³ Písmo pŕodáva množstvo dôkazov o priamych Božích zásahoch proti týmto silám, napr.: 1M 3,14.15; 6,11-13; 13,13 + 19,24; 5M 20,4; Ž 34,17; 37,9; 119,21; 121,2-8; 145,14n; Jr 15,21; Mt 6,13; L 10,18.19; 1Kó 15,26; 1P 5,8.9; 1J 3,8; Zj 12,7n; 17,13.14; 19,20

človeka k Nemu. Ak človek nechce svoj život premámiť alebo oň prísť, musí vedieť čo má, a čo nesmie robiť: musí poznať „návod na použitie (využitie)“ svojho života, a „bezpečnostné predpisy“; a tie mu môže dať iba On – Stvoriteľ („Projektant“, „Konštruktér“ a „Udržavateľ“ života v jednom).

b) Platí téza o kontinuálnom (večnom) živote – o živote pokračujúcom po smrti človeka v putovaní reinkarnačnými cyklami (ako to tvrdí napr. hinduizmus a New Age), poprípade v inej forme, napr. ako „duša“, ktorá je „večná“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)? Alebo je pravda, že človek je smrteľný, a iba Boh je večný?

Ako je to s „nesmrteľnosťou“ človeka z biblického hľadiska, ktoré jediné je pre kresťana smerodajné a záväzné?

Predstava, že večný život je akési lineárne, nekonečné pokračovanie terajšieho života, nemá nič spoločného s jeho biblickým poňatím. Pozemský život nemá pokračovanie, končí smrťou (to je tzv. „prvá“, telesná smrť). A keď Boží Syn príde v moci a sláve, bude vzkriesenie a súd. Až po ňom začne (pre niektorých) večný život. Aký bude, nedokážeme si presne predstaviť (1Ko 2,9), vieme len o niektorých jeho atribútoch, ako ich sporadicky nachádzame v Písme. Ale v Písme nikde nenachádzame „kontinuitu“ (nepretržitosť) ako vlastnosť života (bude o tom ešte zmienka). Preto sa zbavme falošných predstáv, majúcich pôvod v pohanstve o „posmrtnom živote duše“ alebo o „reinkarnácii“ (prevteľovaní). Opakujem: Nič také v Božom slove nenachádzame – nestretáme sa tu s pojmom „nesmrteľnosť“ vo vzťahu k človeku, ale iba vo vzťahu k Bohu, iba Boh je nesmrteľný, áno ...*jediný Panovník, Kráľ kráľujúcich a Pán panujúcich (t.j. Boh), On, ... jediný má nesmrteľnosť...* (1Tim 6, 15. 16). Človek, pretože je hriešny (každý človek je hriešny), musí raz zomrieť, veď ...*mzdou hriechu je smrť...* (R 6,23). Kresťania majú však eschatologickú nádej večného života; vedia totiž, ...*že (raz) bude vzkriesenie spravodlivých i nespravodlivých (Sk 24, 15), a po ňom príde Boží súd (...je ustanovené, že ľudia raz zomrú, a potom bude súd... – Hb 9,27). Boh teda vykoná prísnu selekciu, a to na základe toho, či človek prijal Božiu ponuku a podmienky záchrany (spásy) alebo ich ignoroval, či dokonca sa postavil do odbojnej pozície voči Bohu; tých prvých čaká večný život, ktorý je darom Boha Jeho verným (...milostivým darom Božím je večný život – R 6,23), tí druhí ...budú mať podiel v jazere horiacom ohňom a sírou; to je tá druhá (definitívna) smrť (Zj 21,8). Slová o nesmrteľnosti človeka teda nepochádzajú od Boha; naopak, toto tvrdenie je vložené do úst Satana, ktorý je „luhár a otec lži“ (J 8,44), keď hovorí človeku: „Vôbec nezomriete...“ (1M 3,4).*

Podobne aj predstavy (možno z nesprávneho pochopenia slov kréda „verím v... tela z mŕtvych vzkriesenie“) o tom, že náš večný život bude v terajšom tele (alebo v tele rovnakej podstaty) sú falošné. Tí, čo budú spasení, a získajú večný život, dostanú nové telo, ktoré bude zrejme zásadne odlišné od terajšieho hmotného tela. Máme dôvod to tvrdiť na základe slov samotného Ježiša Krista (Mt 22,33) i apoštola Pavla, ktorému to bolo zjavené (1Ko 40-46.52).

Teda večný život v eschatologickom zmysle – to je život nielen neohraničeného trvania, ale najmä úplne novej kvality; on je našou nádejou, a dovŕšený bude po vzkriesení a súde (J 6,40; podobne: J 6,54; R 2,7; 1Ko 15,20n). Slová Ježiša Krista nám ho zaslubujú a jeho vzkriesenie nám dáva istotu naplnenia týchto zaslúbení.

Dualizmus „duša + telo“ a „prirodzená nesmrteľnosť“ sú pojmy v biblickom učení úplne neznáme. Do teológie sa dostali z pohanstva (platonizmu, resp. neoplatonizmu). Napr. pojem „živá duša“ v Biblii – to je jednoducho živý jedinec (človek alebo zviera). Pri smrti k žiadnemu „oddelovaniu duše od tela“ nedochádza. Smrť je údelom každého človeka, a po smrti každý „spí“ až do dňa vzkriesenia (Ježiš opakovane nazval smrť spánkom – Mt 9,24; J 11, 11). Toto je biblický pohľad na túto otázku, i keď mnohí teológovia hlásajú niečo úplne iného. Koniec-koncov toto nie je jediný „teologický problém“, kde dogmy majúce pôvod v pohanských predstavách vytlačili z katechizmov niektorých konfesií pravé, biblické učenie. Je na každom človeku, aby sa rozhodol komu uverí: Bohu (Božiemu Slovu), alebo filozofickým konštrukciám majúcim pôvod v pohanstve!

(O týchto veciach si prečítajte viac v „dodatku“ ku kapitole ZNAMENIA KONCA...).

c) Je možné „predplatiť“ si formu, resp. kvalitu „života po smrti“ skutkami, a existuje ešte nejaká možnosť „odčiniť“ si svoje chyby (hriechy) po smrti – či už v ďalších „reinkarnačných cykloch“ (ako to tvrdia pohanovia a novopohanovia) alebo v „očisti“ (ako to tvrdia niektorí „kresťania“)?

V tejto otázke ide o dve veci:

– úlohu skutkov, resp. vplyv kvality nášho (pozemského) života na kvalitu nášho budúceho života (v eschatologickom zmysle),

– možnosť nejakým spôsobom skorigovať ešte aj po skončení tohoto života to, čo sme v ňom pokazili alebo zanedbali.

Ide o zložité otázky, ktoré sú častým „jablkom sváru“ nielen medzi kresťanmi a nekresťanmi, ale i medzi teológmi rôznych konfesií hlásiacich sa ku kresťanstvu. Podrobne rozoberať podstatu týchto sporov tu nie je možné. Predsa sa však pokúsím aspoň načrtnúť ich podstatu a biblický pohľad na tento problém.

Skutky, či viera?

Jedni citujú ap. Pavla: „...človek býva ospravedlnený vierou bez skutkov zákona“ (R 3,26), iní zase Jakuba: „Čo je platné, bratia moji, keď niekto povie, že má vieru, ak nemá skutkov... viera bez skutkov je mŕtva.“ (Jak 2, 14. 17). Čo je teda rozhodujúce pre spásu (ospravedlnenie) človeka – viera, či skutky? Ak je však otázka položená takto, ide o simplifikáciu, zjednodušenie, a práve to je zdrojom nedorozumenia. Ak totiž nevysvetlíme, čo rozumieme pod slovom viera a aké skutky máme na mysli, nemôžeme si rozumieť.

Skutky.

Ak pozorne čítame Pavlove listy, zistíme, že keď hovorí o „skutkoch“, má na mysli tri rôzne druhy skutkov. Stručne (a teda do istej miery i zjednodušene) ich môžeme charakterizovať takto: 1. skutky zákona, t.j. dodržiavanie istých kultických predpisov (ako je napr. obriezka, pôst, povolené a zakázané, t.j. „nečisté“ jedlá, sviatky a pod.), 2. skutky tela, t.j. podliehanie vášňam a pudom, 3. skutky lásky, t.j. dodržiavanie Božích etických prikázaní – v podstate neškodenie iným a pomáhanie tým, čo pomoc potrebujú. Skutky 1. ap. Pavel prehlasuje za nepotrebné, skutky 2. odsudzuje, ale skutky 3. vyzdvihuje a nabáda ich konať.

Viera.

Viera (iba) v existenciu Boha nie je žiadnou vierou („...aj démoni veria...“ – Jak 2, 19). Viera je totiž (ako už bolo povedané) súčasne dôvera (čiže: nestačí veriť v Boha, treba aj veriť Bohu), a k tomu odovzdanosť, úcta a poslušnosť. Bonhoeffer výstižne hovorí: „Len poslušný verí, len veriaci poslúcha“ a Luther: „Nemožno oddeľovať skutky od viery tak, ako nemožno oddeľovať žiar a svetlo od ohňa.“

Preto obe krajnosti: viera bez poslušnosti, t.j. spoliehanie sa na tzv. „lačnú milosť“, rovnako ako konanie skutkov (a to nielen kultických, ale aj navonok „dobrých“, no motivovaných zisťnosťou) bez pravej a hlbkej viery (tzv. „záslužníctvo“), hoci sa tvária kresťansky, v skutočnosti majú ku kresťanstvu ďaleko.

V niektorých spoločenských, považujúcich sa za kresťanské, je prikladaný veľký význam ceremóniám, kultickým úkonom, pôstom, sviatkom, účasti na omši, vyžadujú a cenia sa „skutky zadostučinenia“ a iné formálne „prejavy viery“ („služby Bohu“); niekedy dochádza dokonca k takým absurdnostiam, že z modlitby Pánovej sa robí „skutok zadostučinenia“, v podstate trest, ktorým si má hriešnik „odpykať“ svoje previnenia. Alebo bezmyslénkovité mnohonásobné opakovanie modlitieb (nie je tu nepodobnosť s mantrou hinduistov) sa považuje za akúsi zásluhu, ktorou možno splatiť istý „dlh“ voči Bohu. Formálne prejavy viery však odsúdil sám Pán Ježiš Kristus (Mt 23,2-7; 15,11; 6,1.5.7.16; Mk 7,8-9; L 18,9-14) a ostro sa postavil proti nim aj apoštol Pavel (R 3,28; 4,4.5.10.11; G 4, 10.11; Kol 2,16).

Vyššie opísané praktiky niektorých „kresťanov“ sú v podstate atavizmami alebo imitáciami pohanských kultov; preto tak pripomínajú praktiky hinduistov a niektorých odnoží New Age; aj tí si „predplácajú“ kvalitu budúceho života rôznymi malichernými „zásluhami“. Je to pohrdanie Božou milosťou, je to vyvyšovanie vlastných „skutkov“ nad jediný relevantný záslužný skutok pre našu spásu – obetovanie sa Božieho Syna.

Viera v možnosť dodatočnej, posmrtnej korekcie vlastnej situácie, čiže spoliehanie sa na to, že po skončení tohoto života bude ešte „nejaká šanca“, je veľmi nebezpečným bludom; jeho nebezpečie tkvie v spoliehaní sa na niečo, čo je nebiblické, a teda nereálne – čo neexistuje; v Písme čítame: „...je ustanovené, že ľudia raz zomrú, a potom bude súd“ (Hb 9,27), teda žiadna „druhá príležitosť“, žiadne ďalšie „reinkarnačné cykly“ ani „očisťec“, ale súd. Čas milosti pre svet končí druhým príchodom nášho Pána, pre jednotlivca však končí čas, v ktorom môže využiť ponúknutú Božiu milosť, jeho smrťou.

d) Je pravda, že čo je pre mňa momentálne výhodné, je dobré, morálne (ako to tvrdia niektorí prominenti humanizmu a New Age)?

Takýto názor možno posudzovať z dvoch hľadísk (ktoré, pravdaže, spolu súvisia):

1. z hľadiska vzťahu človek – človek

2. z hľadiska vzťahu človek – Boh

ad 1. Ide o predstavu absolútne nerealistickú (resp. nerealizovateľnú), absurdnú. Každé spoločenstvo (nielen ľudí, ale i zvierat) musí mať nejaké pravidlá, ktoré nie sú závislé na svojvôli jednotlivca, aby mohlo existovať, aby mohli fungovať všetky zložky zložitého a pestrého spoločenského života: bez sústavy zákonov by neexistoval štát, bez dopravných predpisov by sa po cestách nedalo pohybovať, ale bez pravidiel by napr. nejstvoval ani futbal ako hra atď.

ad 2. Boh jediný pozná všetky podmienky fungovania svojho stvorenia, a tieto podmienky vo forme pravidiel oznámil svojmu stvoreniu: vo svojom Zákone (realizujú sa rešpektovaním Božích etických a Božích tzv. „prírodných“ zákonov), ako aj v „inštrukciách“ zapísaných v DNK, či v „podvedomí“ (u zvierat sa realizujú poslušnosťami tzv. „inštinktov“, u ľudí svedomia). Ich nerešpektovanie zo strany človeka je predovšetkým trúfalosťou a domýšľavosťou, ale aj nesmiernou nerozumnosťou. Dovoľte, aby som použil už raz uvedenú prirovnanie: ak niekto vo svojom živote nerešpektuje príkazy (inštrukcie) svojho Tvorcu, podobá sa tomu, kto ignoruje „návod na použitie“ a „bezpečnostné predpisy“ pri obsluhu nejakého zložitého technického zariadenia – výsledok je ten, že ho zničí a ohrozí vlastné zdravie alebo život. Rozdiel je iba v tom, že zatiaľ čo prístroj (i keď neraz drahý) je vždy nahraditeľný, život človeka je jedinečný a nenahraditeľný. Povýšenie sa človeka na „zákonodarcu“ morálnych zásad, teda pravidiel jeho vzťahu k iným ľuďom a k Bohu, je takou svojvôľou, ktorú Boh nemôže nechať bez trestu.

4. Možno rôznymi pohanskými („šamanskými“), poprípade okultistickými praktikami – veštvom, astrológiou, nadviazaním spojenia s duchovnými bytosťami (napr. pomocou špiritizmu, „channelingu“ a pod.) resp. s „vesmírnym vedomím“, „zdrojom kozmickej energie“ atď. – získať nové vedomosti a aktivizovať nepoznané sily (ako o to usiluje New Age)?

Už pri predchádzajúcich otázkach bolo poukázané na to, že obracanie sa so žiadosťami o „pomoc“ a informácie na iných (najmä na duchovné bytosti, čiže na démonov), je prejavom ignorovania Boha, Jeho jednoznačných zákazov – je hriechom, protivníkom sa Bohu: „*Neobracajte sa na duchov mŕtvych a nevyhľadávajúce vedomcov, lebo nimi by ste sa poškvrtili...*“ (3M 19,31); „*Nech sa nenájde u teba taký, čo by syna alebo dcéru prevádzal ohňom, ani veštec, ani vykladač znamení, ani zaklínač, ani vyvolávač duchov, ani vedomec, ani kto by sa vypytoval mŕtvych. Lebo je Hospodinu ohavný každý, kto činí tieto veci*“ (5M 18,10-12).

Obracanie sa na „duchov mŕtvych, na „duchovných vodcov“ atď. – to je vždy nadväzovanie komunikácie s démonmi (padlími anjelmi, ktorí sú v službe Satana). Démoni, aby si udržali dôveru ľudí, občas im i „pomôžu“ (napr. pri uzdravovaní, pri oznamovaní mimoriadnych informácií a pod.), nakoniec však zavedú svojich „služobníkov“ vždy do Satanovho tábora; a tam ich čaká osud ich pána – koniec v ohnivom jazere (Zj 20,10).

5. Sú ľudia so zmätenou myslou (chorobou, intoxikáciou alebo posadnutím démonom) tími, ktorí sú v stave nadviazať spojenie s Bohom, resp. s „bohorm“, „vesmírnym vedomím“ a pod. (ako to tvrdí a snaží sa dokazovať New Age)?

Ľudia posadnutí a pomätení (nezávisle na tom, či ich pomätenosť je dôsledkom choroby alebo drog), nemôžu byť zdrojom cenných informácií, ale iba bludov a halucinácií. Nemôžu nám pomôcť poznať tajomstvá, ktoré sú pred nami skryté; naopak, ich prostredníctvom môžu nás podvádzat' a zvädzat' démoni. Týmto ľuďom, ak je to možné, treba pomôcť. Tak sa k nim správal aj Pán Ježiš Kristus – uzdravoval ich, zbavoval ich pomäteností, posadnutostí.

Pred chemickými látkami deformujúcimi ľudskú myseľ Písmo vystríha (hovoriť sa tam o „vín“ a o „opilcoch“; ved' v tom čase neboli známe „moderné“ drogy), napr. „*opilci nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.*“ (1Ko 6, 10).

6. V kapitole **NOVÝ VEK** bolo uvedených päť „koreňov“ New Age; na každý z nich nadväzuje jedna z otázok tejto kapitoly. Prečo teda šiesta otázka? Pretože sa týka vlastne všetkých predchádzajúcich piatich, presnejšie „kombinovania“ rôznych názorov; inak povedané: praxe spájania rozličných, často nesúrodých názorov do jednej synkretickej mix-túry. Otázka teda znie: **Pripúšťa Boh vo svojom Slove synkretizmus?**

Boh od samých začiatkov konštituovania Jeho vyvoleného národa vystríha ho pred vplyvmi okolitých národov, pred ich názormi, náboženstvami, bludmi, ale napr. aj pred miešanými manželstvami: „*Ja som JHVH (Hospodin), ktorý som vás oddelil od týchto národov... nechodievajte podľa zvykov národov, ktoré vyháním pred vás*“ (3M 20,24.23). Boh zdôrazňuje „*oddelte sa*“ (a nie „spájajte sa“): „*Oddelte sa od národov krajín a od cudzozemských žien*“ (Ezdr 10,11). Ale podobné výzvy (príkazy) čítame aj v Novej Zmluve: „*Neťahajte cudzie jar-mo s neveriacimi, lebo čo má spravodlivosť spoločného s neprávdou? Aké je spoločenstvo svetla s tmou? Aká je zhoda medzi Kristom a Belíamom? Alebo aký podiel veriaceho s neveriacim? Aké spojenie medzi chrámom a modlami?... Preto vyjdite spomedzi nich a oddelte sa, hovorí Pán, nečistého sa nedotýkajte...*“ (2Ko 6,14-17).

A predsa synkretizmus praktikuju nielen novopohania (niektoré „moderné“ varianty hinduizmu a New Age), ale aj jednotliví predstavitelia kléru cirkví, hlásiacich sa ku kresťanstvu. Jeho konkrétnou aplikáciou je predovšetkým tzv. „veľká ekuména“. Toto si vyžaduje bližšie vysvetlenie:

Spomínaní predstavitelia kléru, najmä papiánski ideológovia, hovoria o tzv. „malej ekuméne“ (týka sa „kontaktov“ medzi kresťanskými cirkvami) a o „veľkej ekuméne“ (zblížovanie sa kresťanov s inými, nekresťanskými náboženstvami, napr. s islamom, hinduizmom a pod.). Medzi oboma „ekuménami“ je podstatný rozdiel: „Malá“ je chápaná ako metóda „privádzania odlúčených bratov do lona pravej (rozumej papiánskej, t.j. rímskej) cirkvi“. Inými slovami: čo sa nepodarilo inkvizícii v dobe protireformácie, to sa má realizovať teraz pokojnou cestou, nenápadne, postupne (možno tu vidieť istú paralelu so svetovládnymi ambíciami New Age: ak sa ovládnutie sveta nepodarilo nacizmu hrubým násilím, darí sa to dnešným „globalizátorom“ postupnou indoktrináciou a politickými manévrami). „Veľká ekuména“ – to je však koketovanie s nekresťanskými „bratmi“, ale najmä – to je ignorovanie Kristových slov: „*Ja som cesta i pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.*“ (J 14, 6), a je to výsmech vyššie citovaných slov Písma o potrebe oddelenia sa.

Pre ilustráciu citujem jednu správu z tlače: „Dňa 11. 3. 1999 navštívil iránsky prezident Mohammed Chatami ako oficiálny hovorca 1,4 miliardy moslimov pápeža Jána Pavla II... Behom tohoto stretnutia konštatovali, že „medzi kresťanstvom a islamom nie sú žiadne zásadné rozdiely“. (NZZ č.59).

O tom, že synkretizmus (a teda aj ekumenizmus v tom zmysle ako je obyčajne chápaný a realizovaný) je zárodkom „šelmý z mora“ (Zj 13,1-10), povieme si v nasledujúcej kapitole.

To boli niektoré otázky viery, a súčasne základné otázky nášho života – lebo od toho, akú odpoveď na ne (čiže ktorú z ponúkaných alternatív) si zvolíme, závisí nielen kvalita nášho súčasného života, ale najmä to, čo bude po smrti, presnejšie po vzkriesení – život, či druhá, definitívna smrť. Preto právom ich môžeme označiť ako „otázky života a smrti“. Je na každom osobne, akú odpoveď si vyberie, akú alternatívu si zvolí. Pri tejto voľbe však musí byť jedna vec každému jasná: neexistuje tu žiadne „aj – aj“, ale iba „buď – alebo“, teda kto sa rozhodne pre kresťanskú, biblickú alternatívu, nemôže poškúľovať po iných, nemôže „kombinovať“ kresťanskú vieru s pohanskými prvkami; lebo tak, ako malá prímes jedu otrávi čistú vodu, čiže zmení tekutinu životodárnu na životu nebezpečnú, tak i „malá prímes“ pohan-

ských prvkov v „osobnom kréde“ kresťana a „malá prímes“ pohanských (okultistických) praktík v jeho živote, zmení vieru prinášajúcu spásu na blud, ktorý mu prinesie odsúdenie, zatratenie – záhubu.

IV. PRÍLOHY

príloha 1.

„Vedecký svetový názor“

– Je ním „evolučná teória“ (darwinizmus)?

Každý človek v niečo verí. Materialista verí rovnako ako idealista, ateista rovnako ako deista alebo teista. Líšia sa sice (a to podstatne) v predmete, objekte svojej viery, ale každý z nich verí v nejakú prvotnú, „nezapríčinenu príčinu“ – hmotu alebo ducha. Tá totiž nie je predmetom vedeckého dokazovania. Veda neodpovedá a ani v budúcnosti nemá tú najmenšiu šancu odpovedať na také základné otázky, ako sú: kde sa vzala hmota, energia, čas, priestor, život.

Každý poctivý a logicky uvažujúci materialista musí priznať, že jeho presvedčenie sa opiera o nedokázateľné a nedokázateľné predpoklady, o vieru v ne. Evolucionisti sú vlastne silno veriaci ľudia – veria v evolúciu napriek tomu, že ju nemožno dokázať, ba dokonca napriek tomu, že množstvo dokázaných faktov svedčí jednoznačne proti predmetu ich viery – proti vzniku života náhodou a vzniku druhov mechanizmom selekcie a mutácií. Je skutočne bezočivou opovážlivosťou, či skôr zámerným zjavným podvodom, nazývať materialistickú (resp. evolucionistickú) vieru „vedeckým svetonázorom“; tu totiž vôbec **nejde o vedu, ale o ideológiu.**

Potvrdzujú to aj nasledovné citáty z rôznych vedeckých publikácií: 1. „Mnohí vedci sú v pokušení... otázku vzniku druhov predkladať tak, ako keby bola s konečnou platnosťou vyriešená. Nič nie je ďalej od pravdy... Takýto sklon k dogmatizmu stále pretrváva, čo vede nijako neprospieva.“ (*The Guardian*, Londýn, 4. dec. 1980, s. 15); – 2. Evolucionista L. Eiseley priznáva: „Veda teológom vytýkala, že sa spoliehajú na mýty a zázraky, a teraz sa sama ocitla v nezávideniahodnej situácii, keď musí vytvárať vlastnú mytológiu: totiž predpoklad, že sa v pravekej minulosti určite stalo niečo, čo ani po dlhom úsilí vedcov nebolo možné dokázať.“ (*The Immense Journey*, New York, 1957, s. 199); – 3. „Stále väčší počet vedcov, a predovšetkým rastúci počet evolucionistov... namieta, že Darwinova evolučná teória vôbec nie je skutočnou teóriou... Mnohí z kritikov sú nositeľmi najvyšších akademických hodností.“ (*New Scientist*, 25. jún 1981, s. 828); – 4. Fyzik H. S. Lipson uvádza: „Jediné prijateľné vysvetlenie jej stvorenia. Viem, že pre fyzikov, teda vlastne aj pre mňa, je to neprijemné (doslova „kľatba“), ale nesmieme zavrhnúť teóriu, ktorá sa nám nepáči, ak je podoprená faktami...“ (*Physics Bulletin*, 1980, zv. 31, s. 138); – 5. „Ako vieme, medzi biológmi sú veľmi rozdielne názory nielen na príčiny evolúcie, ale aj na jej samotný proces. Príčinou týchto nezhôd sú nedostatočné doklady nedovoľujúce zladen určitý záver. Preto by bolo správne upozorniť širokú verejnosť na nezhody v súvislosti s evolúciou.“ (Z úvodu k Darwinovej knihe *Origin of Species*, vydanej k stému výročiu jej prvého vydania, Londýn 1956). – 6. „Sto rokov po Darwinovej smrti ešte stále nemáme ani najmenšiu dokázateľnú alebo aspoň prijateľnú predstavu o tom, ako evolúcia naozaj prebieha – a to v posledných rokoch viedlo k veľkej sérii sporov v tejto otázke... Medzi samotnými evolucionistami je akýsi stav otvoreného boja, pričom každá (evolucionistická) sekta presadzuje svoje predstavy.“ (C. Booker, dopisovateľ londýnskych Times: *The Star*, Johannesburg, 20. apríl 1982, s. 19); – 7. „Evolúciu... napádajú nielen fundamentalistickí kresťania, ale je spochybňovaná aj uznávanými vedcami. Medzi paleontológmi, vedcami, ktorí študujú fosílie, sú stále väčšie rozpory.“ (*Discover*, okt. 1980, s. 88). – 8. Pár citátov od významného vedca, fyzika F. Hoyleho: „Niet ani stopy po objektívnom doklade, ktorý by podporoval hypotézu, že život sa začal v organickej polievke na Zemi.“... „Keď biochemici odhaľujú stále viac poznatkov o úžasnej zložitosti života, stáva sa zrejším, že pravdepodobnosť náhodného vzniku života je taká nepatrná, že ju môžeme vylúčiť. Život nemohol vzniknúť náhodou.“... „Biológovia popúšťajú uzdu nepodloženej fantázii, aby popreli to, čo je také zjavné, že 200 000 aminokyselinových reťazcov – a teda ani život – sa tu neobjavilo náhodou.“ Hoyle ďalej uvádza, že pravdepodobnosť náhodnej syntézy cca 2 000 enzýmov nevyhnutných pre život z „organického slizu“ je $1 : 10^{40000}$, čiže „asi taká, ako hodíť kockou 50 000 šestiek za sebou.“ (*The Intelligent Universe*, 1983, s. 11, 12, 17). – 9. Prof. prírodných vied John Moore v správe o výsledkoch rozsiahlej štúdie, ktorú vypracovala Londýnska geologická spoločnosť a Anglické paleontologické združenie, píše: „Asi 120 vedcov, špecialistov pripravilo rozsiahle dielo, ktoré má 30 kapitol a vyše 800 strán a v ktorom je predložený fosilný záznam

rastlín a živočíchov... je v ňom ukázané, že každý druh rastlín a živočíchov má vlastnú históriu, odlišnú od všetkých iných druhov! Skupiny rastlín, ako aj živočíchov sa objavujú v skamenelinách náhle... Niet žiadnej stopy po spoločnom predkovi, tým menej po dákom spojovacom článku s nejakým plazom, domnelým predchodcom.“ (*Should Evolution Be Taught?* 1970, s. 9,14). – **10.** Molekulárny biológ Michael Denton vo svojej knihe píše: „Niet pochybností, že Darwin nemal nič, čo by sa podobalo dostatočným dokladom na potvrdenie evolučnej teórie... teória, že všetok život na zemi povstal a vyvíjal sa postupným, dlhotrvajúcim hromadením náhodných mutácií, je dnes, rovnako ako v dobe jej vzniku, bez akýchkoľvek priamych faktických podkladov a je veľmi vzdialená od toho, aby bola axiómou, ktorá sa nemusí opierať o žiadne vonkajšie dôkazy a ktorej by sme mali podľa jej bojovných zástancov veriť... Človek by očakával, že taká zásadná teória, ktorá doslova zmenila svet, by mala byť niečím viac než metafyzikou, niečím viac než mýtom.“ (M. Denton: *Evolution: A Theory in Crisis*, 1986, s. 69,77,358). – **11.** V *The Encyclopedia Americana* sa píše: „Skutočnosť, že väčšina mutácií pôsobí na organizmus škodlivo, môže byť sotva uvedená do súladu s názorom, že mutácie sú zdrojom stavebného materiálu pre evolúciu. Mutanti zobrazení v učebniciach biológie sú vlastne zbierkou netvorov a obľúd... mutácia je skôr procesom deštruktívnym ako konštruktívnym.“ (1977, zv. 10, s. 742). – **12.** A v časopise *Science Digest* sa priznáva: „...zdá sa, akoby súčasné ľudooopy povstali z ničoho. Nemajú nijakú minulosť, nijaký záznam v skamenelinách. A musíme priznať, ak chceme byť voči sebe poctiví, že skutočný pôvod dnešných ľudí – bytostí, ktoré chodia vzpriamene, vyrábajú nástroje a majú veľký mozog – je rovnako veľkou záhadou.“ (máj 1982, s. 44).

Cieľom darvinizmu je vysvetľovať svet takým spôsobom, ktorý vylučuje Stvoriteľa, a toto „vysvetlenie“, aby bolo vierohodné, ponúka sa vo „vedeckom obale“. Pod týmto obalom je však jeden nesúrodý zlepenec domnienok, neraz navzájom si odporujúcich, ale predovšetkým odporujúcich faktom, najnovším poznatkom z viacerých vedných odborov (niektoré z nich v ďalšej časti aspoň stručne načrtnem). Tieto svoje problémy darvinizmus šikovne zastiera, najčastejšie šikovnou rétorikou. Ako je teda možné, že darvinizmus dosiaľ nezaničil? Prvým dôvodom je, že vyhovuje učeniu „Nového veku“ (a tomu, ako vieme, nejde o nejakú „pravdu“, ale o mocenské záujmy: čo mu poslúži, to je „dobré“, to je „pravda“); druhým dôvodom je, že pod vplyvom humanizmu (dosiaľ u nás a vo väčšine sveta dominantného svetonázoru) bolo cez školy a rôzne iné kanály indoktrinácie rozšírené presvedčenie, podľa ktorého všetko možno vysvetliť „prírodzene“, totiž pomocou známych prírodných zákonov, a keď tie nestačia, tak „náhodou“; a tomuto názoru bol daný punc axiómy (samozrejmosti). A práve na tejto „axióme“ stavia darvinizmus, keď sa snaží vysvetliť život náhodami a prírodnými zákonmi. Čo iné humanistický ideológ zostáva, ako všemožnými prostriedkami obhajovať krivácnosť, deravý, rozpadávajúci sa darvinizmus, ak „stvorenie apriórne neprihádza do úvahy“ a všetky ostatné „prírodovedecké“ teórie sú ešte horšie ako Darwinova.

Zdá sa, že o presvedčení človeka nerozhoduje množstvo a kvalita dôkazov, ale ochota tieto fakty zväziť, akceptovať. A táto ochota závisí nielen od vôle a výberu vierohodných „učiteľov“ (ako o tom už bolo hovorené), ale aj od predchádzajúcej ideologickej indoktrinácie.

V škole nás učili, že darvinizmus je vedecká teória, že veriť v evolúciu znamená opierať sa o vedu a že tí, čo v túto teóriu neveria, buď vedu ignorujú alebo nie sú schopní pochopiť, prijať jej poznatky. Skrátka, že sú to ignoranti alebo nevzdelanci alebo intelektuálne zaostalí ľudia. Žiaľ, tento názor pretrváva v mysliach mnohých i dnes, keď sú prístupné vedecké poznatky jednoznačne vyvracajúce evolučnú teóriu, keď sa jasne ukázalo – opakujem –, že ona naozaj nie je vedou, ale iba ideológiou.

Niet sporu o tom, že evolučná teória je v príkrom rozpore s tým, v čo veria kresťania (už sme o tom hovorili), ale

seriózna veda a viera v Boha si neprotirečia!

O tom, že medzi vedou a vierou v Boha niet žiadnych rozporov, svedčia, mimo iného, tieto fakty:

1. Vedecké poznatky ani v najmenšom neprotirečia biblickým pravdám. Problémy nastávajú až vtedy, keď prírodná veda alebo teológia opustia rámec svojej pôsobnosti – napr. ak sa z prírodnej vedy stáva filozofia, resp. ideologický nástroj, alebo ak teológovia (ako sa to

neraz stávalo v minulosti) ignorujú nezvratné fakty alebo chcú diktovať prírodovedcom nielen čo smú a čo nesmú vidieť, ale aj čo smú a nesmú skúmať.

2. Prevážna väčšina najvýznamnejších svetových vedcov v minulosti i v súčasnosti verila a verí v Boha, aj keď časť z nich nedospela ku kresťanskému teizmu, ale zakotvila v nejakej forme deizmu. Mnohí z nich sa stali veriacimi až v priebehu svojej vedeckej činnosti, keď boli konfrontovaní s faktami, ktoré boli v rozpore s evolučnou teóriou a nebolo ich možné vysvetliť nijako inak ako stvorením.

3. Moderná veda vznikla na pôde kresťanstva. R. Oppenheimer, otec americkej atómovej bomby, nebol kresťanom, a napriek tomu vyhlásil, že „kresťanstvo porodilo modernú vedu“.

Moderná veda začína šesťnástym storočím, kedy vďaka reformácii, ktorá rehabilitovala Bibliu a urobila ju prístupnou všetkým, aj vedci začali biblicky chápať viditeľnú, hmotnú prírodu v rámci celého stvorenia.

Krajiny, kde sa kresťania navrátili späť k Biblii, začali sa očividne vzdalovať tradičným kresťanom na poli kultúrom, politickom, morálnom, vedeckom i technologickom, lebo Biblia kladie zodpovednosť na jednotlivca, a nie na politickú alebo cirkevnú hierarchiu. Rozdiel je evidentný: veď si len vezmeme na jednej strane protestantské (resp. prevážne protestantské) krajiny – škandinávské štáty, Holandsko, Nemecko, Anglicko, ale najmä Spojené štáty americké a Kanadu (ktorých demokratické ústavy boli založené priamo na Biblii) a porovnajme ich so štátmi východnej Európy, Balkánu, Strednej a Južnej Ameriky (už ani nehovoriac o moslimských, hinduistických a iných krajinách Ázie a Afriky). Pravdaže, zhruba od polovice tohoto storočia sa situácia začína meniť, najmä preto, že v mnohých protestantských krajinách nastúpila výrazná sekularizácia, a tiež preto, že katolícka cirkev umožnila prístup k Biblii všetkým svojim členom (čo v minulosti nebolo).

4. Štvrtým dôvodom presvedčenia, že medzi vedou a vierou niet rozporov, je pre mnohých ich osobná skúsenosť.

Niektorí tvrdia, že „viera v Boha nie je vecou rozumu“. Toto tvrdenie je nepresné, a preto zavádzajúce. Môže viesť k názoru, že viera je v rozpore s rozumom, čo je pravdaže nezmysel. Problém je v tom, že v uvedenej vete chýba slovíčko „iba“. Takže výrok má správne znieť: „viera v Boha nie je vecou iba rozumu“.

Dovoľte malú vsuvku, ktorá je akýmsi mojím „osobným vyznaním“, mojou vlastnou skúsenosťou s evolučnou teóriou:

Možno, že sú ľudia, ktorí nepotrebujú pre svoju vieru aj racionálne dôvody. Istotne sa to však netýka všetkých veriacich. Veľmi mnohí, vrátane mňa, potrebujú k viere aj isté rozumové, intelektuálne „zdôvodnenie“. Aj keď ono samo o sebe nestačí; veď viera je darom Ducha svätého, a ten pôsobí suverénne, to znamená, že u rôznych ľudí môže použiť rozličné „metódy“.

Ako som ja prežíval konfrontáciu svojej viery s darvinizmom (ktorej, aspoň v určitom období svojho života, je u nás vystavený každý)? Ak by bola moja viera (a všetko ostatné, čo som s ňou prijal) odporovala môjmu rozumu (racionálnym úvahám), asi by som sa nikdy nebol stal kresťanom. Ale práve prijatie ponúkanej (či skôr vnucovanej) alternatívy viery v Boha – teda evolučnej teórie, narazilo u mňa na bariéru rozumových dôvodov: jednoducho to, čo táto teória tvrdila, odporovalo faktom, a preto som ju nemohol akceptovať práve z racionálnych dôvodov. Dovoľte mi to bližšie vysvetliť:

Od samého začiatku mi na evolučnej teórii prekážalo to, že veľmi zložité veci vysvetľuje príliš jednoducho. Napred som si myslel, že som azda dostatočne nepochopil podstatu, alebo že som nevníkol do podrobností tejto („vedeckej, jedine správnej“) teórie, a preto som hľadal iné, mimoškolské pramene, aby som sa s ňou lepšie zoznámil. Nepomáhalo to. Naopak, ako som, a to najmä počas štúdia na vysokej škole, postupne hlbšie vnikal do tajomstiev anatómie, fyziológie, biochémie a iných prírodovedeckých odborov, evolučná teória sa mi javila čím ďalej, tým viac primitívnou, neschopnou vysvetliť zázraky, s ktorými som bol denne konfrontovaný. Tých zázrakov je naozaj nespočetné množstvo (a to zďaleka nie iba v oblasti biológie). Môže ich vidieť, vnímať každý, kto nie je slepý, hluchý alebo kto nie je ignorant. Prebiehajú neustále v nás samých, vo svete fauny a flóry, ktorý nás obklopuje, určujú a podmieňujú náš život na Zemi i existenciu našej Zeme vo vesmíre. Tých prazvláštnych „náhod“, ktoré údajne tieto zázračné veci, zákonitosti, súvislosti vytvorili, je príliš veľa. Ani evolučnou teóriou predpokladaný obrovský vek Zeme (pričom aj tento vek Zeme, ako dokazuje moderná veda, je podstatne menší ako tvrdia evolucionisti), teda ani miliardy rokov nemôžu vysvetliť vznik týchto skutočných divov, úžasnú presnosť ich konštrukcie, funkcie, vzájomných vzťahov, mnohostrannej pod-

mienenosti – skrátka nič. Uveriť tomu, čo vyžaduje od svojich „veriacich“ evolučná teória, sa priečilo môjmu rozumu. Skutočne z racionálnych dôvodov som nemožno uveriť, že racionálne vzniklo „náhodou“ z iracionálna, usporiadané z neusporiadaného (čo by znamenalo mimo iného popretie zákonitosti narastania entropie v systémoch, ale aj druhého zákona termodynamiky), že podstatou morálky, svedomia, vedomia, dobra a zla, krásneho i špatného je v podstate pohyb atómov, ktorý vznikol tiež náhodne – uveriť v toto všetko, to by si vyžadovalo odo mňa príliš iracionálnej viery a fantázie. A toho som pri svojom racionálnom založení nebol schopný. Musel som teda evolučnú teóriu odmietnuť, aj keď som vtedy ešte nepoznal všetky jej slabosti, nedostatky, s ktorými som mal možnosť zoznámiť sa až neskôr (lebo nám ich naši učelia zamlčali – možno zámerne, skôr však z nevedomosti).

Na začiatku (ak nepočítam svoje detstvo strávené v kresťanskej rodine) to teda bolo uvažovanie, porovnávanie faktov, prírodovedeckých poznatkov, a následné obdivovanie Božieho stvoriteľského diela, čo postupne budovalo prvý pilier mojej viery. Vďaka Bohu, nezostal však iba pri tom: súčasne som začal komunikovať s Bohom; a i keď to bolo komunikovanie nedokonalé, predsa len jeho prostredníctvom som začal získavať isté osobné skúsenosti s Bohom, upevňovala sa moja dôvera v Neho – budoval sa druhý pilier mojej viery. Trvalo však ešte dlho, kým som začal poznávať Boha z hlavného zdroja Jeho zjavenia – z Jeho Slova (čo je tretí, najdôležitejší pilier viery). Tí, ktorí dospeli iba k poznaniu Boha z Jeho stvoriteľského diela, čiže chýbajú im ďalšie dva spomenuté piliere viery, nestanú sa nikdy kresťanmi, ale zakotvia v nejakej forme deizmu – veria vo „Vyšší, riadiaci princíp“, v „Prvotnú príčinu“, v „Autora projektu vesmíru“, skrátka v nejakého neosobného boha. Deisti sú teda ľudia, ktorí došli k viere v Boha len na základe tzv. *všeobecného zjavenia* (z pozorovania stvorenia), a nie na základe *zjavenia Boha v Jeho Slove a pôsobenia Jeho Ducha v sebe*; a tak síce veria, že Boh je geniálny Tvorca, ale nevedia o Nom nič viac. Vysvetlime si to bližšie: Biblia hovorí: *...neviditeľné skutočnosti, Jeho (Božiu) večnú moc a božskosť od stvorenia sveta možno poznať uvažovaním zo stvorených vecí. Preto nikto nemá ospravedlnenie* (t.j. výhovorku, že o Bohu nevedel) (R 1,20). Deisti sú ľudia, ktorí **uvážujú, a preto o Bohu vedia** – poznajú Jeho božskú moc (*večnú moc a božskosť*) na základe Jeho úžasného **stvoriteľského diela**, ale nevedia nič o osobnosti Boha, o Jeho ďalších atribútoch (vlastnostiach), ako je napr. láska, milosrdenstvo, svätosť atď., nevedia nič o pokračovaní Jeho stvoriteľského diela v trvalom, obdivuhodnom riadení stvorenia, o Jeho konaní v dejinách ľudstva, a najmä o Jeho **spasiteľskom diele**, ktoré je rovnako hodné obdivu, vďaka a chvály ako dielo stvoriteľské. Nič z tohoto nevedia, pretože nepoznajú Jeho autentickú, najdôležitejšiu a najpodrobnejšiu správu o sebe, ktorou je Jeho Slovo (Biblia), a pretože Ho nedokážu vnímať a osobne s Ním komunikovať. Viera deistu v boha, to teda nie je viera, ktorú od nás Boh očakáva, to nie je viera spasiteľná.

Teda racionálnymi úvahami, porovnávaním alternatív dospel som k presvedčeniu, že viera v evolúciu nielen odporuje viere v Boha, ale aj logike, rozumu a faktom. Neskôr som nachádzal stále viac argumentov, podporujúcich moje presvedčenie v početných prácach významných vedcov z rôznych odborov; v posledných rokoch dokonca vznikol vedný odbor, zaoberajúci sa tzv. „designom“ (čítaj „dizajnom“), resp. „inteligentným designom“ (design znamená zámer, úmysel, popripade aj premyslený plán, účel), teda v podstate tými otázkami, ktorými som sa zaoberal aj ja – tým, čo som intuitívne tušil a logicky sám sebe zdôvodňoval. Povedzme si o tejto metóde poznávania niečo bližšie:

Vedný odbor **design (inteligentný design)** sa zaoberá skúmaním náhodných javov, resp. určovaním, či v istých situáciách išlo o zámer alebo náhodu. Využíva sa najmä v kriminalistike, súdnictve, poisťovníctve, pri ochrane patentov a autorských práv, ale nie iba tam. Niektoré vedecké disciplíny, napr. archeológia a antropológia by vlastne ani nemohli existovať bez použitia princípov inteligentného designu. Veľmi zjednodušene možno zhrnúť princíp jeho metodiky: ak sa zistí prílišné nahromadenie náhod, popripade ak ide o mimoriadne „zvláštne“ náhody, dá sa povedať, že vlastne o náhody nejde.

Ak by napr. niekoľkokrát za sebou vyhrali hlavnú výhru v lotérii blízki príbuzní majiteľa lotérie, každý bude pochybovať o náhode (hoci lotéria je založená na princípe náhodnosti). Ak archeológ nájde ojedinelý úzky, hrotnatý kameň, nemusel by si ho vôbec všimnúť, ale ak ich nájde celé tucty, navyše v mieste pravekého sídliska, nebude pochybovať, že nejde o náhodu – „hru prírody“, ale o produkty činnosti človeka; ďalším skúmaním a uvažovaním príde aj na zámer – že sú to napr. hroty oštepov.

Ak nájdeme nejaký usporiadaný, zmysluplný objekt, či dokonalejší prístroj, nebudeme pochybovať, že jeho pôvodcom je inteligentná bytosť. – A či také dokonale diela ako je vesmír, ako je naša Zem (s tisícami najoptimálnejších „náhod“, ktoré sú podmienkou pre život), a na nej stovky systémov flóry a fauny vo vnútri i medzi sebou podivuhodne a racionálne usporiadaných, a konečne človek so svojím mozgom, umožňujúcim mu tvoriť, ale i rozjímať, poznávať i milovať – či tieto najúžasnejšie diela vznikli bez projektu, bez Tvorcu, bez zámeru?

Ak nájdeme nejaký nápis, nezávisle na tom či mu rozumieme alebo nie, vieme že je v ňom zakódovaná správa, informácia, ktorú ta vložil človek, inteligentná bytosť. – A či taká superinformácia, aká je tým najdokonalejším a pritom najúspornejším spôsobom zakódovaná v makromolekule DNK nemá vari superinteligentného Pôvodcu? (O DNK ešte bude reč).

Slávny Izák Newton raz položil otázku: „Či vari oko mohlo vzniknúť bez poznania optiky a ucho bez poznania akustiky?“ Evolucionista odpovie: „Samozrejme“. A pritom iste nepochybuje, že ten, kto skonštruoval fotografickú kameru, musel ovládať optiku; a o čo je kamera primitívnejšia od oka (a podobne je to i s uchom a všetkými orgánmi).

Evolucionisti veria, že napr. lietanie vytvorilo krídla (nie naopak!), výhoda videnia očí atď. Ale ak naozaj „výhoda vytvára orgán, resp. schopnosť“, prečo potom príroda neobdarovala človeka (ktorý je na vrchole „pyramídy vývoja“) ostatnými výhodnými „darmi“, napr. čuchom, aký má pes, ostrnosťou zraku dravých vtákov, rýchlosťou alebo silou, akú majú niektoré iné tvory, schopnosťou lietať alebo žiť dlho bez potravy a vody, ako to dokážu daktoré zvieratá, poprípade orientačnou schopnosťou sťahovavých vtákov a rýb?

Evolučná teória (presnejšie *hypotéza*) má veľké problémy, a s rozvojom vedy sa tieto problémy stále zväčšujú; samotný tento fakt v podstate dokazuje, že nemá nič spoločného s vedou, resp. že je s ňou v rozpore. Ako sme si už povedali, darvinizmus má charakter ideológie; jeho prijatie teda predpokladá vieru, a táto viera v evolučnú hypotézu má všetky známky náboženstva (pozor: nezamieňajme si pojmy náboženstvo a kresťanská viera!): vyžaduje vieru, ktorá sa neopiera o prírodovedecké dôkazy (v tom sa podobá viere v Boha, ktorú tiež nemožno vedecky potvrdiť, ale ani vyvrátiť), ale ani o žiadne **iné dôkazy**, ktorých zasa viera v Boha má veľmi veľa (ako sú napr. splnené proroctvá, prítomnosť svedomia u človeka, osobné skúsenosti veriacich ľudí s Bohom atď.). Okrem toho, mnohé skutočnosti posudzované z hľadiska zákonitostí platných v prírodných vedách (napr. fyzike, chémii, genetike), ale tiež v informatike, štatistike, a konečne aj paleontologické nálezy, svedčia proti tejto hypotéze; inými slovami: táto vedecky sa tváriaca ideológia **ignoruje mnohé prírodné zákony** platiace v živej i neživej prírode, ktoré rešpektujú (alebo mali by rešpektovať) všetci, čo sa danou problematikou zaoberajú, teda ateisti i teisti (s tým rozdielom, že ateisti veria, že zákony vznikli akosi samočinne, bez Zákonodarcu, zatiaľ čo teisti veria, že ich Autorom je Boh).

Dnes je známe veľké množstvo vedecky podložených argumentov proti evolučnej hypotéze. Žiaľ, stredná a staršia generácia sa o nich v škole nemohla, resp. nespela dozvedieť a málokto z tejto generácie je ochotný si ešte dnes doplniť svoje vedomosti, vyplniť medzery vo svojom vzdelaní. Alarmujúce je však najmä to, že aj dnes mnohí učitelia (niektorí možno z nevedomosti alebo z pohodlnosti, väčšina však určite zámerne, z ideologických dôvodov) vyučujú na školách túto teóriu ako jedine platnú, „vedeckú“ a zamlčujú fakty, ktoré svedčia proti nej, čiže svoje priania a predstavy vydávajú za vedecky dokázané fakty.

„Hlínené nohy“ evolučnej teórie

Darwinove predstavy v oblasti prírodných vied sú z pohľadu dnešných vedomostí rovnako naivné ako predstavy jeho súčasníka Karla Marxa v oblasti spoločenských vied. Jedny i druhé vznikli vo fantázii svojich autorov, ktorí dodatočne pre ne hľadali (nejestvujúce) „dôkazy“. Oboje vo svojej dobe, vzhľadom k úrovni vtedajšieho poznania, mohla časť ich nekritických sympatizantov akceptovať. Avšak dnes, pri súčasnom stave vedeckého poznania, zaujatosť pre darvinizmus a marxizmus nemožno označiť inak ako spiatocníctvo alebo ignorovanie faktov.

Nie je možné tu čo i len vymenovať (nie to ešte podrobne rozoberať) všetky nedostatky alebo vedomé podvody evolučnej hypotézy. Spomeniem preto aspoň niekoľko faktov, ktoré spochybňujú alebo priamo vyvracajú tvrdenia evolucionistov, a niekoľko príkladov, keď evolučná hypotéza vedome ignoruje všeobecne uznávané, vedecky dokázané fakty:

1. Evolučná teória ignoruje zákony genetiky. Darwin vyšiel z pozorovaní (v podstate správnych), že živé organizmy sú schopné istých premien, že vykazujú variabilitu, a ďalej, že živý organizmus je prispôsobivý, reaguje na zmenu životných podmienok (a ak sa neprispô-

sobí, zahynie). Človek i dnes využíva túto schopnosť organizmov pri šľachtení a krížení rastlín a zvierat – ide o usmerňovaný, „riadený výber“.

Darwin predpokladal, že takýto výber (selekcia) sa deje aj vo voľnej prírode (tzv. „**prirodzený výber**“), a to tak, že výhodné získané zmeny sa dedia, v ďalších generáciách sa kumulujú (prítom jedinca s menej výhodnými zmenami sú vytlačení, a v „boji o život“ nakoniec podľahnú, vyhynú), až nakoniec taktó vznikajú nové (výhodnejšie) druhy organizmov – a práve v tejto veci bol jeho najväčší omyl. Darwina ospravedlňuje azda iba to, že vedecké poznatky v jeho dobe neboli ešte na dostatočnej úrovni (pre dnešných jeho nasledovníkov však, prirodzene, takéto „ospravedlnenie“ neplatí). Darwinov omyl spočíval v tom, že

– **po prvé:** znaky získané v priebehu života nie sú dedičné, pretože neprechádzajú do genetickej informácie: telo je budované podľa genetickej informácie, a nie naopak (inými slovami: fenotyp je riadený genotypom, nikdy nie naopak – je tu skrátka „jednosmerná cesta“: genotyp → fenotyp).

Príklady: (1) Židia napr. od čias Abraháma, t.j. vyše 4000 rokov praktizujú obriezku, a predsa sa u nich chlapi nerodia bez predkožky; (2) chovatelia niektorých plemien psov už stáročia odsekovávajú šteňatám chvostíky, a predsa sa takáto „úprava“ plemena nedostala do genetickej informácie: v ďalších generáciách sa vždy znova a znova liahnu štence s dlhými chvostami; (3) vedomosti, silu, obratnosť, ktoré získate učením, cvičením, vytrvalým opakovaním, vaše deti nezdedia; ak chcú dokázať to, čo vy, musia sa aj oni všetko naučiť od samého začiatku, musia cvičiť, opakovať; (4) ako posledný príklad by som chcel uviesť – včely: Ich život je nesmierne komplikovaný, a prítom účelný: dokážu stavať svoj príbytok (plásty) neuvěřiteľne účelne, prakticky, dokážu vyrábať množstvo produktov, dokážu sa dorozumievať zvláštnym spôsobom – tzv. tancom včiel atd. Ako k tomu prišli, vari sa to naučili a dedením to prenášajú na ďalšie generácie? Tu je ale problém: všetky tieto zázračné úkony robia včely „robotnice“ a „lietavky“, ktoré sú neplodné, nezanechávajú potomkov – „dedičov“. Plodná je iba matka (kráľovná) a trúdy, ale tieto nekonajú žiadnu zo spomínaných pozoruhodných činností (a teda ani nemôžu získať žiadne „skúsenosti“). Niet teda pochyb, že všetky tie zázračné schopnosti, celé to účelné správanie sa „od a do z“ vložil do ich genetickeho fondu Stvoriteľ v podobe tzv. inštinktov už na samom začiatku, pri stvorení. Iba takto to možno pochopiť, žiaden vývoj, žiadna selekcia to nevy-svetlí.

po druhé: spomínané zmeny (variácie), ktoré sa pri krížení (i pri mutáciách, o ktorých budeme za chvíľu hovoriť) stanú súčasťou genofondu, prebiehajú **len vo vnútri daného druhu**, nemôžu prekročiť jeho hranice (môžu viesť napríklad ku vzniku novej varianty, rasy, plemena, ale nie ku vzniku nového druhu). Dnes to vieme bezpečne nielen z praktických skúseností pri šľachtení, ale najmä z poznania zákonitostí *genetiky*, molekulárnej biológie, dedičnosti. Veď nakoniec samotná definícia druhu znie: „druh je súbor génov vzájomne (teda v rámci jedného druhu!) sa krížiacich“. Ale jednoznačne o tom svedčia aj *paleontologické nálezy*: dodnes neboli nájdené žiadne „prechodné články“ medzi jednotlivými druhmi (o tom však neskôr).

A predsa existuje „prirodzený výber“ (selekcia) – ako si povieme v nasledujúcich riadkoch, venovaných tzv. mutáciám – táto selekcia má však úplne iný charakter, no najmä účel a dôsledky, ako učia darvinisti.

Až dodatočne bol neodarvinistami k selekcii (výberu) pridaný ďalší „motor vývoja“ – **mutácie** (náhle zmeny, anomálie v genofonde organizmu), pričom „palivom“ tohoto motora sú – ako inak – náhody.

Mutácie skutočne existujú – vznikajú obvyčajne pôsobením škodlivín (napr. chemikálií, rádioaktívneho žiarenia a pod.) – ibaže sú prakticky vždy patologické (chorobné), t.j. pre organizmus nevýhodné. Preto ich nositelia buď nie sú schopní života vôbec alebo umierajú skôr ako dosiahnu dospelosť (spomeňte si napr. na rôzne ťažké, na šťastie však pomerne zriedkavé, so životom nezlučiteľné vrodené poruchy novorodencov alebo na rôzne „monštrá“ – znetvorených jedincov z ríše zvierat), a ak aj dospeli, nie sú schopní reprodukcie, t.j. nemôžu zanechať potomstvo, a to buď z anatomických dôvodov alebo jednoducho preto, že ich druho-

vá „sociéta“ neakceptuje ako sexuálnych partnerov (u ľudí to platí iba relatívne,³⁴ v prírode, v živočíšnej ríši prakticky stopercentne). Preto mutácia nemôže dať základ nejakej pozitívnej zmene, ktorá by sa v ďalších generáciách zdokonaľovala, ako to predpokladajú evolucionisti. Skrátka: **prirodený výber (selekcia) má charakter stabilizačný („konzervačný“)** – **pôsobí vo vnútri druhu proti mutáciám** (likviduje ich nositeľov): jeho účelom je chrániť druh (a nie vytvoriť nový druh). Keďže teda selekcia a mutácie nepôsobia synergicky, ale práve opačne, neodarvinistická schéma „selekcia + mutácia“ nemôže byť hybným motorom evolúcie.

Ku vzniku nového druhu teda nemôže dôjsť **mutáciami**. Odhliadnuc od toho, že, ako už bolo spomenuté, sú takmer vždy negatívne (t.j. pre druh nevýhodné), nie je vôbec možné si predstaviť, že by mechanizmom mutácie vznikol nový, zásadne odlišný organizmus alebo aspoň hotový zložitý orgán (tzv. „makromutácia“). Neodarvinisti preto predpokladajú, že nový orgán sa vyvíjal postupne, cestou „mikromutácií“, a že pri tom spolupôsobil „prirodený výber“. Avšak každá mikromutácia – vznik niečoho, čo by event. mohlo byť základom budúceho orgánu, ale čo je pri svojom vzniku samozrejme nefunkčné, je nevýhodná a prirodzený výber sa preto rýchlo postará o likvidovanie jej nositeľa. Prirodzený výber predsa, ako sme si už povedali, nemôže „spolupracovať“ s mutáciami (ako to tvrdia neodarvinisti), on nechráni, nezachováva mutácie, ale, naopak, chráni druh pred degradáciou, a teda aj pred mutáciami (lebo každú mutáciu vníma ako známku degradácie).

Ale skúsme si predstaviť, že to predsa funguje tak, ako si predstavujú evolucionisti – že vzniká „pozitívnu mutáciu“ nejaký orgán. Vezmime si príklad: vznik orgánu, napr. oka:

Kto trochu pozná anatómiu a fyziológiu oka, musí žasnúť nad zložitosťou jeho konštrukcie a nad mnohostrannosťou a spoľahlivosťou jeho funkcie. Vedci pokúšajúci sa zostrojiť „inteligentný“ robot, nedokázali zostrojiť nič, čo by fungovalo podobne ako zrak (podařilo sa im iba vyrobiť zariadenie, ktoré dokáže len rozoznať jednotlivé predmety, rozlíšiť ich – nič viac), pritom však, namiesto pôvodného cieľa, získali hlbokú úctu k obdivuhodnej dômyselnosti ľudského zraku. Ľudská sietnica vzbudzuje záujem kybernetikov. Jej 100 miliónov tyčiek a čapíkov s nervovými bunkami vykoná najmenej 10 miliárd výpočtov za sekundu. Zložitá a úžasne účelná konštrukcia oka nám umožňuje videnie farebné, priestorové, zaostrovanie do blízka i do diaľky, prispôbovanie prudkému i veľmi slabému osvetleniu; okrem toho má oko účinné ochranné zariadenia (mihalnice, riasy, slzy, umiestnenie v kostnej dutine, a to na najvhodnejšom mieste tela), a konečne, podobne ako aj iné tkanivá, schopnosť regenerácie po čiastočnom poškodení. Mohol tento zázračný orgán vzniknúť náhle mutáciou? Iste každý uzná, že nie (sám Darwin sa vyjadril, že „pri pohľade na oko mu behá mráz po chrbte“). Ako teda? Azda sa najprv vytvoril akýsi „praorgán“, nejaký hrbolček (alebo „pigmentová škvrna citlivá na svetlo“,³⁵ ako sa pôvodne domnieval Darwin) – zárodok budúceho zložitého orgánu? Ak áno, potom určite nebol funkčný, lebo aby mohol fungovať ako zmyslový orgán (hoci i primitívny), musel by byť v skutočnosti už veľmi zložitým – musel by obsahovať množstvo špecializovaných buniek. To však nie je možné. Teda tento „praorgán“ – nefunkčný hrbolček („škvrna“) nemohol by byť spočiatku pre organizmus žiadnou výhodou, skôr naopak (čiže išlo by o mutáciu, ktorá nie je „pozitívna“!), a tak by sa selekcia rýchlo postarala o jeho likvidáciu. Nemohol by sa teda dediť a ďalej vyvíjať, zdokonaľovať sa. Ako by sa potom však z neho mohol vyvinúť tak zložitý orgán?

2. Evolučná teória ignoruje **paleontologické nálezy**, hoci mnohí sa domnievajú, že sa opiera práve o ne. Práve preto, že tento názor je tak rozšírený (je to spôsobené zámerným zamlčováním a deformovaním faktov pri indoktrinácii darvinizmom) sa budeme tejto otázke venovať podrobnejšie:

Prvým dôležitým faktorom je, že medzi skamenelinami (fosíliami) chýbajú spojovacie články – prechody medzi jednotlivými druhmi. Ak by však „vznik druhov“ prebiehal postupne, vývojom, ako to predpokladajú evolucionisti, potom by medzi fosíliami muselo byť práve takýchto „prechodných typov“ obrovské množstvo. A tak sa musíme evolucionistov oprávnenne opýtať: Kde sú, prečo chýbajú? Darwin sám pripustil, že stav fosílnych nálezov je „*najzrejmejšou* a

³⁴ Medicína totiž dnes dokáže zachrániť (presnejšie udržať pri živote) často aj jedincov, ktorí by bez jej intervencie neprežili; ba mnohí sa dožijú aj dospelosti, a môžu teda svoju genetickú poruchu odovzdať potomstvu. U zvierat, zjúcich vo voľnej prírode je to nemožné.

³⁵ Nezaškodí tu pripomenúť, že pigmentové škvrny a hrbolčky (pehy a „materské znamienka“), s ktorými má skúsenosť mnoho ľudí, skutočne reagujú na slnéčné svetlo – ale vždy negatívne!

najzávažnejšou námietkou, ktorú možno proti mojej teórii vzniesť.“ Veril však, že sa to časom zmení, že paleontológia objaví v nasledujúcich rokoch chýbajúce články. Ubehlo však jeden a pol storočia a „medzery“ sa nevyplnili; napriek tomu, že sa darvinistickí paleontológovia neobyčajne činili – a občas si pritom pomohli aj podvodom.

Nálezy kostí „ludoopov“ a „pračloveka“ sa nakoniec ukázali ako kosti vyhynutých druhov opíc alebo „majstrovsky“ skombinované úlomky kostí ľudských s úlomkami kostí opíc alebo iných zvierat. (Je napr. známy, už spomenutý, prípad jezuitu Teilharda de Chardina, ktorý bol takým vášnivým evolucionistom, že sa uchýlil k vedeckému podvodu – podieľal sa na sfalšovaní paleontologického nálezu tzv. „pilitdovského človeka“, ktorého lebka bola vytvorená skombinovaním častí lebky orangutana a súčasného človeka). Niektorí tzv. predchodcovia človeka (napr. proconsul, ramapitekovia, australopitekovia, pekinský muž i muž z Jávy, nazývaný aj pitecanthropus, resp. homo erectus, ktorého objaviteľ Dubois, pripustil, že to, čo našiel, bola lebka veľkého gibona atď.) – to všetko boli opice, zrovnaťelné s niektorými i dnes žijúcimi druhmi. Sú doklady o tom, že človek žil v tej istej dobe ako títo jeho údajní predkovia; a tzv. neandertálec a kromaňónsky človek boli normálni ľudia, a nie ich predchodcovia. Archeopteryx, ktorého evolucionisti vyhlásili za prechod medzi plazmi a vtákmi, bol v skutočnosti („hotový“) vták s perím, ktorý zrejme normálne lietal. Pazúry, ktoré má na koncoch krídliel, majú aj dnes niektoré v Brazílii žijúce kurovité vtáky a fosílie viacerých vtákov majú zuby podobné ako Archeopteryx. Dvojdyšné ryby (údajne prechodné vývojové štádium medzi rybami a obojživelníkmi) žijú aj dnes (boli objavené pri afrických brehoch). Pôsobivé obrazy „z praveku“ od Buriana a iných umelcov možno niekoho „presvedčili“, presnejšie zmiatli. V skutočnosti však nedokazujú nič iné, iba ak známu vec, že umelcom nechýba fantázia a niektorým z nich ani zrúcnosť.³⁶

Chýbanie „medzičlánkov“ však nie je jediným „danajským darom“, ktorý darvinizmus dostal od paleontológie, v ktorú skladal také nádeje: paleontologické nálezy potvrdzujú totiž ďalšie tri fakty, protirečiace Darwinovej teórii: **stabilitu** (nemennosť) druhov, **náhle** objavenie sa (vznik) druhov (vrátane sa k tomu pri zmienke o tzv. „kambriovej explózii“), **náhle** vymiznutie (vyhynutie) početných druhov (teda opäť niečo, čo odporuje predstave „postupných prechodov“). Okrem toho bolo objavené množstvo náleзов svedčiacich pre **celosvetovú katastrofu** (biblickú potopu), o ktorej evolucionisti nechcú ani počuť: napr. obrovské hromady polámaných kostí, a to pokope z najrôznejších druhov živočíchov, ktoré nikdy spolu nežili (vysvetliť sa to dá iba tak, že zvieratá prchajúce pred vodou, zhromažďovali sa na ohraničených, vyvýšených miestach, odkiaľ nakoniec boli zmetené mohutnou vlnou stále sa dvíhajúcej vody). Podobne nálezská fosilných palív sa mohli vytvoriť iba náhlym nahromadením obrovských mäs organickkej hmoty (rastlín, najmä stromov, a v prípade ropy aj zvierat), a nie ich postupným odumieraním. Podľa výpočtov, vrstvy tejto (ako my veríme, naplavenej) organickkej hmoty museli byť v niektorých prípadoch i niekoľko sto metrov hrubé, čo pri postupnom ukladaní si ťažko predstaviť (pri priebežnom odumieraní by totiž všetku túto „hmotu“ dokonale rozložili hnilobné baktérie, ale ešte predtým by boli uhynuté zvieratá z veľkej časti zlikvidované „mrchožrútmí“). Pravdaže sú aj ďalšie nálezy, ktoré znepriemňujú život evolucionistom (záujemcov o podrobnejšie informácie odkazujem na vhodnú literatúru, najmä na jedinečné práce B. Balcara; bližšie údaje o nich sú spolu s inou literatúrou uvedené na konci tejto kapitoly).

Dovoľte ešte jeden citát z Darwina (z knihy „Origin of Species“, t.j. „O vzniku druhov“, New York, 1902, druhá časť, s. 83): „*Keby početné druhy... naozaj vstúpili do života naraz, bolo by to pre evolučnú teóriu osudné.*“ Darwin mal akési „zlé predtuchy“, a paleontológia prispela k ich naplneniu: jednak, ako sme už hovorili, v tom, že nenašla „prechodné formy vývoja“, presnejšie – dokázala, že neexistujú (iba ak vo fantázii darvinistov), a jednak, že dokázala práve to, čo Darwin v citovanom výroku akoby „v zlej predtuche“ naznačil (a čo podľa neho malo byť „osudným“ pre jeho teóriu), totiž, že naozaj „početné druhy naraz vstúpili do života“ (aby sme použili jeho slová). Stalo sa to v kambriu. Paleontológovia preto hovoria aj o tzv. „kambriovej explózii“ (resp. „revolúcii“), čo je – ako iste každý uzná – niečo úplne iné ako „postupná, plynulá evolúcia“, ktorú predpokladajú evolucionisti.

³⁶ Dovoľte k tejto otázke pár citátov z vedeckých publikácií: 1. „Mäkké časti tela a ochlpenie sa musí pri takých rekonštrukciách doplniť podľa fantázie... Farba pokožky, farba, forma a rozloženie ochlpenia, telesné črty a výraz tváre – o týchto znakoch predhistorického človeka nevieme absolútne nič.“ (The Biology of Race, New York 1971, s. 135, 151); – 2. „Predstavy umelcov sa prevažne zakladajú na fantázii, nie na dokladoch... Umelci musia vytvoriť niečo medzi opicou a ľudskou bytosťou; čím má byť ukáza staršia, tým ju robia podobnejšou opici.“ (Science Digest, apríl 1981, s. 41); – 3. „Tak ako dnes postupne spoznáваме, že primitívni ľudia nemusia byť divosi, musíme sa naučiť chápať, že aj ľudia z doby ľadovej neboli surové zvieratá, ani poloopice, ani kretény. Preto sú všetky pokusy o rekonštrukciu neandertálcu, či dokonca pekinského človeka také nevysslovne hlúpe.“ (Man, God and Magic, New York 1961, s. 304).

Prečítajme si o tom aspoň tri ukážky z vedeckých publikácií: 1. „Počínajúc kambriom... objavili sa všetky hlavné skupiny bezstavovcov s kostrami, a to v obrovskom množstve a rozmanitosti... (Z knihy „A View of Life“ od autorov S.E.Luria, S.J.Goulda a S. Singera; Kalifornia, 1981, s. 649); – 2. „Pod týmto (kambrijským obdobím) sú mimoriadne hrubé vrstvy usadenín, v ktorých by sme očakávali predchodcov kambrijských foriem. No nenachádzame ich; v týchto starších vrstvách nie sú takmer žiadne doklady o živote a logicky možno povedať, že obraz vcelku zodpovedá predstave, že na začiatku kambrijského obdobia došlo k špecifickému stvoreniu.“ (Natural History, okt. 1959, s. 467); – 3. Zoológ H.Coffin píše: „Ak je pravda, že vývoj prebiehal postupne od jednoduchých foriem k zložitejším, mali by sa nájsť predchodcovia týchto plne vyvinutých tvarov z kambria; nenašli sa však, a vedci pripúšťajú, že je malá nádej, žeby sa niekedy našli. Týmto faktom, tomu čo sa skutočne našlo v zemi, najlepšie zodpovedá teória náhleho tvoriteľského aktu, pri ktorom začali existovať hlavné formy života.“ (Liberty, sept./okt. 1975, s. 12).

Paleontologické nálezy teda vykazujú tieto znaky:

- a) chýbanie medzičlánkov (spojovacích článkov medzi druhmi),
- b) stagnáciu (nálezy fosílií jedincov istého druhu nevykazujú žiadne zmeny zamerané určitým smerom),
- c) druhy sa objavujú náhle v istých geologických vrstvách ako „plne vyvinuté“.

Náhly výskyt hotových druhov a chýbanie medzičlánkov sa darvinovskí paleontológovia niekedy snažia „vysvetliť“ tým, že sa „prechodné články“ jednoducho z nejakého dôvodu nezachovali; iní zase zastávajú bizarnú predstavu o tzv. „veľkých mutáciách“, teda v podstate o náhlej premene jedného druhu v iný (napr. o premene jaštera vo vtáka). Táto predstava je však taká absurdná, že ju aj neodarvinisti z rôznych vedných odborov (biológovia určite všetci) zavrhnú.

„Najtvrdším orieškom“ zo spomenutých troch znakov paleontologických nálezov je však pre darvinistov stagnácia druhov. Pravdaže, aj tu boli pokusy „vysvetliť“ nevysvetliteľné (myslí sa nevysvetliteľné evolučnou teóriou). Jedným z takých pokusov je teória o prerušovanej rovnováhe (jej autormi sú Gould a Eldredge).

Podstata teórie je v stručnosti táto: vo veľkej populácii, kde sa jedinci krížia navzájom, bráni evolúciu „génový tok“ (čiže výsledok „priaznivých mutácií“ je „zriedkovaný“ množstvom populácie, v ktorej sa má rozšíriť), preto sa populácia nemení („stagnuje“). Rôzne „vývojové zmeny“ sa však odohrávajú medzi niekoľkými jedincami, žijúcimi na okraji, a po „vytvorení nového druhu“ sa tento rozšíri.

Prevážna väčšina biológov túto teóriu odmieta; uvedomujú si totiž rozdiel medzi vytvorením nových morfológických zmien (ku ktorým by eventuálne mohlo dochádzať „na okrajoch“), ktoré môžu vytvoriť povedzme novú odrodu, rasu, a vznikom nového druhu. (Každý laik vie, aké obrovské môžu byť morfológické rozdiely napr. medzi rôznymi rasami psov, hoci patria do toho istého druhu; na druhej strane medzi jedincami rôznych druhov nemusia byť morfológické rozdiely veľmi nápadné).

„Stagnáciu“, presnejšie nemennosť druhov (nemám teraz na mysli spomínané morfológické rozdiely medzi jednotlivými rasami, odrodami³⁷) možno vysvetliť na základe Biblie: Boh stvoril

³⁷ Aby si azda tieto veci niekto nemýlil, považujem za potrebné uviesť nasledovné: Biológovia delia všetko živé na dve veľké skupiny – každý organizmus patrí buď do ríše rastlinnej alebo živočíšnej.

Ďalšie delenie je pomerne zložitá, nebudeme sa ním preto podrobne zaoberať; aspoň si však vymenujeme jednotlivé taxonomické skupiny (v poradí od najširšej po najužšiu): ríša (regnum), kmeň (phylum), trieda (classis), rad (ordo), čeľaď (familia), rod (genus), druh (species), rasa, resp. plemeno, odroda (varietas); okrem toho existujú ešte mnohé pod-, poprípade nad-skupiny (napr.: podríša, nadtrieda, podtrieda a pod).

S pojmom „druh“ sa ešte stretneme. Ale aby nevznikli nejasnosti, uveďme si tu dve definície druhu:

Biologický druh (biospecies): skupina individuí, ktorá v *prírodných podmienkach* vytvára (plodí) *plodné* potomstvo.

Stvorený druh (hebr. *min*): základný typ, ktorý bol stvorený, resp. pozmenený po páde.

Biologické a stvorené druhy sa iba približne prekrývajú. Je tu istý rozdiel: stvorený druh je o niečo širší (bližší sa skôr biologickej „čeľadi“), neplatia preň napr. obmedzenia, ktoré sú vo vyššie uvedenej definícii biologického druhu písané *kurzívou*. (Napríklad kôň a osel patria do jednej biologickej čeľade „koňovitých“, do dvoch biologických druhov, ale do jedného stvoreného druhu: môžu sa navzájom krížiť, ale ich potomstvo – mul a mulica, t.j. kríženec osla a kobyly, resp. koňa a oslice – je neplodné).

všetko živé „podľa (nemenných) druhov“ (1M 1,21.24); a náhly výskyt (hotových) druhov v jednotlivých geologických vrstvách možno dobre pochopiť, ak akceptujeme biblickú správu o celosvetovej katastrofe, potope (1M kap. 7-9). Biblia, pravdaže, nie je prírodovedecká publikácia, nepoužíva terminológiu ani opis udalostí obvyklý v geológii, paleontológii, biológii a pod.; avšak jej opis (správa o stvorení a potope) nie je v rozpore s tým, čo tieto vedy dosiaľ spoľahlivo poznali – pravdaže, pri správnej interpretácii zistených faktov. Pokúsim sa tu načrtnúť v stručnosti, naozaj iba v hrubých rysoch,³⁸ priebeh udalostí, ktoré dali vzniknúť geologickým útvarom a fosílnym nálezom, pre ktoré evolucionisti nemajú žiadne rozumné vysvetlenie:

Napríklad usporiadanie, presnejšie „neusporiadanosť“, jednotlivých geologických vrstiev („staršie“ vrstvy sa totiž často nachádzajú nad „mladšími“), radikálne zmeny klímy, o čom svedčí mimo iného skutočnosť, že obrovské množstvo fosílií a iné formy „masových hrobov“ živočíchov a rastlín, vrátane veľkých nálezísk fosílnych palív, teda známky v minulosti prekvipujúceho života, sa nachádzajú v oblastiach súčasného večného ľadu (v Arktíde i Antarktíde) a nehostinných púští, v hominách niekoľko tisíc kilometrov vysokých hôr i pod morom. Sú to dôkazy toho, že po udalosti, ktorá spôsobila uhytnutie a pochovanie organizmov, t.j. po zaplavení celého zemského povrchu, nasledovali ďalšie fázy katastrofy: zmena zemskej osi, vulkanická činnosť, vrasnenie zemskej kôry a iné pochody, ktoré podstatne zmenili nielen životné podmienky, ale aj vzhľad Zeme (vytvorenie mohutných hôr, údolí, jazier, nových morí, presuny obrovských mäs homín atď.).

Niečo o fosíliách (skamenelinách):

Aby vznikli fosílie, musí byť splnená podmienka, že organizmy (živočíchy či rastliny) budú v relatívne krátkom čase uzavreté do konzervačného média. Ak by táto podmienka nebola splnená, čiže ak by nebolo zabránené prístupu kyslíka, boli by v pomere krátkom čase rozrušené nielen mäkké, ale aj tvrdé časti organizmov (mäkké časti, pravdaže, podľahnú oveľa skôr hnilobe; a ešte prv veľkú časť mäkkých častí i kostí zlikvidujú dravci a mrchožrúty), takže by po uhytnutých organizmoch nezostali žiadne stopy. Najlepšie spĺňa túto podmienku prírodná katastrofa (takou bola napr. biblická potopa, pri ktorej došlo k rýchlemu „pochovaniu“ organizmov v obrovských nánosoch hliny a štrku, ktoré sa časom mohli transformovať v rôzne horniny).

Fosílie sa nachádzajú, ako už bolo povedané, prakticky všade: na púšťach, vo večne zaľadnených oblastiach Arktídy a Antarktídy,

Skutočnosť, že sa často nachádzajú pokope fosílie množstva kostier (bez známkohlodania) zvierat, ktoré nikdy spolu nežijú a nežili, nemôže svedčiť o ničom inom, ako tom, že obrovské stáda zvierat utekali v panike pred šíriacou sa vodou potopy na vyvýšené miesta (príčom pud sebazáchovy prevládol nad dravosťou jedných a plachosťou iných), a tam ich nakon zastihol spoločný koniec.

Rovnako obrovské ložiská fosílnych palív (ropy, plynu, uhlia) nemožno vysvetliť inak ako obrovskou katastrofou. Bolo napr. vypočítané, že k vytvoreniu niektorých ložísk bolo nutné navrstvenie niekoľko desiatok, dokonca stoviek (!) metrov hrubých vrstiev pochovaných organizmov (rastlín a suchozemských i morských živočíchov).

Aj vyhynutie tých druhov zvierat, ktoré prakticky nemali alebo mali iba veľmi málo prirodzených nepriateľov, napr. dinosaurov alebo mamutov, nemožno vysvetliť inak ako obrovskou celosvetovou katastrofou (fakt, že zamrznuté telá mamutov obsahovali plné žalúdky, ba dokonca zbytky potravy v tlamách, svedčí jednak o náhlosti katastrofy, jednak vylučuje teóriu o vyhynutí týchto zvierat následkom nedostatku potravy).

Niektorí (pod vplyvom evolucionistickej indoktrinácie) možno budú namietat', že medzi vekom vrstiev obsahujúcich rôzne fosílie sú rozdiely mnoho miliónov rokov, že ich vznik teda

---

³⁸ Záujemcov o podrobnejšie informácie odkazujem na podrobnejšie publikácie, najmä na vzácnu knihu „Tajemství potopy“ od B. Balcara (vyd. Nový život, 1991).

nemožno vysvetliť jedinou prírodnou katastrofou. Tento „rozpor“ je však iba zdantlivý; stručne to vysvetlím uvedením nasledujúcich faktov:

Boli nájdené fosílie dôkazy, evolucionistami zamlčované, svedčiace o tom, že druhy, o ktorých sa tvrdí, že medzi ich objavením sa na zemi uplynuli milióny (dokonca miliardy) rokov, boli v skutočnosti súčasníkmi: napr. boli nájdené stopy bosého človeka, a v jednej z nich fosília rozšliapnutého trilobita; iné doklady zase svedčia o tom, že človek žil v „čase dinosaurov“.

Prečo sa teda niektoré druhy fosílií nachádzajú v „starých“, iné v „mladších“ hominách? – môže niekto namietať. Odpoveď je pomerne jednoduchá: medzi tzv. starými a mladými hominami, obsahujúcimi fosílie, nie je rozdiel vo veku milióny (resp. miliardy) rokov, ale iba niekoľko týždňov, mesiacov (maximálne pol roka). Zdá sa vám to nepravdepodobné? Nuž povedzme si teda niečo o tom, ako sa datuje vek hornín a fosílií, ale aj aké je svedectvo Biblie:

Najmodernejšie metódy datovania sú založené na skúmaní pomeru obsahu niektorých rádioaktívnych látok a ich štiepnych produktov: u hornín sú to napr. metódy urán / olovo (U^{238}/Pb^{206} , U^{235}/Pb^{207} , Pb^{207}/Pb^{206}), kálium / argón (vzácný plyn argón sa ukladá v mriežkach kryštálov, obsahujúcich draslík) a rubídium / stroncium (Rb^{87}/Sr^{87}); u zbytkov organických látok sa najčastejšie používa tzv. „uhlíková (karbónová) metóda“ (pomer C^{14}/C^{12}). Všetky tieto metódy sú založené na istých faktoch a predpokladoch:

a) Výsledok závisí od východiskovej koncentrácie, resp. pomeru štiepnej látky a jej produktu, ďalej od toho, či v priebehu času došlo alebo nedošlo k zmene tejto koncentrácie: najčastejšie dochádza k zníženiu koncentrácie látky napr. jej vyplavením vodou; ale niekedy môže dôjsť aj k zvýšeniu rozpadovej látky, napr. tzv. neutrónovým zachytným z Pb^{206} vznikne Pb^{207} alebo z Pb^{207} vznikne Pb^{208} . U karbónovej metódy závisí zase od koncentrácie rádioaktívneho C^{14} počas života organizmu, ktorého zbytky sú skúmané, a ten od kozmického žiarenia; kozmické žiarenie závisí, mimo iného, od sily magnetického póla Zeme, ktoré, ako je známe, sa mení (dnes je oveľa slabšie ako v minulosti), a preto i obsah C^{14} v telách rastlín a zvierat v dávnych časoch je úplne nemožné určiť (isté je len to, že bol podstatne nižší ako dnes).

b) Závisí tiež od rýchlosti a počtu rozpadov: tzv. polčas (čiže rýchlosť) rozpadu je stabilný, preto by tu pri výpočte (aspoň teoreticky) nemali byť problémy. Inak je však s počtom rozpadov, ktorý napr. práve u karbónovej metódy je značne limitujúcim faktorom: ak je počet rozpadov väčší ako tri, je táto metóda úplne nepoužiteľná (relatívne spoľahlivé výsledky dáva do veku pod 10000 rokov).

Splnenie spomínaných podmienok použiteľnosti uvedených metód nikdy nemožno s istotou predpokladať; s istotou možno iba tvrdiť, že žiadna z týchto metód nie je spoľahlivá, a to dokonca ani len približne.

Existuje však ešte aj iná, staršia, ale dodnes bežne používaná, metóda datovania – určovanie veku geologických útvarov podľa fosílií. Tu treba zdôrazniť, že schémy, resp. tabuľky, ktoré ste možno videli v učebniciach, sú umelo vytvorené, a že niet žiadnych objektívnych kritérií, podľa ktorých by bolo možné určiť vek geologických vrstiev, dokonca aj ich usporiadanie (poradie) nie je v rôznych oblastiach rovnaké; a ich názvy boli vytvorené v 19. storočí podľa toho, aké fosílie prevažne obsahovali. Keďže sa vtedy vychádzalo z Darwinovej teórie, bolo stanovené, že vrstvy, kde prevažujú fosílie „jednoduchších“ organizmov, sú „staršie“, a vrstvy s nálezmi skamenelín „vyspelejších vývojových foriem“, sú mladšie (pre určenie toho, ktoré formy sú „staršie“ a ktoré „mladšie“ však neexistujú žiadne objektívne kritériá). Na základe toho boli zostavené tabuľky, podľa ktorých sa dnes stanovuje „vek“ hornín. Ak však napr. biológ chce dokázať, že istý organizmus je „vývojovo starý“, použije „argument“, že jeho fosília sa nachádza v geologickej „starej vrstve“. Ide teda o typický circulus vitiosus („začarovaný kruh“): fosílie určujú vek hornín, a vek fosílií je určovaný vekom hornín, v ktorých sa nachádzajú.

Záverom možno povedať, že vlastne neexistuje žiadna spoľahlivá metóda určovania veku hornín ani fosílií, a preto aj domnienky o miliardách rokov starej zemi, a najmä života na nej, nie sú ničím iným, ako nepodloženými domnienkami, ktorých účelom je podprieť evolučnú teóriu.

Ako možno vysvetliť fakt, že v niektorých geologických vrstvách prevládajú fosílie určitých druhov, na základe kreacionistickej koncepcie?

V dobe pred potopou mäkkýši (napr. trilobity a amonity) patrili k najrozšírenejším obyvateľom morí i súši. Tieto organizmy (vzhľadom na ich rozšírenosť, spôsob života a hmotnosť) boli prvými zdrojmi budúcich fosílií: v krátkej dobe, hneď na počiatku potopy, boli „pochované“ pod obrovskými nánosmi splavenej hliny a štrku; preto je pochopiteľné, že v prvých („starých“) vrstvách – neskôr transformovaných vysokými teplotami a tlakom (najmä pri vulkanic-

kej činnosti) a často vyzdvihnutých i do výšky niekoľko tisíc metrov (pri vrásnení zemskej kôry) – prevažujú fosílie práve týchto organizmov.

Neskôr obrovské vlny vody prenášali milióny ton uhynutých väčších živočíchov i rastlín, a tie boli ukladané a prekryvané vrstvami sedimentov podľa lokálnych pomerov a bežných fyzikálnych zákonov (najmä na základe ich hmotnosti, celkového množstva, hydrostatických a hydrodynamických faktorov), a stali sa tak základom raz fosílnych palív, inokedy skamenelín v horninách, alebo nezanechali žiadne stopy.

A čo spomínaná „kambriová revolúcia“? Kambriom začínajú vrstvy vytvorené potopou. Predtým nevznikli fosílie, lebo neboli podmienky na ich vznik (o týchto podmienkach bolo hovorené). Kambriom skrátka začínajú geologické a paleontologické doklady celosvetovej katastrofy (potopy), ktorá podľa Biblie trvala 150 dní; v priebehu tohoto času (a nie miliónov rokov, ako tvrdia evolucionisti) boli vytvorené ďalšie geologické vrstvy, obsahujúce rôzne fosílie.

Celkový vek Zeme nemožno odhadnúť; nepodáva nám o ňom podrobnejšie správy ani Biblia – tam sa iba konštatuje: „*Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Zem však bola beztvára a pustá; tma bola nad prahlinou a Duch Boží vznášal sa nad prahlinou*“ (1M 1,1-3). Aký čas prebehol od stvorenia neba a zeme do vytvorenia podmienok pre život na zemi a stvorenia samotného života, teda nevieme, ale že od tejto udalosti, o ktorej sa píše v 1M 1,4 - 2M 2,25, neuplynuli miliardy ani milióny, ale iba niekoľko tisíc rokov, vieme určite.

Opäť upozorňujem záujemcov o podrobnejšie štúdium týchto otázok na príslušnú literatúru (v nej nájdete mnohé iné vedecké dôkazy spomínaných udalostí, ale napr. aj výpočty obsahu Nôachovho korábu, teda otázky: bolo, či nebolo možné do neho umiestniť po jednom páre zvierat?), ktorá vyšla ojedinele aj u nás, viac však v Českej republike, a je teda dostupná a zrozumiteľná aj slovenskému čitateľovi (zoznam niektorých titulov nájdete na konci tejto knihy).

3. Evolučná teória ignoruje **matematiku**. Uvedme si ako príklad DNK, bez ktorej by život, v tej podobe ako ho poznáme, nebol na Zemi možný. V štruktúre tejto látky sú uložené všetky informácie potrebné k tomu, aby sa uskutočnil vývoj každého jedinca z nepatrného zárodok do zložitej formy dospelého organizmu. Tieto informácie sa pri rozmnožovaní prenášajú na potomstvo. Celý genetický kód v DNK je zapísaný pomocou istého (presného) počtu a poradia jednotlivých častí reťazca (nukleotidov). Rôzne druhy živých organizmov sa líšia rozličným počtom a rôznym poradím nukleotidov v reťazci DNK (jednobunecný organizmus má v DNK 4 milióny nukleotidov, u človeka je ich okolo troch miliárd). Presné usporiadanie toľkých „písmen“ v zázname genetického kódu nikdy nemôže vytvoriť náhoda.

Pre ilustráciu tohoto problému uvediem príklad z publikácie Josefa Potočka **Stvoření či evoluce?**: Tri slová možno kombinovať šesťdesiatimi spôsobmi – teda z troch prvkov je možných šesť permutácií, ale z desiatich už tri a pol milióna a zo šesťdesiatich dokonca 10^{82} – to je nepredstaviteľné číslo, ktorého veľkosť je zrovnateľná s celkovým počtom atómov v celom známom vesmíre. Molekula ľudskej DNK obsahuje toľko informácií, že by zaplnili tisíc 600-stranových kníh a existuje 10^{87} možností ako skombinovať materiál z jediného pramienka ľudskej DNK. Ale pre reprodukciu je vhodná len jediná kombinácia. Ak by molekula DNK bola dielom času a náhody, ak by vznikla cestou „pokus-omyl-šťastná náhoda“ (ako tvrdia evolucionisti) a ak by toto všetko prebiehalo rýchlosťou jeden pokus za jednu sekundu, bolo by na to treba 10^{87} sekúnd. Naša Zem, ktorá má podľa evolucionistov údajne $4,5 \cdot 10^9$ rokov, čo je 10^{25} sekúnd, by bola teda veľmi mladá na to, aby sa vytvorila na nej čo i jediný pramienok ľudskej DNK. Prítom mnohé iné vedecké poznatky svedčia o tom, že Zem je oveľa, oveľa mladšia (rádovo sú to nie bilióny, ale iba tisícky rokov).

Ďalší príklad (z publikácie B. Balcara **Tajemství života**): Predpokladajme, že polypeptidický reťazec obsahuje 100 článkov (čo nie je vôbec veľa vo svete proteínov) a každý článok by mohla tvoriť ľubovoľná z 20 aminokyselín, ktoré sa v organizme vyskytujú, pričom každý druh aminokyseliny má rovnakú príležitosť byť vstavaný do takejto pozície v reťazci. Potom pravdepodobnosť, že jeden určitý článok reťazca dostane správnu aminokyselinu, je 1:20; pre dve správne pozície je pravdepodobnosť $1:20^2 = 1:400$, pre desať je to $1:20^{10} = 1:1,024 \cdot 10^{13}$, a pre obsadenie všetkých sto pozícií je hodnota pravdepodobnosti $1:20^{100} = 1:10^{130}$. Švajčiarsky matematik, profesor Guye vypočítal čas potrebný k náhodnému vývoju látky podobnej určitej bielkovine: je to neuveriteľných 10^{242} rokov (opakujem, že evolucionisti predpokladajú vek Zeme $4,5 \cdot 10^9$ rokov).

Na takéto argumenty evolucionisti nemajú racionálnu odpoveď, a preto sa neraz utiekajú k „odpovedi filozofickej“: „Je zrejme, že život na Zemi existuje v najrôznejších formách, teda problémy s jeho vznikom a premenami (vývojom) nemôžu byť také neprekonateľné, akými sa javia.“ Kreacionista na takúto „odpoveď“ môže reagovať iba takto: „Pravdaže, problémy nie sú neprekonateľné – pre Toho, ktorý všetko môže, dokáže (keďže je Vševedúci a Všemohúci), ale pre každého iného (tobôž pre slepú náhodu) neprekonateľnými jednoznačne sú.“

Ešte jednu vec je treba tu dodať: vyššie uvedené matematické výpočty rátajú iba s jedno-
smerným („pozitívnym“) pôsobením náhody – že to, čo náhoda vytvorí, v ďalšom okamihu zase nezničí. Ale skutočnosť je taká, že čím viac dáte času náhode, tým menej sa vytvorí, lebo ničí aj to, čo sa jej eventúálne „podarilo“ vytvoriť. Inými slovami: ak je niekde chaos, čas a náhoda vytvorí chaos ešte väčší; takéto „správanie sa“ náhody je dokonca zákonité, ako si vysvetlíme v nasledujúcej časti:

4. Evolučná teória nerešpektuje **zákon narastania entropie v uzavretých systémoch** (entropia je miera úrovne neusporiadanosti). Tento zákon má všeobecnú platnosť (platí v živej i neživej prírode, v makro i mikrokozme, v systémoch technických, biologických i informačných atď.). Vo fyzike je vlastne jeho výrazom **druhá veta termodynamiky**: „množstvo práce v uzavretom systéme klesá“ – usporiadanosť systému sa znižuje (to je napr. dôvodom toho, prečo nemôže existovať „perpetuum mobile“). Inými slovami: všetko sa rozpadá, rozkladá, vzniká chaos. Keď tento dej dosiahne maxima, prestane usporiadanosť, pohyb, život.

Evolučná teória teda tieto zákony ignoruje, resp. „stavia ich na hlavu“: vychádza totiž z predpokladu, založeného na ničim nepodloženej „viere“, že entropia sa môže (alebo aspoň v minulosti sa mohla) znižovať, hmota sa teda „samočinne“ organizovala. To však odporuje nielen spomínaným zákonom, ale aj našej bežnej skúsenosti: vieme, že aby mohla v systéme vzniknúť nejaká organizovanosť, musí byť do neho vložená **informácia** – usporiadajúci princíp, akési „know how“. A túto informáciu do systému nemôže vložiť on sám, či dokonca niečo, čo je od neho nižšie, ale len niekto vyšší – Boh, poprípade človek. (Tento usporiadajúci princíp v živom organizme býva nazývaný aj teleonómia; ňou sa líši žijúci organizmus od mŕtveho. Samotná teleonómia, tento záračný „stroj“, schopný zachytávať, transformovať, spracovať energiu a vnášať do systému usporiadanosť, však nemohla vzniknúť samovoľne, náhodou – tak ako kamene a láva, ktoré sú vychylené sopkou, nemôžu po svojom dopadnutí a stuhnutí vytvoriť napríklad – mesto s budovami, komunikáciami a inými objektmi dôležitými pre jeho funkčnosť).

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam evolucionisti veria, že z metánu, vodíka a čpavku sa vytvorili základné organické zlúčeniny (aminokyseliny, ba dokonca bielkoviny) v akejsi prebiotckej „prapoličke“.³⁹ Pritom zložitými laboratórnymi pokusmi za tých najoptimálnejších podmienok sa to dosiaľ nepodarilo. Presnejšie povedané, Američanovi S. L. Millerovi a po ňom niekoľkým ďalším, sa podarilo vytvoriť zo zmesi metánu, amoniaku, dusíka, oxidu uhličitého a vodnej pary, pri použití elektrických výbojov, racemát (t.j. zmes pravo- a ľavotočivých foriem) niektorých aminokyselín; ale pre život sú bezpodmienečne nutné ľavotočivé, iba ľavotočivé (!) zlúčeniny. Ak by sa však aj boli takéto zlúčeniny kedysi skutočne spontánne vytvorili, okamžite by, na základe vyššie uvedených zákonov, podľahli degradácii – rozpadli by sa. Povedali sme si, že týmto zákonom podlieha všetko živé i neživé; to, že život napriek tomu tu predsa trvá, je iba vďaka tomu, že Stvoriteľ mu dal zvláštnu vlastnosť – schopnosť reprodukcie (rozmnožovania); túto vlastnosť však neživé veci (teda ani chemické substancie) nemajú, a preto nemôžu dlhodobo pretrvávajúť (a teda ani „vyvíjať sa“). A keď by aj tieto „uskalia“ boli nejako prekonané (čo však nie je možné!), potom ďalší krok – od aminokyseliny (popr. i bielkoviny) k bunke – ktorá je, ako si ešte povieme, veľmi zložitým tzv. „neredukovateľným komplexom“ – je nepredstaviteľný. Jeho pravdepodobnosť vystihuje metafora F. Hoyla: vznik živej bunky z chemických zložiek prebiotckej polievky je taký pravdepodobný, ako keby tomádo, ktoré sa preženie nad skládkou odpadu, vytvorilo z jeho obsahu Boeing 747. A ak by predsa len „tomádo vytvorilo Boeing 747 zo smetí“, čiže ak by vznikla bunka, tá by iste po veľmi krátkom čase zanikla, rozpadla sa na pár prvkov a zlúčenín, čiže nezanechala by žiadne potomstvo, nemohla by sa teda stať akýmsi „pionierom živo-

³⁹ Bez tejto „prebiotckej (chemickej) fázy“ je hypotéza evolúcie nemysliteľná a pre jej tvorcov by stratila zmysel (týmto jej „zmyslom“ je totiž vytlačenie Stvoriteľa nielen z „procesu vzniku druhov“, ale zo sveta, resp. z mysle ľudí vôbec).

ta“ – ak by, pravdaže, už pri svojom vzniku nebola vybavená niektorými veľmi zložitými systémami, predovšetkým metabolickým a reprodukčným, a samozrejme i genetickým aparátom. Jednoducho život nemá tendenciu vzniknúť vtedy, keď sú v „polievke“ tie správne chemické prvky, resp. zlúčeniny. Medzi spomínanou „prapolievkou“ a tým najjednoduchším organizmom, schopným samostatného života, napr. prokaryotnou bakteriálnou bunkou (zázračným dielom miniaturizovanej zložitosti, v porovnaní s ktorou je kozmická loď dost’ primitívna) je skrátka neprekonateľná priepasť.

Evolucionisti sa snažili všelijako túto priepasť preklenúť – vzniklo množstvo hypotéz, často veľmi absurdných. Aspoň veľmi stručne si tu uvedme niektoré z nich:

a. „Filozofické riešenie“ (už sme ho raz spomenuli): napr. Carl Sagan jednoducho „argumentuje“: „Samovolný vznik života zrejme nie je vôbec zložitá záležitosť, keď k nemu v počiatkoch zeme došlo tak rýchlo.“

b. Predpokladá sa, že z „prebiotickej polievky“ vznikla ako prvá bielkovina. Ale čo ďalej? – treba sa opýtať – bielkovina predsa nie je schopná reprodukcie; na to je potrebný zložitý mechanizmus, v ktorom pôsobí komplex DNK+RNK+bielkovina (ešte sa o tom zmienime).

c. Ak to nebola bielkovina, mohla byť prvou napr. RNK, domnievajú sa niektorí: lebo RNK je „mediátor“ genetickej informácie a „katalyzátor“ istých chemických reakcií pri proteosyntéze. Avšak molekula RNK so spomenutými vlastnosťami, a najmä so schopnosťou kopírovať samu seba, je tak nesmierne zložitá, že jej samovolný vznik by sa podobal už spomenutému „vytvoreniu Boeingu 747 tomádom zo smeti“; okrem toho platí, čo bolo povedané v predchádzajúcom odseku: pre reprodukciu je nutný celý zložitý komplex DNK + RNK + bielkovina, nestačí jedna (hociktorá) zložka tohoto komplexu. Táto hypotéza obsahuje teda toľko nevysvetliteľného, že ju zamietla veľká väčšina evolucionistov.

d. A.G. Cairns-Smith prišiel teda s novým nápadom: Ľ vraj má schopnosť vytvárať kryštálky, ktoré by sa mohli zlučovať do podoby „predorganického minerálneho života“ a prirodzeným výberom by sa uprednostnili také „ilové replikátory“, ktoré by pripravili cestu pre „genetický prevrat“.

Táto predstava je taká absurdná, že ju odmietajú azda všetci biochemici – aj evolucionisti. Citujem aspoň jedného z nich, Klausu Dosa: „Táto téza je nad akékoľvek chápanie všetkých biochemikov a molekulárnych biológov.“

e. Keďže všetky predchádzajúce predstavy nevedli k žiadnej evolucionistami všeobecne prijateľnej hypotéze (myslím „logicky prijateľnej“; o experimentálnom potvrdení hociktovej z nich totiž nemôže byť ani reč!), uchýlili sa niektorí bádatelia k počítačovým simuláciám: počítačoví programátori namodelovali situácie, pri ktorých došlo k „samovolnej samoorganizácii“ zložitých dynamických systémov (teda k niečomu, čo odporuje druhému termodynamickému zákonu, resp. zákonu narastania entropie v uzavretých systémoch). Azda netreba ani veľmi zdôrazňovať, že takéto počítačové modely nemajú nič spoločného so skutočnosťou.

f. Konečne je tu pokus „riešiť“ neriešiteľný problém – jeho „odsunutím“. Podobne ako pri „filozofickom riešení vzniku života“ (bolo uvedené v bode a.) sa časť evolucionistov snaží vyhnúť ťažkostiam tým, že sa tvária akoby tieto neexistovali, tu sa niektorí snažia vyhnúť problémom tým, že tieto problémy odsunú do vesmíru. Jeden z najznámejších vedcov, laureát Nobelovej ceny Francis Crick, si veľmi dobre uvedomuje neudržateľnosť všetkých dosiaľ vyslovených hypotéz o vzniku života, a preto prišiel s teóriou „nasmerovanej panspermie“: ohrozená mimozemská civilizácia (aby s ňou nevyhynul život vo vesmíre) poslala kedysi veľmi dávno kozmickú loďou na zem primitívne formy života. Myslím si, že ak vedec Crickovho formátu sa utieka k „zásahu nezisiteľných bytostí z vesmíru“ (a o pôvode ktorých mlčí, akoby to nebol „problém vzniku života“), je to jasný dôkaz, že predstavy evolucionistov o predbiologickej fáze evolúcie sa dostali do slepej uličky.

5. V prírode, v biologických systémoch (ale i v rôznych iných, napr. technických, informačných a pod.) platí zásada (možno ju nazvať aj „zákonom“) **neredukovateľnej zložitosti (komplexnosti)**. Aj túto evolučnú hypotézu ignoruje. Stručne si vysvetlime o čo ide: Vefa systémov sa skladá z mnohých častí, ktoré musia byť prítomné **všetky**, aby systém fungoval. Známy biochemik M. Behre to názorne vysvetľuje na príklade pasce na myši: Typická pasca má päť častí; ak niektorá z nich chýba, pasca nefunguje. Môžeme postupne pridávať jednu po druhej, ale kým nebude všetkých päť správne poskladaných, je to stále nefunkčné; neplatí teda, že funkcia je úmerná počtu súčiastok – platí „všetko alebo nič“.

V odseku o mutáciách sme si to vlastne už vysvetlili na príklade oka: V zložitom orgáne, aby bol funkčný (a teda pre organizmus výhodný), musí súčasne začať fungovať niekoľko desiatok, stoviek i viac súčastí, ktoré samy osebe sú zložité (skladajú sa z mikroskopických štruktúr, v ktorých tiež platí princíp „neredukovateľnej komplexnosti“); teda žiadny vývoj – postupné vytváranie jednotlivých štruktúr, ale „všetko (presnejšie: všetko naraz) alebo nič“ (iba v hotovom orgáne by sme mohli event. očaká-

vať jeho postupné zdokonaľovanie sa, nie však pri jeho vzniku, lebo – opakujem – ak by sme aj pripustili mutáciu vzniknutú „predorgan“, ten, keďže by bol nefunkčný, bol by nevyhodný, a ako nevyhodný „selekciami“ likvidovaný). Aby sme ešte lepšie videli absurdnosť predstáv evolucionistov o vzniku orgánov vývojom, uvedme si niektoré ďalšie príklady:

Každý **rozmnožovací aparát organizmov** je zložitým neredukovateľným komplexom. Pre ilustráciu si tu však uvedme **pohlavné orgány zvierat** (s menšími odchýlkami to platí však napr. i pre rastliny). Tieto orgány, aby boli funkčné, museli by vzniknúť súčasnými mutáciami aspoň v dvoch jedincov toho istého druhu, a to ešte k tomu takých, ktorí žijú blízko seba; pritom by to museli byť mutácie úplne rozdielne (u jedného jedinca by viedli ku vzniku samčích, u druhého samičích orgánov), avšak obe rozdielne mutácie by museli tvoriť z hľadiska funkcie vlastne jednu jednotku, ktorá by bola od počiatku plne funkčná. Nadto by museli (u zvierat) byť súčasne vytvorené endokrinné žľazy, vylučujúce pohlavné hormóny, ktoré ovplyvňujú sexuálne správanie sa (inak by totiž tie organizmy „nevedeli“ na čo tie zázračné, „mutáciami vzniknuté“ pohlavné orgány im vlastne sú; inak povedané: aj ak by boli anatomicky dokonalé, boli by nefunkčné). To všetko je iste ťažko prijateľné aj pre človeka s veľkou fantáziou.

Ale rovnako, ba azda ešte zložitejšie, je to so stavebnými jednotkami orgánov – s **bunkami**. Zložitosť bunky – tohoto púhym okom neviditeľného zázraku – je úžasná, a je súčasne krásnou ukážkou neredukovateľnej komplexnosti. Pre túto zložitosť nie je ani možné ju tu podrobne opísať. Uvediem aspoň pár skutočností, a to populárnym (nevedeckým) jazykom: Každá zo 100 biliónov našich buniek je zložená z asi dvoch stoviek biliónov atómových skupín, nazývaných molekuly. Je akýmsi opevneným mestom, v ktorom sú „elektrárne“ (mitochondrie) vyrábajúce energiu, „továrne“ (ribozómy) vyrábajúce bielkoviny – dôležité látky pre chemický „výmenný obchod“. Sú tu aj „sklady, triediace a dopravné systémy“ (endoplazmatické retikulum, Golgiho aparát), kde sú uložené, triedené, „balené“ a odkiaľ sú expedované špeciálne chemické látky na iné miesta v bunke alebo z bunky von. Na „hraničných prechodoch“ (bunková membrána), „strážne“ kontrolujú „import a export“ a dozerajú na to, či nehrozí nebezpečenstvo. Disciplinované biologické „armády“ stoja vždy pripravené likvidovať vtrielcov. Centrálna genetická „vláda“ (jadro bunky) udržuje poriadok. Tu sú uložené všetky informácie, detailné predpisy, pokyny a okrem toho plány, a to nielen bunky samotnej, ale celého organizmu (sú zapísané pomocou molekúl DNK v chromozómoch). Tieto informácie, keby boli spísané, vyplnili by tisíc 600-stránkových kníh, čiže celú knižnicu. To všetko je zapísané na chomozómových „viáknach“ (v ľudskej bunke je ich 46, čiže 23 párov), ktoré, keby boli spojené, mali by dĺžku asi dva metre. Jadro, v ktorom sa nachádzajú, má pritom priemer menší ako jedna stotina milimetra.

Uvedený opis bunky je veľmi zjednodušený a veľmi všeobecný. Každá bunka má totiž svoju špeciálnu úlohu, funkciu v organizme: jedna skupina buniek napr. tvorí oporu a architekturný orgán, iné bunky sú špecializované na transformáciu chemickej energie v mechanický pohyb (svalové bunky), ďalšie na boj proti cudzím vtrielcom – baktériám, cudzorodým látkam (bunky imunitného systému), iné na tvorbu špeciálnych chemických látok (hormónov, enzýmov), ktoré ovplyvňujú látkovú premenu a funkciu iných, často vzdialených orgánov, opäť iné vylučujú z tela škodlivé látky, a to podľa údajov zložitých monitorovacích systémov. Ďalšie bunky sú špecializované na príjem energetických a iných pre život potrebných látok z potravy alebo zo vzduchu (kyslík), iné tieto látky roznášajú do celého organizmu alebo do toho orgánu, ktorý ich práve potrebuje, a ďalšie zase uskladňujú zásoby energie (tukové bunky) atď., atď..

Zvláštnu skupinu tvoria bunky špecializované na príjem, prenos, spracovanie a uchovanie informácií – sú to nervové bunky. Jedna časť z nich je súčasťou autonómneho systému, čiže systému automatického riadenia životne dôležitých funkcií (krvného obehu, dýchania, trávenia a zažívania, vylučovania atď.), iná časť z nich (veľmi významná) je ovládaná vôľou – tu kdesi dochádza k vzájomnému prepojeniu psychického (duševného) so somatickým (telesným), ale aj uvedomovaniu si duchovného a k ovplyvňovaniu (v pozitívnom alebo negatívnom zmysle) psychiky a somatiky duchovnom. Tu je sídlo rozumu, pamäti, emócií. Je to práve rozum, čím sa človek líši aj od tých „najinteligentnejších“ zvierat – primátov (i keď sa im po stránke telesnej môže v niečom podobáť) asi tak, ako sa títo líšia od jednobunecných organizmov, a čím sa (popri duchovnom živote, ktorý je však – ak to možno tak povedať – „fakultatívnym“ darom Božím) podobá Bohu. Ak Boh povedal, že človeka stvoril „na svoj obraz“, iste tým nemyslel jeho telesnú stránku (veď Boh je duch), ale stránku duchovnú a rozum schopnú tvorivosti (kreativity), vôle a lásky (lásky – nie ako citu, či pudu, ale lásky ako vzťahu).

Každá z buniek je zložitým „neredukovateľným komplexom“, pozostávajúcím zo súčastí, ktoré sú ostatne tiež zložité (sú to napr. spomenuté orgány a iné subcelulárne „neredukovateľné komplexy“); jednotlivé bunky vytvárajú orgány (tiež neredukovateľné komplexy), a väčšina z nich je nevyhnutne potrebná pre život organizmu – ich komplex je teda tiež neredukovateľný. Akože sa to postupne skladalo? Vie to niektorý evolucionista vysvetliť?

Možno, že na tieto argumenty vám evolucionista povie (v zmysle niektorej z hypotéz, o ktorých sme hovorili v poznámkach k predstavám evolucionistov „o vzniku života z prebiotckej polievky“): „Prvotnou formou, resp. základom života, nemusela byť bunka, ale niečo jednoduchšie, napr. bielkovina alebo DNK, popripade RNK.“ O neudržateľnosti týchto predstáv už bolo hovorené, predsa však tu zopakujem aspoň toto: odhliadnuc od toho, čo bolo povedané o nesmiernej zložitosti DNK, čo platí pravdaže aj o RNK a o zložitejších bielkovinách (spomeňte si napr. na výpočet, podľa ktorého by na vznik molekuly DNK, ak by mala byť dielom náhody, zďaleka nestačil evolucionistami predpokladaný vek Zeme, t.j. 4,5 miliardy rokov), treba znova pripomenúť, že DNK (ani RNK, a pravdaže, ani bielkovina) by sama o sebe nemohla byť základom života (jeho vzniku a reprodukcie); molekuly DNK, RNK a proteínov sú totiž navzájom závislé (aj tu teda možno hovoriť o „neredukovateľnej komplexnosti“): DNK uchováva genetické informácie a prenáša ich na RNK, RNK riadi syntézu proteínov, a proteíny udržiavajú v chode chemické fungovanie bunky.

V dobe vzniku evolučnej hypotézy vedci mali veľmi nedokonalé predstavy o prírode, nevedeli napr. nič o spomínanej fantasticknej zložitosti života. Videli všetko jednoducho, a preto si aj všetko jednoducho, primitívne vysvetľovali. Každý nový objav však viedol k tomu, že život sa javil čím ďalej zložitejším a tajomnejším. Nové objavy nevedli k podpore, ale naopak, ku stále väčšiemu oslabovaniu pozícií evolucionistov.

Vráťme sa však ešte k mutáciám. Keď vznikala evolučná hypotéza (resp. keď neodarvinisti jej pôvodnú, čisto selekčnú verziu rozšírili o mutácie), vedci nemali ani tušenie, čo je mutácia, čo sa pri nej v organizme deje. Na to vedecké poznatky tej doby nestačili. Nevedelo sa, že taká zmena musí mať svoj základ v štruktúre DNK. Ako sme si už povedali, u človeka je to presné poradie cca troch miliárd nukleotidov. Aby zmena bola zmysluplná, nemôže dôjsť k zmene len niektorých znakov („písmen“), ale celých ich skupín, a to v presnom poradí. Podobne, ako keď v písanom texte, ak chceme zmeniť jeho obsah, zmysel, nestačí zmeniť len niektoré písmená, ale celé vety. Toto očakávať od náhodnej mutácie je číry nezmysel. Veď, ako sme si povedali, veta zo 60 znakov môže mať 10^{32} podob, permutácií, z ktorých takmer všetky, až na pár, nemajú žiaden zmysel.

Inak povedané: zmysel textu môže zmeniť len zámerný, riadený zásah zvonku, a nie žiadna náhoda! (spomeňte si na „inteligentný design“). Náhoda (napr. tlačová chyba alebo „preklep“) nemôže viesť k zmysluplnej zmene textu, ale iba k jeho narušeniu, skomoleniu, deformácii. Rovnako „malé kroky“ spôsobené jednotlivými mutáciami nemôžu viesť k vytvoreniu zmysluplnnej (účelnej) zmeny, k žiadnej selekčnej výhode; a „veľké kroky“ (zmeny celých „viet“) nikdy nemôže vytvoriť náhoda.

Napriek všetkým uvedeným skutočnostiam (a stovkám ďalších z rôznych odborov, ktoré tu nie je možné uvádzať), **pretrváva mýtus, že evolučná teória bola dokázaná. Nič však nie je vzdialenejšie pravde ako táto ilúzia.** Evolučná teória stojí naozaj na „hlinených nohách“. Preto každý racionálne uvažujúci človek musí skutočne obdivovať obrovskú vieru evolucionistov vo svoju hypotézu. Tu naozaj už nejde o postoje vedy, ale je to záležitosť ideológie, svetonázoru. Potvrzuje to aj výrok evolucionistu sira Arthura Keitha: „*Evolúcia je nedokázaná a nedokázateľná, veríme jej preto, lebo jediná druhá možnosť je Božie stvorenie, a to je pre nás nemysliteľné.*“ Teda odpor, nepriateľstvo voči Bohu, a nie veda je tým „stĺpom“, o ktorý sa opiera evolučná hypotéza.

Materialisti veria v zázraky

Ak v zázraky verí kresťan, zdá sa mi to pochopiteľné, racionálne. On totiž vychádza zo známeho faktu, že zákonodarca môže pozmeniť svoj zákon, jeho platnosť. Zdá sa mi však úplne nelogickým, ak v zázraky verí evolucionista. A čo iné, ak nie zázraky, sú tie pred chvíľou opísané (a mnohé, mnohé ďalšie) evolučnou teóriou ne vysvetlené a ne vysvetliteľné veci (spomeňte si napr. na Hoylovu metaforu o „vytorenií Boeingu 747 zo smeti tomádom“, uvedenú v súvislosti so „vznikom bunky“; a takých zázrakov evolučná teória predpokladá celé tucty). Fakt, že sa evolucionista odvoláva na vedu, a pritom sa opiera o nevedecké domnienky a absurdné zázraky, konané „pani náhodou“, sponchyňuje jeho vierohodnosť a serióznosť.

Život v každej forme a prejave, a ľudský život osobitne, je naozaj divom, Božím zázrakom. To, že ide o skutočný div, potvrdzuje aj nasledujúcich pár faktov o tom, čo sa v živom organizme – „neredukovateľne komplexnom systéme“ – deje (aj keď uvedené skutočnosti samy o sebe vôbec nevysvetľujú podstatu života): V našom tele za jedinú sekundu sa uskutočňuje 15 miliárd chemických reakcií, okrem toho tu prebieha obrovské množstvo iných ako chemických reakcií i zložitých pochodov a dejov výkonných, kontrolných, riadiacich, regulačných, z ktorých prevážna väčšina sa uskutočňuje automaticky (čiže toto obrovské množstvo základných životných pochodov svojim vedomím nekontrolujeme); pritom všetky tie reakcie a pochody sú navzájom organizované v čase, a vo svojom celku vytvárajú jediný fungujúci systém. Človek sa nachádza v úlohe trpného diváka (pokiaľ je vôbec schopný túto úlohu pozorovateľa prijať), a len pracne sa pokúša poodhaliť tajomstvo svojho vlastného života. Tu sa však už dotykáme vedomých, uvedomovaných stránok života, toho čo býva označované ako „život duševný“. Premýšľanie o tajomstvách života neraz núti človeka zamýšľať sa nad tým, čím vlastne je, v čom spočíva podstata jeho „ja“, zamýšľať sa nad otázkami základného princípu i zmyslu života vôbec a jeho života zvlášť. Sú to otázky nielen plne legitímne, ale životne dôležité pre každého človeka. Odpovede na tieto otázky však ležia mimo možnosti exaktnej vedy, mimo možností intelektuálnych, a vôbec „duševných“ schopností človeka; nachádzajú sa totiž v oblasti, ktorú nazývame „duchovná“; ale to je už iná téma.

Etické dôsledky evolučnej teórie

Darwinova teória sa ujala svojej nadvlády z ideologických dôvodov. Napriek tomu ešte i dnes o nej hovoria niektorí učitelia na školách svojim neznalým žiakom ako o prevrate v biológii. V skutočnosti prevratom, revolúciou sa stali objavy molekulárnej biológie o sto rokov neskoršie. A tieto nepotvrdzujú, naopak, vyvracajú evolučnú hypotézu. Ak to učitelia pred svojimi žiakmi zamlčujú, nielen že robia z nich polovzdelancov, ale ich aj neprípustne ideologicky indoktrinujú. Ba, či vedia títo učitelia, že podľa západných štatistík vyše 80 % vedcov neverí, že by sa bol život vyvinul na našej planéte bez príspevnia vonkajšej inteligencie? A uvedomujú si títo učitelia, že nevedomosti a skreslené informácie v tejto oblasti môžu byť dokonca nebezpečné pre celú spoločnosť, a to aj v oblasti morálky, etiky?

Darwin asi ani vo sne netušil, že sa o jeho nápad oprú nielen celkom slušní a vzdelaní (v tom čase) ľudia, ale predovšetkým najmasovejší vrahovia v dejinách ľudstva. Názor, že človek je len niečo viac vyvinutejšie zviera, podnietil v našom storočí mnohých „vylepšovateľov“ ľudského rodu k tomu, aby vývoju „pomohli“ k výberu lepšej rasy alebo pokrokovejšej spoločenskej triedy. Je napríklad nepopierateľným faktom, že Nietzscheho „filozofia“, jeden z hlavných pilierov nacizmu, bola vlastne iba „dotiahnutím“ evolucionistickej ideológie do dôsledkov v oblasti „spoločenskovednej“ (pozri kapitolu „Nacizmus – mystický socializmus“), a podobne ním boli, hoci, pochopiteľne, s inými dôrazmi a vývodmi, aj Marxove predstavy. Skutočne, fašizmus, ani komunizmus, ale ani New Age, by bez evolučnej teórie nemohli existovať.

Šíriť mýtus evolúcie, ktorý je vedecky vyvrátený a ktorý vedie v konečnom dôsledku k uvedeným ideológiám a cez ne k ohrozeniu nielen kresťanov, ale aj k morálnej skaze celého ľudstva, je vlastne zločin. Možno si poviete, že niekto môže byť evolucionistom, poprípade vyznávačom učenia (alebo „sympatizantom“) New Age, a pritom celkom slušným človekom, ktorý nikomu neškodí. Ale to je omyl. Práve takito „celkom slušní ľudia“, ktorí „nič zlého neurobili“, a nie narkomani a prostitútky, v tomto storočí rozpútali dve svetové a množstvo menších vojen, v ktorých bolo zabýťých mnoho miliónov iných celkom slušných ľudí.

Tým, ktorí by si chceli prečítať niečo viac na túto tému, môžem poradiť niekoľko titulov kníh a videokaziet, ktoré vyšli v posledných rokoch v slovenskom a českom jazyku:

ANDREWS E.H.: „**Od ničoho k prírode**“ (Creativpress, 1991);
BALCAR B.: „**Tajemství stvoření**“ (Nový život, 1990);
BALCAR B.: „**Tajemství potopy**“ (Nový život, 1991);
BALCAR B.: „**Tajemství života**“ (Advent–Orion, Praha, 1997);
BATTEN D., HAM K., SARFATI J., WIELAND C.: „**Kniha odpovědí**“ (VV BJB, Praha, 2002);

BEEM M.: „**Byť kresťanom – prečo? a ako?**“ (BEEM, Sliach, 1996);
 BEEM M.: „**Nový vek alebo koniec tohoto (starého) veku?**“ (BEEM, Sliach, 1999);
 BEHE M.J.: „**Darwinova čierná skříňka**“ (Návrat domů, Praha, 2001);
 BENJÁN M.: „**L.N. Tolstoj a jeho životné otázky – viera a umenie**“ (BEEM, Sliach, 2000);
 BENJÁN M.: „**Fakty a úvahy O ŽIVOTE...**“ (BEEM, Sliach, 2002);
 BENJÁN M.: „**Fakty a úvahy O VIERE (a niektorých problémoch) KREŠŤANOV**“ (BEEM, Sliach, 2002);
 BETINA V.: „**Stvorenie sveta**“ (Nádej, 1990)
 EMBE L.: „**Ateizmus→teizmus→kresťanstvo**“ (BEEM, Sliach, 1990);
 EMBE L.: „**Úvahy – podnety na zamyslenie pre veriacich i neveriacich**“ (BEEM, Sliach, 1995);
 GITT W. a VANHEIDEN K.H.: „**Kdyby zvířata mohla mluvit**“ (CLV 1992);
 HAM Ken: „**Genesis a úpadek národů**“ (A–ALEF, Ostrava, 1995);
 HAM Ken: „**Lež: evoluce**“ (VV BJB, Praha, 2002);
 JOHNSON Phillip E.: „**Spor o Darwina**“ (Návrat domů, Praha 1996);
 Král V.: „**Hledání počátku a cíle**“ Advent–Orion, Praha, 2001);
 Potoček J.: „**Stvoření či evoluce**“ (Křesťanský život, 1992);
 SMITH Wilder: „**Genesis (ako vznikol svet)**“ – 6 dielov na troch videokazetách + ďalšia videokazeta „**Velké tajemství dinosaurů / „Svět, který zahynul**“ (Nakl. Křesťanský život, Albrechtice);
 ZACHARIAS R.: „**Skutečná tvář ateismu**“ (Návrat domů, Praha 1998);
 „**Ako vznikol život? Evolúciou, alebo stvorením?**“ (autor neuvedený) (WTB &TS, 1991).
 „**Existuje Stvoriteľ, ktorý má o vás záujem?**“ (autor neuvedený) (WTB &TS, 1998).

Éry, letopočty, kalendáre

Nemožno sa tu zmieňovať o všetkých érach, letopočtoch a kalendároch, a i tie, o ktorých bude reč, budú viac-menej iba „spomenuté“ (vymenované a len výnimočne doplnené minimálnym komentárom). Inak to ani byť nemôže, ak táto kapitola, resp. príloha – ktorá len nepriamo súvisí s hlavnou témou tejto knihy – nemá tu zaberat' viac miesta ako jej náleží.

S istým zveličením by sme možno mohli povedať, že v dávnoteke „koľko bolo krajín, resp. civilizácií, toľko bolo rôznych ér a letopočtov“. Už iba pohľad na ich zoznam môže pomôcť pochopiť občasné zmätky pri udávaní historických dát udalostí, ktoré sa odohrali v rôznych obdobiach, ale často aj pri sledovaní súvislostí medzi udalosťami, ktoré sa odohrali súčasne na rôznych miestach sveta.

Éry a letopočty:

Spomeniem tu iba niektoré, najznámejšie: začnime **egyptskou**, ktorej začiatok bol rok 4241 pr.n.l.; ďalej: svetová **éra byzantská** a **éra židovská**, počítané „od stvorenia sveta“ začínali v r. 3761 pr.n.l. a líšili sa iba začiatkom roku (dátumom Nového roku) – v byzantskej ére to bol 1. október, v židovskej 7. október. Spomeňme ešte **indickú éru Káljúgu** (so začiatkom 18. febr. 3102 pr.n.l.) a čínsku – **Ríšu stredú** (začiatok epochy: r. 2637 pr.n.l.).

Nejaká chronológia rokov neexistovala. Roky sa obyčajne počítali podľa vlád jednotlivých panovníkov alebo dynastií.

Gréci napred počítali letopočet od dobytia Tróje (r. 1184 pr.n.l.), neskôr prešli na 4-ročný cyklus podľa olympských hier (so začiatkom r. 776 pr.n.l.). **Rimania** spočiatku tiež nepoznali presný letopočet a dáta určovali napr. podľa funkčného obdobia jednotlivých konzulov. Odhadom bol stanovený začiatok letopočtu, tzv. „AUC“ (Ab Urbae condita – od založenia mesta, t.j. Ríma) na 21. apríla 753 pr.n.l., neskôr tzv. „ARE“ (Ab regibus exacetis – od vyhnanja kráľov, t.j. od r. 510 pr.n.l.). **Ptolemaios** okolo r. 150 n.l. stanovil epochu so začiatkom 26. febr. 747 pr.n.l. (údajne podľa kráľa Nabúkadnecara). Táto éra platila v Asýrii, Babylone a Perzii do 3. storočia n.l. V Ríme ju vystriedala od r. 284 „éra cisára Diokleciána“.

Kalendáre:

Jeden z najstarších (neberieme tu do úvahy staré kultúry na americkom kontinente) je **egyptský** zo 4. tisícročia pr.n.l. (mal 12 mesiacov); ďalej **starobabylonský** z 3. tis. pr.n.l. (bol tiež delený na 12 mesiacov, a po 8, resp. 19 rokoch bol doplňovaný ďalší mesiac), **židovský** (12 mesiacov, a doplňoval sa každý 7. rok o 1 mesiac), **čínsky** (šesťdesiatročné cykly, rok mal 354-355 dní, tzv. „plný rok“ 383-384 dní), **starogrécky** (osemročné cykly, 48 prázdnych a 51 plných mesiacov), **arabský** (platí v moslimských krajinách dodnes, začína sa rokom 622 – útekem Mohameda do Medíny, má 354 dní, priestupný rok 355 dní).

Náš kalendár sa vyvinul z pohanského – rímskeho, zreformovaného Júliom Caesarom v roku 46 pr.n.l. (odtiaľ názov „**juliánsky**“). Priblížme si podrobnejšie jeho vývin a „metamorfózy“:

Ako už bolo spomenuté, začiatok rímskeho letopočtu (A.U.C.) pripadá na rok 753 pr.n.l. Rok v rímskom kalendári mal pôvodne 304 dní, 10 mesiacov, začínal marcom (Martis), končil decembrom – to bol tzv. Romulov rok. Tento bol neskôr upravený tak, že za december boli pridané dva mesiace – január a február (Januarius a Februarius) – to bol tzv. Numov rok. V roku 190 pr.n.l. bol január preložený na začiatok roku (február zostal na konci). Tak sa stalo, že mená mesiacov, ktoré pôvodne vyjadrovali ich poradie v roku (od Quintilis po December) sa stali „nelogickými“ (napr. december – od „decem“ – nebol už desiatym, ale jedenástym mesiacom v roku).

V roku 46 pr.n.l. došlo k „juliánskej reforme“. Na počesť cisára Júlia Caesara bol tento kalendár nazvaný „juliánskym“ a po Caesarovej smrti bol mesiac Quintilis (podľa názvu „piaty“, v skutočnosti siedmy) pomenovaný po ňom – Julius (júl). Podobne neskôr bol premenovaný Sextilis na počesť „zbožšteného“ cisára Augusta na Augustus (august). Pri tejto reforme bol február presunutý medzi január a marec, rok bol podľa juliánskeho kalendára o 10 dní dlhší ako pôvodný „rímsky rok“ – mal 365 dní, pričom každý štvrtý rok bol priestupný, čiže mal o jeden deň viac (tento deň sa, tak ako dnes, pridával k februáru). Jamá rovnodennosť bola stanovená na 25. marca (Nicejský koncil v r. 325 ju „presunul“ na 21. marca), jesenná na 24. septembra, leto začínalo 9. mája, trvalo 94 dní, „obrat slnka“ (t.j. deň, keď sa postupne predlžovanie dňa mení na skracovanie) bol 24. júna; zima začínala 10. novembra, trvala 89 dní, a „zimný obrat“ („slnovrat“) bol 25. decembra. Tento kalendár platil a plnil viac-menej úspešne svoju úlohu do 16. stor. (v niektorých krajinách, napr. v Rusku, resp. ZSSR, do 20. stor.). Boli tu však aj problémy. Spomeňme aspoň dva, tie najzávažnejšie.

Prvým problémom bola značná nejednotnosť (trvajúca prakticky až do konca stredoveku) pri určovaní začiatku roku; ten bol presúvaný – napr. na 25. december, na 1. marec, 1. január, 1. september, 24. september, na Veľkú noc a i.

Bol to skutočný chaos – v rôznych obdobiach a na rôznych miestach platili odlišné kalendáre. Spomeňme aspoň tzv. grécku (byzantskú) indikciu (začína 1. sept. pred Novým rokom n.l.), podľa ktorej sa riadili pápeži do roku 1087. V Čechách sa začínal rok kedysi 25. decembra (tzv. stylus pragensis používaný do r. 1365); počas vlády Václava II. a Jána Luxemburského sa počítal začiatok roku 24. septembra. Tzv. „rímsku indikciu“ (Nový rok 25. decembra) používal najmä kňazský stav. Do polovice 13. stor. bol na Slovensku začiatok roku rovnaký ako v Čechách, potom sa prešlo na tzv. „uhorské“ datovanie (začiatok roku bol 25. marec), a od polovice 14. stor. bol oficiálne ustanovený Nový rok na 1. januára (niekde bol začiatok roku presunutý na 1. január až od r. 1621).

Druhý problém, ktorý sa ukázal byť veľmi naliehavým až po jednom a pol tisícročí, vyvstal z istej nepresnosti pri stanovení dĺžky roku (365,25 dní). Pôvodca výpočtu Sósigenes síce vedel, že rok trvá v skutočnosti o niečo menej, ale tento zlomok času pokladal za zanedbateľný. Išlo tu o 11 minút a 14 sekúnd za rok. Nie je to veľa, ale za stáročia sa toho „nabiera“ (za 128 rokov je to celý deň). V 16. storočí zistili, že došlo k posunu už o celých 10 dní. A tak Luigi Lilius vypracoval novú reformu kalendára, ktorej platnosť bola vyhlásená 24.2.1582 pápežskou bulou (vydal ju pápež Gregor, preto sa nový kalendár nazýva „gregoriánsky“). K akým úpravám došlo? Predovšetkým bolo vypustených „nadbytočných“ 10 dní; rok má naďalej 365 dní a priestupný (366 dní) je každý 4. rok (čiže rok deliteľný 4), avšak (na rozdiel od juliánskeho) to platí s výnimkou rokov na prelome storočí (končiacich na .00) nedeliteľných 400 (napr. r. 1900 je deliteľný 4, mal by byť priestupným, nie je ním však, pretože číslo 1900 nie je deliteľné 400; ale r. 2000 priestupným je – lebo je deliteľný nielen 4 ale aj 400). Pravoslávna cirkev „gregoriánsku úpravu“ neprijala, ale dodnes sa drží kalendára juliánskeho (rozdiel dnes činí 13 dní).

Z ďalších „reforiem“ (presnejšie pokusov o reformu) spomeňme aspoň **republikánsky kalendár**, ktorý bol zavedený vo Francúzsku po revolúcii: letopočet začínal dňom 22. 9. 1792 (bol to deň jesennej rovnodennosti), rok mal 12 tridsaťdňových mesiacov, „týždeň“ (dekáda) 10 dní; zrušený bol Napoleonom; v dobe Parížskej komúny ho obnovili – po dobu trvania komúny.

Pokiaľ ide o začiatok roku (a teda aj storočia a tisícročia), znovu zdôrazňujem, že 1. január platí až od 14. (niekde až od začiatku 17.) storočia, kedy došlo v tejto veci k akémusi „návratu k tradícii“, presnejšie k pôvodnému pohanskému kalendáru (juliánskemu).

Ako bolo už spomenuté, v r. 46 pr.n.l. Julius Caesar zaviedol nový kalendár, pričom začiatok roku bol stanovený na deň 1. január, ktorý bol zasvätený lanusovi (v transkripcii aj Janus, Jan) – pohanskému bohovi „počiatku všetkých vecí, vchodu a východu (preto býva zobrazovaný s dvoma tvármi) a ochrancovi dvier a brán“.

Kresťania sa spočiatku riadili podľa židovského kalendára, neskôr prešli na „Diokleciánovu éru“ (nazývanú aj „érou mučeníkov“), ktorá sa začala r. 284 n.l. Prví kresťania nepoužívali rímsky letopočet, ani nepočítali roky podľa Ježišovho narodenia. Juliánsky kalendár ako základ kresťanského letopočtu bol prijatý na nicejskom koncile v r. 325, ale (ako bolo spomínané), bola tu nejednotnosť v určovaní začiatku roku (tá trvala vlastne počas celého staroveku a stredoveku).

Práve najmä štvrté storočie (kedy sa konal spomínaný koncil) sa vyznačovalo priam posadnutosťou cirkevnej hierarchie vzdialiť a distancovať sa od židovstva a priblížiť sa k pohanstvu – z ktorého ostatne v značnej miere pochádzala – a to nielen v záležitostiach formálnych, resp. „svetských“, akou je napr. kalendár, ale, žiaľ, aj v mnohých vieroučných otázkach. (O tom viac v mojich predošlých knižkách, najmä v **POZNANIE... – otázka života a smrti**).

Iná veľká zmena v kresťanskom kalendári, vlastne zárodok „kresťanskej éry“, t.j. počítania rokov „od narodenia Krista“ – AD (Anno Domini), má počiatok v 5. storočí. Autorom návrhu tejto zmeny bol opát Dionýz Exiguus. V r. 421 bol tento opát poverený úlohou vypočítať presný dátum Veľkej noci; on si však zaumienil vypočítať dátum narodenia Ježiša.

Vychádzal pritom z týchto skutočností: Kristus bol ukrižovaný keď mal 30 rokov – čo je, prirodzene, iba predpoklad (ako sa ukázalo nepresný), vstal z mŕtvych 25. marca, čo bola nedeľa. Podľa kalendára Diokleciárovej éry mala nedeľa pripadnúť na 25. marca v r. 279 (to bol v skutočnosti rok 1315 AUC – rímskeho oficiálneho letopočtu). Exiguus uvažoval, kedy predtým pripadla nedeľa na 25. marec; pri výpočte použil tzv. „veľkú indikciu“ (čiže cyklus 532 rokov, po uplynutí ktorého ten istý deň v mesiaci pripadne na ten istý deň v týždni a súčasne na tú istú fázu Mesiaca). Exiguus teda od r. 1315 odpočítal 532, dostal rok 783 AUC, od ktorého odpočítal 30 (predpokladaný Kristov vek) a dostal údajne rok narodenia Ježiša – rok 753 AUC. A tak navrhol, aby po roku 241 Diokleciárovej éry (t.j. 1277 AUC) nasledoval rok 526 AD (Anno Domini) – t.j. „od narodenia Ježiša“. Samotný výpočet i predpoklady, z ktorých vychádzal, boli problematické.

Návrh nebol jednoznačne prijatý. Neskôr sa však ujal. Rímski pápeži ho oficiálne zaviedli však až v 10. stor., a viac-menej „samozrejmosťou“ sa stal až od 15. storočia.

Opäť tu však boli problémy: napr. po roku 1 pr. n.l. (označme ho „-1“) nasledoval rok 1 n.l. („+1“); chyboval teda rok „0“, čo bolo matematickým problémom a viedlo k mnohým nepresnostiam pri výpočtoch historických období prechádzajúcich z doby pr.n.l. do doby n.l. Nedostatok sa snažil odstrániť J. Cassini (1677-1756) tak, že napr. r. 2 pr.n.l. sa pri výpočtoch počíta ako -1 (r. 747 pr.n.l. sa počíta ako -746 atď.).

Náš letopočet a kalendár, ktoré vlastne určujú moment „predelu“ storočí a tisícročí, sú teda umelé, nespoľahlivé, nepresné – rok počiatku letopočtu je chybné vypočítané, dlžka, a najmä začiatok roku (s čím súvisí aj začiatok storočia a tisícročia) boli mnoho razy menené – a aj preto tento „predel“ storočí a tisícročí nemôže byť skutočným „jubileom“ žiadnej významnej historickej udalosti, a už vonkoncom nie je „jubileom“ (okružným ani nijakým iným výročím) narodenia Ježiša“. Uvediem k tomu ešte niektoré ďalšie dôkazy:

Pokiaľ ide o **rok narodenia Ježiša**, povedali sme si ako sa k nemu dospelo (že predpoklady, z ktorých sa vychádzalo, neboli presné), aj že hneď od počiatku sa tomuto výpočtu veľmi nedôverovalo; a skutočne, porovnaním s inými, presne známymi historickými dátami, sa chyba potvrdila: napr. Herodes Veľký, ktorý panoval v dobe narodenia Ježiša, zomrel v roku 4 pr.n.l.; Ježiš sa teda musel narodiť predtým, s najväčšou pravdepodobnosťou medzi r. 7 a 4 pr.n.l. Možno mnohí budú sklamaní, ale fakty svedčia o tom, že ani prelom rokov 1999/2000, ale ani 2000/2001 neznamená žiadne „okružle narodeniny“ nášho Spasiteľa.

A pokiaľ ide o **deň a mesiac „narodenia Ježiša“**, ten bol stanovený naozaj „originálnym“ spôsobom: pohanský sviatok – „deň narodenia nepremožiteľného Slnka“ („dies natalis Solis Invicti“),⁴⁰ slávený v deň slnovratu (ktorým, ako som spomenul, bol pôvodne 25. december) bol pretransformovaný na „deň narodenia Slnka spravodlivosti“ (t.j. Ježiša). Súčasnne bol vykonaný pokus zmeniť tradíciu roztopašnej zábavy a neviazanej veselosti pohanských saturnálií na tradíciu oslavovania „kresťanských sviatkov radosti a veselosti“. O túto metamorfózu (či skôr „nový náter, prelakovanie“) sa pokúsil pápež Silvester v 4. storočí. Veľká väčšina kresťanov to však neprijala – až kým cisár Justín II. slávenie Vianoc jednoducho nenariadil cisárskym dekrétom (bolo to v roku 572).

Aj keď sa nevie, ktorý deň a ktorý mesiac (či aspoň v ktorom ročnom období) sa Ježiš narodil, isté okolnosti svedčia pre to, že to bolo asi v jesennom období; rozhodne však nie v decembri alebo januári – spomeňme si na údaj z Lukášovho Evanjelia, že v čase narodenia Ježiša „*boli v tom kraji pastieri, ktorí nocovali na poli a strážili si v noci stádo*“ (L 2,8) – ale v tomto ročnom období („vianočnom“) to nie je možné (nielen u nás, ale ani v Palestíne). Okrem toho je nepravdepodobné, žeby cisár Augus-

⁴⁰ Slávenie tohoto dňa bolo súčasťou rímskeho pohanského kultu „boha Slnka“.

tus nariadil sčítanie ľudu (ktoré si podľa vtedajších predpisov vyžadovalo veľké presuny ľudí) v zimnom ročnom období.

Možno ste si všimli, že som v predošlých vetách používal výhradne výraz „narodenie Ježiša“, nie „narodenie Krista“, ako sa často hovorí (alebo spieva, napr. „Narodil sa Kristus Pán...“). Prečo? Lebo Kristus sa nenarodil. Kristom sa Ježiš stal, keď ho Boh pomazal Duchom svätým (**Kristus** = **Christos** = **Mesiáš** = **Másiach** = **Pomazaný**), a to sa stalo bezprostredne po jeho krste v Jordáne: „...**po krste, ktorý hlásal** (a vykonal) **Ján... Boh Duchom svätým a mocou pomazal Ježiša Nazaretského...**“ (Sk 10,37,38; viď aj Sk 4,27; Mk 1,9-11 a i.). Toto sa však udialo až v roku 27 n.l. (o tom podrobnejšie viď v mojich knihách **POZNANIE... – otázka života a smrti a Osobné krédo. – Verím! Ale v čo, komu a prečo?**).

Na základe uvedených faktov by bolo vhodné, aby sme náš letopočet opäť označovali, a to zásadne, tak ako sme boli zvyknutí, teda „naš letopočet“, t.j. „n.l.“ (popríklad „pr.n.l.“), a nie „po Kr.“ a „pr.Kr.“, resp. AD (Anno Domini) a AC, lebo tento letopočet naozaj nemá veľa spoločného s narodením Ježiša Krista.

Tým, čo vidia v „prelome tisícročí“ niečo „mystického“ (najmä kresťanom, ktorí – v takom či onakom zmysle – hovoria o „miléniu“, ktoré má nejaký súvis s biblickými proroctvami) by som chcel povedať, že predel „našich tisícročí“ v skutočnosti nie je ničím výnimočným a dni okolo neho sú takými istými ako všetky iné. Ved' ony nielenže nijako nesúvisia s biblickými proroctvami, ale ani s časovými periódami (cyklami) ustanovenými Bohom.

Niektoré časové cykly totiž skutočne ustanovil (určil) Boh sám: jeden určil priamo v Zákone, ktorý dal ľuďom prostredníctvom Mojžiša – **tyždeň**, časový úsek (cyklus) siedmich dní; ďalšie tri časové jednotky, resp. periódy určil nepriamo – stanovením zákonitostí pohybu kozmických telies (Zeme, Mesiaca, Slnka) – dĺžku **dňa, mesiaca, roku**.⁴¹ Naproti tomu **desaťročia, storočia, tisícročia**, ale aj **hodiny, minúty, sekundy** a pod. boli stanovené človekom. Pritom hrala úlohu matematika (vrátane číselnej sústavy a mier, ktoré v čase výpočtu platili) a „pragmatizmus“ (čo je záležitosť veľmi relatívna). Teda časové jednotky a periódy tejto druhej skupiny nemajú nič spoločného s Božím stanovením časov. Pre kresťana môžu mať význam z praktického hľadiska (ako miera času založená na konvencii), ale nemajú mať žiaden vplyv na jeho vieru a vzťah k Bohu; je napr. neprípustné, aby bol nimi ovplyvnený výklad Písma (či už jeho prorokých alebo iných častí), bohoslužba a pod. Je tu však ešte iná, oveľa závažnejšia vec – **človek si dovolil meniť dokonca tie jednotky a periódy času, ktoré ustanovil sám Boh; konkrétne:**

a) **tyždeň**: Boh vo svojom Zákone stanovil, že týždeň – sedemdňový cyklus končí siedmym dňom (šabatom, t.j. sobotou), ktorý má byť dňom pokoja a má byť zasvätený Jemu – Stvoriteľovi. Človek však „preložil“ tento deň na deň po sobote, t.j. na prvý deň týždňa!

b) **deň**: koniec dňa (a začiatok nasledujúceho dňa) bol určený západom slnka. Človek však stanovil rozhranie dní na polnoc.⁴² Pri „starom“ zostali (najmä ak ide o stanovenie začiatku a konca soboty) okrem Židov iba niektoré menšie kresťanské spoločenstvá (napr. adventisti siedmeho dňa).

c) **mesiac**: táto časová perióda bola určená cyklom obehu Mesiaca okolo Zeme (ved' podľa toho má aj názov); tento cyklus trvá približne 28 dní („Junámy mesiac“ = „mesiacový mesiac“); takýchto mesiacov je v roku približne 13. Ale človek rozhodol, že ich bude 12, a to podľa rímskeho (pôvodne egyptského), pohanského vzoru (niektoré sa dokonca dodnes menujú podľa pohanských bohov, resp. „zbožštených“ cisárov, napr. január, júl, august).

d) stanovenie **začiatku roka** a určenie **letopočtu** zvlášť často podliehalo ľudskej svojvôli (viď vyššie).⁴³

⁴¹ Uvediem aspoň niektoré biblické citáty, ktoré toto potvrdzujú: „Šesť dní budeš pracovať..., ale siedmy deň je dňom odpočinku pre JHVH-ho, tvojho Boha.“ (5M 5,13-14); „(Bože,) Tvoj je deň a Tvoja je noc, určil si miesto nebeským svetlám i slnku.“ (Z 74,16); „(Boh) utvoril mesiac, aby určoval čas.“ (Z 104,19).

⁴² Ešte v 17. stor. sa napr. bežne meral denný čas v Čechách dvojako: „starým spôsobom“, čiže podľa „českých“ hodín (deň končil západom slnka) a („po novom“), čiže podľa „nemeckých“ hodín (deň končil polnocou). Po Bielej Hore platili už výlučne iba „nemecké hodiny“.

V astronómii deň začínal zase na poludnie, a to až do 31.12.1924. Od 1.1.1925 platí tzv. „svetový čas“, ktorý sa meria od polnoci; je to stredný slnečný čas greenwichského poludníka, ktorý sa pokladá za nulový. Od neho smerom na východ a západ sa počítajú pasmové časy (smerom na východ hodiny pribúdajú, smerom na západ ubúdajú).

⁴³ Ľudia jednoducho nerešpektujú fakt, že Boh určil aj sled mesiacov, resp. začiatok roku: „Tento mesiac (t.j. mesiac, keď izraelský národ vyšiel z Egypta, t.j. *nisan*) bude pre vás začiatkom mesiacov; bude vám prvým mesiacom

Ak som písal, že „človek si dovolil meniť jednotky a periódy času, ktoré ustanovil Boh“, koho som mal na mysli? Pochopiteľne predstaviteľov cirkvi – v čase, keď sa táto stala „svetovou supervelmocou“ a dovolila si nielen rozkazovať národom, ich panovníkom, ale meniť aj Božie ustanovenia. To sa udialo po „konštantinizácii“ cirkvi a upevnení moci pápeža (po 4. storočí). Daniel vo svojom prorocktví predpovedá príchod i dlžku neobmedzeného panovania tejto svetovej veľmoci: vo svojom prorocktví píše o nej ako o tzv. „malom rohu“ alebo o „štvrtom zvierati – vládcovi na zemi, odlišnom od ostatných (svetských) vládcov“, ktorý „bude hovoriť reči proti Najvyššiemu, trápiť svätých Najvyššieho. Bude chcieť meniť časy sviatkov i zákony“ a neobmedzená moc „mu bude daná do rúk na jeden čas, na dva časy a na pol času“ (Dan 7,8,23-25). Prorockto sa presne vyplnilo: všimnite ako predstaviteľa starovekej a stredovekej cirkvi kládli svoju autoritu nad autoritu Boha („menili svojvoľne Boží Zákon“; dokonca i ten základný – dekalóg), ako prenasledovali tých, čo sa držali Božieho Slova („trápili svätých Najvyššieho“), ako „menili časy sviatkov“ (rušili sviatky stanovené Bohom a zavádzali nové, svoje). A táto neobmedzená moc trvala približne jedno a štvrt tisícročia („jeden čas a dva časy a pol času“ je podľa väčšiny vykladačov 1260 rokov) – od obdobia jej vzniku a upevňovania (4. - 6. storočie) do obdobia, kedy sa táto „všemocná moc“ začala oslabovať zvnútra (nástupu veľkých reformačných hnutí) a neskôr zvonka (osvietenstvo).

Pôvodným Božím ustanoveniam ohľadne času, časových períod (t.j. dňa, týždňa, mesiaca, nie však začiatku roku) a sviatkov zostali verní jedine Židia. Z kresťanských cirkví sa niektoré snažia vrátiť sa k týmto Božím ustanoveniam. Veľmi sa im to však nedarí; niet sa ani čo diviť – veď vo svete, kde platia svetské zákony a nariadenia (ktoré majú pôvod v nariadeniach onej spomínanej takmer pod druhého tisícročia vládnucej svetovej supervelmoci), to ani prakticky nie je možné (daríť sa to môže viac alebo menej úspešne iba jednotlivcom). Zdá sa, že v týchto veciach najdôslednejšie sú „mesiánske zbory“ v Izraeli (t.j. tí Židia, ktorí prijali Ježiša za Mesiáša, t.j. Krista, sú teda vlastne kresťanmi). Osobne som presvedčený, že práve od nich sa máme aj (ale nielen) v tomto veľa čo učiť.

Teda v „predele tisícročí“ nemožno vidieť (aspoň z hľadiska kresťanov) nič mimoriadneho: dni okolo prelomu rokov 1999 a 2000 ako aj 2000 a 2001 nie sú dňami nejakými výnimočnými – sú to dni ako každý iný. Je teda v nich dôvod na oslavovanie? Áno! Tak, ako v každý iný deň, ktorý nám Pán vo svojej milosti daroval. Lebo naozaj vždy, neustále, každý deň treba Boha (nie však nejaký deň) oslavovať (1Kron 16,8-9; Ž 119,62; Iz 12,4; R 15,6), Bohu ďakovať (Ž 105,1; Ef 5,20; 1Te 5,18) a z Božej milosti sa radosť (Ž 5,12; 32,11; Iz 61,10; Fil 3,1; 4,4; 1Te 5,16).

V čase „prelomu“ storočí a tisícročí, keď mnohí hovorili o „veľkom jubileu“, mali sme dvetisíce „narodeniny“ nášho Pána, Ježiša Krista, už dávno za sebou. A nik z ľudí nevedel, a nevie, kedy presne boli – možno niekedy medzi rokmi 1993 a 1997 (najpravdepodobnejšie v jesennom období); prebehli úplne nepozorovane, bez okázalosti. Iste on, náš Pán, to tak chcel. Veď celý jeho pozemský život bol taký – neokázalý, tichý, pokorný. Ak sa pokladáme za jeho nasledovníkov, nemali by sme ho nasledovať aj v tomto?

---

v roku.“ (2M 12,2). Podľa toho by rok mal začínať mesiacom, keď Židia slávia paschu (pamiatku vyvedenia Izraela z egyptského otroctva) a my, kresťania, si pripomíname udalosti, ktoré (popri stvorení) sú najdôležitejšími v celých dejinách ľudstva – ukrižovanie a vzkriesenie Pána Ježiša Krista (pamiatka Poslednej večere a ukrižovania pripadá na 14. a vzkriesenia na 16. deň mesiaca *nisan*).

Z Á V E R

(epilóg, ktorý je pokračovaním prológu)

V úvode tejto knihy (jej prvého vydania) som sa zmienil o vzrušení, ktoré prežívali niektorí ľudia na prechode rokov 1999/2000, a tiež som podotkol, i keď iba všeobecne, že existujú rôzne „hrôzostrašné“ predpovede, vzťahujúce sa na tento krátky časový úsek („prelom časov“). V úvode k druhému vydaniu som sa potom o jednej takejto predpovedi zmienil konkrétne. Iste si spomínate, že išlo o predpoveď tzv. „Y 2 K (čiže vajtúkejevej) katastrofy“, ktorá mala nastať s príchodom roku 2000. Chcem nadviazať na slová z úvodu, a súčasne splniť sľub, ktorý som tam dal, že totiž v závere tejto knihy stručne vysvetlím rozdiel (resp. poukážem na podstatu rozdielu) medzi ľudskými predpoveďami a biblickými prorocstvami. Podivajme sa teda – naozaj iba stručne (v dvoch bodoch) – v čom, v ktorých podstatných otázkach, spočíva tento rozdiel. Chcem upozorniť, že to, čo bude uvedené na adresu „vajtúkejevej“ predpovede, platí do istej miery pre všetky ľudské predpovede, veštby (a v istom zmysle i pre tzv. „vedecké prognózy“):

1. Otázka vierohodnosti autora predpovede (autority autora a jeho motivácie zverejnenia predpovede): „Vajtúkejevý“ scenár písali ľudia, ktorí sú jednak omylní, ale najmä prefikáni; ich motiváciou bol totiž predovšetkým „biznis“ (v podstate podvod) – snaha prísť k zisku na úkor ľahkoverných ľudí (zákazníkov). Autorom v tejto knihe uvedeného opisu znamení dní konca nie som ani ja, ani žiaden iný človek – tento opis nachádzame v Písme (písomnom zázname Božieho slova), jeho Autorom je teda samotný Boh – Stvoriteľ (Projektant, Tvorca a súčasne Udržiavateľ sveta), ktorý jediný dokonale pozná svoje dielo, vrátane jeho „prognózy“; preto sa biblické proroctvá dosiaľ vždy presne splnili (na rozdiel od ľudských veštieb a predpovedí, vrátane tej „vajtúkejevej“). A čo asi „motivovalo“ nášho Stvoriteľa „zverejniť“ tieto predpovede formou prorociev vo svojom Slove? Boh opakovane preukázal svoj veľký záujem o dobro ľudstva, o jeho záchranu (z lásky k človeku, pre jeho spásu, obetoval dokonca svojho Syna); je teda bez akýchkoľvek pochybností jasné, že dôvodom Jeho rozhodnutia oznámiť nám konkrétne príznaky blížiaceho sa konca tohoto sveta, je vystrihať ľudí s cieľom zachrániť tých, ktorí sú ochotní akceptovať túto výstrahu, podmienky záchranu a, pravdaže, autoritu Záchrancu samotného.

2. Otázka podmienok záchranu, resp. podstaty „záchranných prostriedkov“, ich účinnosti a dostupnosti: Rady „vajtúkejevých“ poradcov sa týkali takmer výhradne oblasti materiálnej – opatrení technických, organizačných, a najmä otázok zásobenia: napríklad akými potravinami, technickými zariadeniami a inými predmetmi sa zaistiť, čo si nakúpiť. Tieto prostriedky mali pomôcť „prežiť kritické obdobie“ (dni, týždne?), a dovoliť si ich mohol iba ten, kto „na to mal“. Božie slovo radí „opatrenia“ diametrálne odlišnej podstaty: prostriedkami, resp. podmienkami záchranu sú tu viera a zmena zmyšľania (metanoia). A tieto duchovné prostriedky Boh ponúka ľuďom zdarma (podmienkou záchranu je teda vlastne iba ochota prijať od Boha Jeho dary). Božie prostriedky záchranu sú preto dostupné každému, a čo je najdôležitejšie – umožnia človeku nie krátkodobé prežitie, ale večný život.

Nuž, milý priateľ, ostáva na tebe, aby si sa rozhodol, aby si vybral. Keďže však ide o mimoriadne, doslova životne dôležitú vec, odporúčam ti, aby si sa dal poučiť – hlavne aby si čítal vhodnú literatúru, ktorej dnes, na rozdiel od minulosti, nie je nedostatok (niektoré tituly sú uvedené aj v tejto publikácii), pričom však (a to by som chcel zdôrazniť!) všetko prečítané konfrontuj s Božím slovom, s Bibliou – veď v týchto dôležitých veciach chceš mať istotu istotu; či azda nie?

M. B.